

RHYBUDD O GYFARFOD

Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri

Jonathan Cawley

Prif Weithredwr

Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri

Penrhyndeudraeth

Gwynedd LL48 6LF

Ffôn: (01766) 770274

E-bost: parc@eryri.llyw.cymru

Cyfarfod Cyffredinol

Blynyddol: Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri

Dyddiad: Dydd Mercher 11 Mehefin 2025

Amser: 10.00 y.b.

Man Cyfarfod: Swyddfa'r Parc Cenedlaethol,
Penrhyndeudraeth a thrwy Zoom

***Gofynnir i'r Aelodau ymuno â'r cyfarfod 15 munud cyn yr amser
cychwyn dynodedig***

Aelodau wedi'u penodi gan Gyngor Gwynedd

*Y Cynghorwyr: Elwyn Edwards, Delyth Lloyd Griffiths,
Annwen Hughes, Louise Hughes, Edgar Wyn Owen,
Elfed Powell Roberts, John Pughe Roberts,
Meryl Roberts, Einir Wyn Williams;*

Aelodau wedi'u penodi gan Gyngor Bwrdeistref Sirol Conwy

Y Cynghorwyr: Ifor Glyn Lloyd, Jo Nuttall, Nia Owen;

Aelodau wedi'u penodi gan Lywodraeth Cymru

*Brian Angell, Rhys Evans, Tim Jones,
Delyth Lloyd, Naomi Luhde-Thompson, Wyn Thomas.*

R H A G L E N

Rhif
Tudalen

1. **Cadeirydd**
Ethol Cadeirydd yr Awdurdod tan y cyfarfod blynyddol nesaf
2. **Is-gadeirydd**
Ethol Is-gadeirydd yr Awdurdod tan y cyfarfod blynyddol nesaf
3. **Ymddiheuriadau am absenoldeb a Datganiadau'r Cadeirydd**
4. **Diweddariad Corfforaethol**
Diweddariad llafar gan y Prif Weithredwr
5. **Hawl i'r Cyhoedd Holi**
Mae'r Awdurdod wedi clustnodi hyd at 20 munud ar ddechrau ei gyfarfod i roi cyfle i aelodau o'r cyhoedd ofyn cwestiynau penodol sy'n ymwneud â gwaith yr Awdurdod (ac eithrio ceisiadau cynllunio) sy'n berthnasol i ddyletswyddau a phwrpasau'r Parc.
Rhaid cyflwyno'r cwestiynau'n ysgrifenedig (drwy'r post neu e-bost) i'r Pennaeth Gwasanaethau Corfforaethol o leiaf 7 niwrnod cyn y cyfarfod.
6. **Datgan Diddordeb**
Derbyn unrhyw ddatganiad o ddiddordeb mewn unrhyw eitem gan aelod neu swyddog.
7. **Aelodaeth o'r Awdurdod** 5 - 6
Cofnodi aelodaeth yr Awdurdod yn ffurfiol. (Copi yma)
8. **Cofnodion** 7 - 12
Bydd y Cadeirydd yn cynnig y dylid arwyddo cofnodion cyfarfod yr Awdurdod a gynhaliwyd ar 30 Ebrill 2025 fel rhai cywir. (Copi yma)
9. **Materion er gwybodaeth sy'n codi o'r cofnodion**
10. **Taflen Weithredu** 13
Cyflwyno'r Daflen Weithredu, er gwybodaeth a phenderfyniad (Copi yma)
11. **Penodi Aelodau i wasanaethu ar Bwyllgorau, Paneli, Gweithgorau, ac i gynrychioli'r Awdurdod yn allanol** 14 - 18
Cyflwyno adroddiad gan y Prif Weithredwr. (Copi yma)
12. **Presenoldeb Aelodau** 19 - 21
Cyflwyno adroddiad gan y Dirprwy Brif Weithredwr Dros Dro. (Copi yma)

13.	Adroddiad Blynyddol i'r Awdurdod Cyflwyno adroddiad gan Gadeirydd y Pwyllgor Safonau. (Copi yma)	22 - 24
14.	Gefeillio Parc Cenedlaethol Los Alerces, Talaith Chubut, a Pharc Cenedlaethol Eryri: Arwyddo'r Memorandwm o Ddealltwriaeth / Cytundeb Gefeillio'n Ffurfiol Cyflwyno adroddiad gan y Prif Weithredwr. (Copi yma)	25 - 32
15.	Ethol Aelod o Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri i Banel Ymgynghorol Ffermio Bro Cyflwyno adroddiad gan y Pennaeth Cadwraeth, Coed ac Amaeth. (Copi yma)	33 - 41
16.	Mabwysiadu Cynllun Yr Wyddfa 2025 yn swyddogol Cyflwyno adroddiad gan y Rheolwr Prosiect Partneriaethau (Copi yma)	42 - 43
17.	Safonau'r Iaith Gymraeg Cyflwyno adroddiad gan y Pennaeth Gweinyddol a Gofal Cwsmer (Copi yma)	44 - 57
18.	Datganiad Llywodraethu Blynyddol 2024/25 Cyflwyno adroddiad gan y Pennaeth Gweinyddol a Gofal Cwsmer (Copi yma)	58 - 97
19.	Adroddiad Blynyddol Panel Annibynnol Cymru ar Gydnabyddiaeth Ariannol Cyflwyno adroddiad gan y Dirprwy Brif Weithredwr Dros Dro. (Copi yma)	98
20.	Adroddiad Blynyddol ar y Ddyletswydd Bartneriaeth Gymdeithasol Cyflwyno adroddiad gan y Dirprwy Brif Weithredwr Dros Dro. (Copi yma)	99 - 101
21.	Cynnig i ymestyn yr Amcanion Llesiant presennol i fis Ebrill 2027 Cyflwyno adroddiad gan y Prif Weithredwr. (Copi yma)	102 - 116
22.	Cynhadledd Europarc 2025 Cyflwyno adroddiad gan y Prif Weithredwr. (Copi yma)	117 - 118
23.	Cofnodion y Pwyllgor Perfformiad ac Adnoddau Cyflwyno cofnodion y Pwyllgor Perfformiad ac Adnoddau a gynhaliwyd ar 19 Mawrth 2025 er gwybodaeth. (Copi yma)	119 - 122
24.	Adroddiad Gweithgor Aelodau Cyflwyno adroddiad cyfarfod y Gweithgor Aelodau a gynhaliwyd ar 9 Ebrill 2025. (Copi yma)	123 - 124
25.	Adroddiad y Pwyllgor Safonau Cyflwyno adroddiad cyfarfod y Pwyllgor Safonau a gynhaliwyd ar 11 Ebrill 2025. (Copi yma)	125 - 127
26.	Cyfarfodydd Sefydliadau Eraill Derbyn adroddiadau llafar gan Aelodau am unrhyw gyfarfodydd sefydliadau eraill y buont ynddynt yn ddiweddar fel cynrychiolwyr yr Awdurdod.	

27. **Penodi Cyfarwyddwr Rheoli Tir – Pecyn Rhestr Fer** 128
Atodlen 12A o Ddeddf Llywodraeth Leol 1972: Eithrio rhag datgelu
dogfennau
Cyflwyno adroddiad gan y Dirprwy Brif Weithredwr Dros Dro (Copi yma)

Toriad i gael lluniaeth

RHAN 2

28. **13:30 – Y Cadeirydd i arwyddo'r Memorandwm o Ddealltwriaeth /**
Cytundeb Gefeillio rhwng Parc Cenedlaethol Eryri a Pharc
Cenedlaethol Los Alerces
29. **Penodi Cyfarwyddwr Rheoli Tir – Pecyn Rhestr Fer** 129 - 165
Penodi rhestr fer o ymgeiswyr

CYFARFOD	Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri
DYDDIAD	11 Mehefin 2025
TEITL	AELODAETH O'R AWDURDOD
ADRODDIAD GAN	Prif Weithredwr
PWRPAS	Er gwybodaeth

Mae'r Awdurdod yn cynnwys 18 o Aelodau, ac mae 9 o'r rhai hyn yn cael eu penodi gan Gyngor Gwynedd, 3 gan Gyngor Bwrdeistref Sirol Conwy a 6 gan Lywodraeth Cymru.

Mae'r Aelodaeth fel a ganlyn:-

9 Aelod a benodwyd gan Gyngor Gwynedd

1. Cyngorydd Elwyn Edwards Cyngorydd.ElwynEdwards@eryri.llyw.cymru
2. Cyngorydd Delyth Lloyd Griffiths Delyth.Griffiths@eryri.llyw.cymru
3. Cyngorydd Annwen Hughes Cyngorydd.AnnwenHughes@eryri.llyw.cymru
4. Cyngorydd Louise Hughes Cyngorydd.LouiseHughes@eryri.llyw.cymru
5. Cyngorydd Edgar Wyn Owen Cyngorydd.EdgarOwen@eryri.llyw.cymru
6. Cyngorydd Elfed Powell Roberts Cyngorydd.ElfedRoberts@eryri.llyw.cymru
7. Cyngorydd John Pughe Roberts Cyngorydd.JohnPugheRoberts@eryri.llyw.cymru
8. Cyngorydd Meryl Roberts Cyngorydd.MerylRoberts@eryri.llyw.cymru
9. Cyngorydd Einir Wyn Williams Cyngorydd.EinirWynWilliams@eryri.llyw.cymru

3 Aelod a benodwyd gan Gyngor Bwrdeistref Conwy

10. Cyngorydd Ifor Glyn Lloyd Cyngorydd.IforGlynLloyd@eryri.llyw.cymru
11. Cyngorydd Jo Nuttall Cyngorydd.JoNuttall@eryri.llyw.cymru
12. Cyngorydd Nia Owen Cyngorydd.niaowen@eryri.llyw.cymru

6 Aelod a benodwyd gan Lywodraeth Cymru

- 13. Mr. Brian Angell Brian.Angell@eryri.llyw.cymru
- 14. Mr. Rhys Evans Rhys.evans@eryri.llyw.cymru
- 15. Mr. Tim Jones Tim.Jones@eryri.llyw.cymru
- 16. Ms. Naomi Luhde-Thompson Naomi.Luhde-Thompson@eryri.llyw.cymru
- 17. Ms. Delyth Lloyd Delyth.Lloyd@eryri.llyw.cymru
- 18. Mr. Wyn Thomas Wyn.thomas@eryri.llyw.cymru

Manylion Cyswllt y Wefan

Byddai swyddogion yn ddiolchgar pe gallech roi caniatâd i'ch enw, cyfeiriad, rhif ffôn cyswllt dewisol, a chyfeiriad e-bost corfforaethol gael eu gyhoeddi ar wefan yr Awdurdod.

COFNODION
AWDURDOD PARC CENEDLAETHOL ERYRI
DYDD MERCHER 30 EBRILL 2025
Swyddfa'r Parc Cenedlaethol

YN BRESENNOL:

Aelodau wedi'u penodi gan Gyngor Gwynedd

Cynghorwyr Edgar Wyn Owen (Cadeirydd), Elwyn Edwards, Delyth Lloyd Griffiths, Louise Hughes, Elfed Powell Roberts, John Pughe Roberts, Meryl Roberts, Einir Wyn Williams;

Aelodau a benodwyd gan Gyngor Bwrdeistref Sirol Conwy

Cynghorydd Jo Nuttall;

Aelodau a benodwyd gan Lywodraeth Cymru

Brian Angell, Rhys Evans, Tim Jones, Delyth Lloyd, Wyn Thomas;

Swyddogion

Jonathan Cawley, Iwan Jones, Edward Jones, Dewi Aeron Morgan, Sian Owen, Rhys Owen, Naomi Jones, Nia Murray, Ioan Gwilym, Eifion Jones.

Hefyd yn Bresennol

Rachel Freitag (Archwilio Cymru) a Daniel Price (Archwilio Cymru) (eitem 10 yn unig)

Cyhoeddodd y Dirprwy Brif Weithredwr Dros Dro y byddai'r cyfarfod yn cael ei ddarlledu ar y we, ac y byddai hefyd ar gael ar-lein yn ddiweddarach.

1. Ymddiheuriadau am absenoldeb a Datganiadau'r Cadeirydd

Derbyniwyd ymddiheuriadau gan y Cynghorwyr Annwen Hughes, Ifor Glyn Lloyd a Nia Owen, a chan Naomi Luhde-Thompson.

2. Diweddariad Corfforaethol

Cyflwynwyd diweddariad llafar gan y Prif Weithredwr.

Adroddwyd:

- bod y PW a'r Cadeirydd wedi mynychu Cynhadledd Economi Ymweld Cynaliadwy Gwynedd ac Eryri 2025 ym mis Chwefror;
- y cafwyd Diwrnod Datblygu Aelodau ym Mhen y Pass ac ym Metws-y-coed yn ystod mis Mawrth. Trafodwyd materion trafnidiaeth ac elfennau masnachol y Parc;
- y cynhaliwyd sesiwn galw-i-mewn ar Blas Tan y Bwlch ddechrau mis Ebrill;
- bod y PW a'r Cadeirydd yn mynychu Sesiwn Prif Weithredwyr ac Arweinwyr Parciau Cenedlaethol Prydain yn Bakewell, Peak District y prynhawn hwnnw;

- bod y PW a'r Cadeirydd yn bwriadu mynychu cyfarfod o'r Is-bwyllgor Cynllunio Cydbwyllgor Corfforaethol mewn wythnos;
- bod sesiwn o Fforwm Cymunedau'n cael ei gynnal ar-lein mewn wythnos i hysbysu'r cynghorau cymuned lleol fod yr Awdurdod yn dechrau'r broses o adolygu ei ddau gynllun strategol, sef y Cynllun Datblygu Lleol a Chynllun Eryri, eleni;
- bod cynrychiolwyr o Barc Cenedlaethol Triglav, Slofenia yn ymweld ag Eryri ym mis Mai;
- y mynychodd y PW a rhai Aelodau Iansiad peiriant twnelu'r *National Grid* a oedd yn mynd i dyllu o dan yr Aber.

3. **Hawl i'r Cyhoedd Holi**

Ni dderbyniwyd unrhyw gwestiwn gan y cyhoedd.

4. **Datgan Diddordeb**

Ni chafwyd datganiad o ddiddordeb mewn unrhyw eitem gan aelod na swyddog.

5. **Cofnodion**

Cyflwynwyd cofnodion cyfarfod yr Awdurdod a gynhaliwyd ar 5 Chwefror 2025.

Mabwysiadwyd y cofnodion, ac arwyddodd y Cadeirydd hwy fel rhai cywir.

6. **Materion er gwybodaeth sy'n codi o'r cofnodion**

Ni chodwyd unrhyw fater o'r cofnodion.

7. **Taflen Weithredu**

Cyflwynwyd y Daflen Weithredu gan y Dirprwy Brif Weithredwr Dros Dro. Dywedodd fod cyfweiliadau ar gyfer y swydd o Gyfarwyddwr Cynllunio a Phartneriaethau yn cael eu cynnal y prynhawn hwnnw, a'i fod yn fwriad cyhoeddi manylion am yr ail swydd Gyfarwyddwr yn fuan.

Argymhellwyd: y dylai'r Daflen Weithredu aros fel y'i cyflwynwyd

Penderfynwyd: — **derbyn** yr Argymhelliad.

8. **Adroddiad y Panel Cyfweld ar gyfer Aelodau Annibynnol y Pwyllgor Safonau**

Cyflwynwyd diweddariad llafar gan y Dirprwy Brif Weithredwr Dros Dro.

Adroddwyd:

- bod angen penodi Aelod Annibynnol ychwanegol i'r Pwyllgor Safonau yn dilyn ymddeoliad Mrs Sharon Warnes;
- bod panel cyfweld o bump, gan gynnwys un aelod lleig yn unol â'r rheolau, wedi ei sefydlu, gyda thri yn bresennol ar y diwrnod ar gyfer cyfweiliadau, sef Y Cynghorydd Edgar Wyn Owen, Mr Iwan Jones a Mr Aled Williams (yr aelod lleig);
- bod tri ymgeisydd i gael eu cyfweld ar gyfer y swydd ond bod un wedi tynnu nôl o'r broses gan ei fod wedi cael cyflogaeth newydd ac nad oedd bellach

yn lleol i'r ardal;

- bod y Panel, ar ôl cyfweld â'r ddau ymgeisydd oedd yn weddill, yn argymhell bod yr Awdurdod yn penodi Mr Robert Gwilym Lewis, a'u bod o'r farn ei fod yn bodloni gofynion y swydd ac y byddai ei gefndir o fudd i waith y Pwyllgor Safonau.

Argymhellwyd: – bod yr Awdurdod yn penodi Mr Robert Gwilym Lewis i fod yn Aelod Annibynnol o'r Pwyllgor Safonau am dymor o bum mlynedd.

Penderfynwyd: — **derbyn** yr Argymhelliad

9. **Ethol 2 Aelod newydd i'r Is-grŵp Asedau**

Cyflwynwyd adroddiad gan y Pennaeth Gwasanaeth Eiddo.

Adroddwyd:

- bod 2 sedd wag ar yr Is-grŵp Asedau yn dilyn ymadawiad y Cynghorwyr June Jones a Dilwyn Roberts fel Aelodau, a bod angen eu llenwi er mwyn i'r is-grŵp allu ymgynnull.

Cynigiwyd: – y Cynghorydd Einir Wyn Williams, Mr Rhys Evans a Mr Wyn Thomas, ond tynnodd Mr Rhys Evans ei enw yn ôl rhag cael ei enwebu.

Penderfynwyd: — **ethol** y Cynghorydd Einir Wyn Williams a Mr Wyn Thomas i'r Is-grŵp Asedau.

10. **Adroddiad ISA260**

Cyflwynwyd adroddiad archwilio ISA260 ar gyfer y flwyddyn ariannol 2022-23 gan Rachel Freitag, Archwilio Cymru.

Adroddwyd:

- bod yr Archwilwyr yn bwriadu cyhoeddi adroddiad archwilio diamod ar gyfrifon yr Awdurdod, a diolchwyd i'r Pennaeth Cyllid ac i'r tîm cyllid am eu gwaith a'u cydweithrediad;
- bod oedi sylweddol wedi bod i adroddiad 21-22 oherwydd problem ail-brisio asedau a bod hyn wedi golygu gohirio dechrau archwiliad 22-23, ond bod archwiliad 22-23 wedi'i ardystio o fewn blwyddyn i'r un blaenorol;
- bod prinder staff yn ystod 22-23 wedi cyfrannu at oedi mewn ateb ymholiadau, ond bod nifer yr aelodau staff wedi cynyddu oddi ar hynny;
- bod angen nifer o gywiriadau i'r cyfrifon, a bod angen nifer o fân-welliannau hefyd i wella ansawdd y cyfrifon yn gyffredinol;
- bod y gwaith ychwanegol i fynd trwy'r cywiriadau ayyb wedi golygu codi ffi ychwanegol;
- byddai llythyr a oedd yn cynnig argymhellion yn dilyn yr archwiliad presennol yn cael ei anfon at yr Awdurdod yn y dyfodol agos.

Nodwyd:

- y cywiriadau a'r symiau a oedd wedi'u rhestru yn yr adroddiad, ond nodwyd hefyd:
  - bod dull newydd o archwilio wedi ei gyflwyno yn 22-23 a bod hyn wedi arwain at weld mwy o gywiriadau angenrheidiol yn gyffredinol ledled Cymru;

- bod pob corff yn gweld rhywbeth yn y rhestr o gywiriadau a wnaed mewn archwiliad;
- mai yn y Nodiadau oedd y mwyafrif o'r cywiriadau ac nid yn y Fantolen, neu'r incwm a gwariant, ei hun;
- bod cyfnod o ansefydlogrwydd wedi bod, gyda swyddi gwag yn y tîm cyllid, a bod hyn wedi achosi diffyg yn yr ochr Sicrwydd Ansawdd wrth baratoi'r cyfrifon, ond bod nifer y tîm wedi cynyddu bellach;
- dylid edrych i weld a fyddai'n fuddiol cael person allanol i wirio'r cyfrifon cyn eu cyflwyno i'r Archwilwyr;
- bod y cywiriadau bellach wedi eu gwneud a'u bod yn awr mewn lle ar gyfer archwiliadau'r dyfodol.

Argymhellwyd: – derbyn a nodi'r adroddiad "ISA260" a gyflwynwyd gan Archwilio Cymru

Penderfynwyd: — **cymeradwyo'r** argymhelliad.

11. **Datganiad Cyfrifon 2022/23**

Cyflwynwyd adroddiad gan y Prif Swyddog Cyllid.

Adroddwyd:

- bod cyfrifon drafft 2022-23 wedi'u cyflwyno i'r Awdurdod fis Medi diwethaf ac, yn dilyn derbyn a nodi'r adroddiad "ISA260" gan yr Awdurdod, dylai'r Awdurdod gymeradwyo'r cyfrifon ac awdurdodi'r Cadeirydd a'r Prif Swyddog Cyllid i arwyddo'r Llythyr Sylwadau.

Argymhellwyd: –

- (i) Cymeradwyo Datganiad Cyfrifon ôl-archwiliad yr Awdurdod ar gyfer 2022/23;
- (ii) Awdurdodi Cadeirydd y cyfarfod, ynghyd â'r Prif Swyddog Cyllid, i ardystio'r Llythyr Sylwadau

Penderfynwyd: — **derbyn** yr argymhelliad.

12. **Calendr o Gyfarfodydd 2025/26**

Cyflwynwyd amserlen o gyfarfodydd am y cyfnod 2025-26.

13. **Strategaeth Coed a Choetiroedd**

Cyflwynwyd adroddiad gan y Pennaeth Cadwraeth, Coed ac Amaeth.

Adroddwyd:

- bod y strategaeth wedi ei gyflwyno i'r Awdurdod ar fwy nag un achlysur cyn hyn, ac mai hon oedd y fersiwn derfynol.

Nodwyd:

- y gwaith oedd wedi ei gyflawni i greu'r ddogfen, a llongyfarchwyd pawb a gyfrannodd at ei chreu;

Argymhellwyd: – cymeradwyo'r Strategaeth Coed a Choetiroedd, gydag unrhyw ddiwygiadau angenrheidiol

Penderfynwyd: — cymeradwyo'r Strategaeth.

14. **Seminar Aelodau Parciau Cenedlaethol Cymru 2025**

Cyflwynwyd adroddiad llafar gan y Prif Weithredwr

Adroddwyd:

- bod Seminar Aelodau Parciau Cenedlaethol Cymru 2025 yn cael ei gynnal yn Eryri ar y 1af a'r 2il o Hydref eleni;
- y byddai rhaglen fwy manwl yn cael ei chyhoeddi yn y man, ond mai'r bwriad oedd ystyried yr Economi Ymweld ac Adferiad Natur.

15. **Plas Tan y Bwlch – Diweddariad ac Opsiynau**

Cyflwynwyd adroddiad gan y Prif Weithredwr

Adroddwyd:

- ei fod wedi adolygu sefyllfa Plas Tan y Bwlch o'r Newydd dros y misoedd diwethaf, a'i fod am i'r Awdurdod ystyried yr opsiwn o gadw'r Plas at ddefnydd yr Awdurdod, yn ddarostyngedig i allu sicrhau cyllid grant o Gronfa Treftadaeth y Loteri Genedlaethol;
- y byddai'n golygu symud swyddfa barhaol yr Awdurdod i Blas Tan y Bwlch a chael gwared â'r pencadlys presennol ym Mhenrhyndeudraeth;
- y rhagwelir y byddai'r Plas yn safle defnydd cymysg;
- y gallai fod yn esiampl o sut y gall yr Awdurdod gyfrannu'n uniongyrchol at ddau bwrpas statudol yr Awdurdod, gan
  - roi cyfle i warchod a gwella tirwedd, bywyd gwylt a threftadaeth ddiwylliannol yr ardal a
  - meithrin lles economaidd a chymdeithasol cymunedau lleol;
- sefyllfa ariannol ddifrifol yr oedd yr Awdurdod yn ei hwynebu;
- bod yr Awdurdod wedi cyflwyno amlinelliad bras o'r prosiect i'r Loteri (Cam Mynegi Diddordeb), a'i fod wedi'i gymeradwyo gan y Loteri;
- bod yn rhaid rheoli disgwyliadau – roedd yr opsiwn yn gwbl ddibynnol ar fod yn llwyddiannus gyda grant uchelgeisiol iawn o Gronfa Treftadaeth y Loteri Genedlaethol. Pe na bai'r cais am grant yn cael ei gymeradwyo yn unrhyw ran o'r broses, byddai'n rhaid i'r Awdurdod werthu'r adeilad a'r gerddi (gan gadw rheolaeth ar y coetiroedd a Llyn Mair).

Nodwyd:

- y risgiau oedd ynghlwm â'r opsiwn a'r angenrheidrwydd o reoli disgwyliadau;
- cefnogaeth frwd i'r egwyddor.

Argymhellwyd bod yr Aelodau'n cymeradwyo bod:—

- (i) Swyddogion yn ceisio cadw Plas Tan y Bwlch yn ddarostyngedig i sicrhau grant Cronfa Treftadaeth y Loteri Genedlaethol, gyda golwg ar adleoli swyddfeydd o Benrhyndeudraeth i'r Plas, gan gynnwys cymysgedd ehangach o ddefnyddiau ar gyfer yr eiddo;
- (ii) Bod Swyddogion yn dilyn y trywydd hwn ymhellach trwy wneud cais Grant Loteri Genedlaethol yr haf hwn;

- (iii) Bod Swyddogion yn pwysleisio pwysigrwydd rheoli disgwyliadau drwy gydol y broses hon, gan nodi y byddai'r Plas yn mynd yn ôl i fod ar werth pe bai'r cais am grant yn methu; a
- (iv) Pe bai'r dull ariannu grant yn aflwyddiannus, y dylai'r Awdurdod gadw rheolaeth ar y coetiroedd a Llyn Mair yn unol â'r cynllun yn Atodiad A, pa bynnag benderfyniad a wneir ar Blas Tan y Bwlch;
- (v) Bod Swyddogion yn parhau i fonitro sefyllfa ariannol yr Awdurdod yn agos drwy gydol y broses hon, gan gynnwys cyflwyno mesurau i leihau'r diffyg presennol yn y gyllideb yn ystod y flwyddyn ariannol hon;
- (vi) Bod yr Awdurdod yn ystyried y mater hwn ymhellach ac unrhyw gynnydd a wnaed yng nghyfarfod yr Awdurdod ym mis Medi.

Penderfynwyd: — mabwysiadu'r argymhelliad.

16. **Cofnodion y Pwyllgor Perfformiad ac Adnoddau**

Cyflwynwyd cofnodion y Pwyllgor Perfformiad ac Adnoddau a gynhaliwyd ar 19 Mawrth 2025 er gwybodaeth.

Penderfynwyd nodi'r cofnodion.

17. **Adroddiadau'r Gweithgor Aelodau**

Cyflwynwyd adroddiadau ar gyfarfodydd y Gweithgor Aelodau a gynhaliwyd ar 22 Ionawr, 5 Mawrth a 19 Mawrth 2025.

Penderfynwyd nodi'r adroddiadau.

18. **Adroddiad Cyd Weithgor Lleol**

Cyflwynwyd adroddiad cyfarfod y Cyd Weithgor a gynhaliwyd ar 14 Mawrth 2025.

Penderfynwyd nodi'r adroddiad.

19. **Cyfarfodydd Sefydliadau Eraill**

Adroddwyd:

- y bu i'r Cynghorydd Meryl Roberts fynychu cyfarfod oedd yn trafod y ddarpariaeth a gynigir i deithwyr yn gynnar yn y bore ac ar ddiwedd dydd gan Reilffordd Cambrian gyda Thrafnidiaeth Cymru;
- y bu Mr Tim Jones ar Fforwm Mynediad y Gogledd yn trafod sut y gellid lleihau'r nifer o bobl sy'n dringo Crib Goch yn anfwriadol.

Daeth y cyfarfod i ben am 11:30

TAFLEN WEITHREDU – ACTION SHEET

CYFARFOD YR AWDURDOD – 08.02.2023

RHIF EITEM A THEITL	PENDERFYNIADAU / ARSYLWADAU	GWEITHREDIADAU	SWYDDOG CYFRIFOL	DIWEDDARIAD neu DYDDIAD CWBLHAU	DILEU O'R DAFLEN WEITHREDU
16. Telerau ac Amodau Gwasanaeth Uwch Dîm Rheoli APCE: Cyfarwyddwyr	- bod gan y Panel, ynghyd â'r Pennaeth Adnoddau Dynol a'r Swyddog Adran 151 newydd, y dasg a'r awdurdod i fynd i'r afael â materion posibl yn deillio o drosiant personél yn yr Uwch Dîm Rheoli.	Angen cynnal cyfarfod i roi ystyriaeth i'r materion, dyddiad eto i'w gytuno.	NM	Wedi ei nodi ac yn monitro'r sefyllfa.	NA

CYFARFOD	Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri
DYDDIAD	11 Mehefin 2025
TEITL	Penodi Aelodau i wasanaethu ar Bwyllgorau, Paneli, Gweithgorau, ac i gynrychioli'r Awdurdod yn allanol
ADRODDIAD GAN	Prif Weithredwr
PWRPAS	Penodi Aelodau ar gyfer y flwyddyn sydd i ddod

1. CRYNODEB

- 1.1 Gwahoddir yr Awdurdod i enwebu Aelodau i wasanaethu ar ei Bwyllgorau, ei Baneli, ei Weithgorau, ac i gynrychioli'r Awdurdod yng nghyfarfodydd sefydliadau eraill am y flwyddyn sydd i ddod.
- 1.2 Mae pob Pwyllgor, Panel a Gweithgor yn gwbl wag ac eithrio'r Pwyllgor Safonau, oherwydd penodwyd Aelodau'r Pwyllgor hwnnw am gyfnod o 4 blynedd. Cynhwysir enwau'r aelodau blaenorol (*mewn italics llwyd*), er gwybodaeth yn unig, i gynorthwyo'r aelodau.
- 1.3 Atgoffir yr Aelodau bod cyfansoddiad y Pwyllgorau a'r Is-bwyllgorau wedi'i drefnu fel bod y gyfran o Aelodau Awdurdod Lleol ac Aelodau wedi eu penodi gan Lywodraeth Cymru ar yr un raddfa ag ar yr Awdurdod ei hun (2:1), cyn belled ag y bo hyn yn ymarferol wrth weithio gyda rhifau cyfan.

2. ARGYMHELLIAD:

Penodi Aelodau i wasanaethu ar y Pwyllgorau, y Paneli, y Gweithgorau a'r sefydliadau allanol sy'n dilyn.

1. PWYLLGORAU

- 1.1 **Pwyllgor Cynllunio a Mynediad** Holl Aelodau'r Awdurdod (8 cyfarfod y flwyddyn)
- 1.2 **Pwyllgor Perfformiad ac Adnoddau** Holl Aelodau'r Awdurdod (3 chyfarfod y flwyddyn)
- 1.3 **Pwyllgor Safonau** 3 Aelod o'r Awdurdod – am gyfnod o 4 blynedd (2 gyfarfod y flwyddyn)
2 wedi'u penodi gan Awdurdod Lleol:
(1) Cyng. Elfed Powell Roberts (hyd at 14/06/26)
(2) Cyng. Nia Owen (hyd at 12/11/28)
1 gan Lywodraeth Cymru:
(1) Ms Naomi Luhde-Thompson (hyd at 12/11/28)
3 Aelod Annibynnol:
(1) Mr Martin James Hughes (hyd at 05/07/25)
(2) Mr Mark Jones (hyd at 25/04/28)
(3) Mr Robert Gwilym Evans (hyd at 29/04/29)

2. PANELI

- 2.1 **Panel Apeliadau Graddfa Statws Sengl** 3 Aelod + 2 Aelod Wrth Gefn (cwrdd fel bo'r angen)
Dylid dethol yr Aelodau a'r Aelodau wrth gefn o'r Pwyllgor Safonau, a chael eu dewis gan y Pwyllgor hwnnw
- 2.2 **Paneli Ymweld**

Gogledd

- (1) Cyng. Edgar Wyn Owen
- (2) Cyng. Eimir Wyn Williams
- (3) Cyng. Ifor Glyn Lloyd
- (4) Cyng. Jo Nuttall
- (5) Cyng. Nia Owen
- (6) Mr Rhys Evans
- (7) Mr Tim Jones
- (8) Ms Naomi Luhde-Thompson
- (9) Mr Wyn Thomas

De

- (1) Cyng. Elwyn Edwards
- (2) Cyng. Delyth Lloyd Griffiths
- (3) Cyng. Annwen Hughes
- (4) Cyng. Louise Hughes
- (5) Cyng. Elfed Powell Roberts
- (6) Cyng. John Pughe Roberts
- (7) Cyng. Meryl Roberts
- (8) Mr Brian Angell
- (9) Ms Delyth Lloyd

3. GWEITHGORAU

3.1 **Gweithgor Aelodau**   Holl Aelodau'r Awdurdod   (8 cyfarfod y flwyddyn)

3.2 **Cyd Weithgor Lleol**   4 Aelod   (2 Gyfarfod y flwyddyn)

3 wedi'u penodi gan Awdurdod Lleol:

(1) *Cyng. Ifor Glyn Lloyd*

(2) *Cyng. Elwyn Edwards*

(3) *Cyng. Einir Wyn Williams*

1 gan Lywodraeth Cymru:

(1) *Ms Naomi Luhde-Thompson*

4 Cynrychiolydd o'r Undebau Llafur wedi'u dyrannu yn ôl
Cyfansoddiad y Gweithgor

3.3 **Bwrdd Rheoli Yr Ysgwrn**   3 Aelod o'r Awdurdod   (Cwrdd fel bo'r angen)

2 wedi'u penodi gan Awdurdod Lleol:

(1) *Cyng. Elfed Powell Roberts*

(2) *Cyng. Elwyn Edwards*

1 gan Lywodraeth Cymru:

(1) *Ms Naomi Luhde-Thompson*

3.4 **Bwrdd Rheoli Plas Tan y Bwlch**   3 Aelod o'r Awdurdod   (Cwrdd fel bo'r angen)

(1) *Cyng. Meryl Roberts*

(2) *Mr Tim Jones*

(3) *Cyng. Elfed Powell Roberts*

4. PWYLLGORAU YMGYNGHOROL YR AWDURDOD

4.1 **Cynhadledd Ymgynghorol Celyn,
Tegid a Thryweryn**   4 Aelod o'r Awdurdod   (Cwrdd fel bo'r angen)

3 wedi'u penodi gan Awdurdod Lleol:

(1) *Cyng. Elwyn Edwards*

(2) *Cyng. Ifor Glyn Lloyd*

(3) *Swydd Wag*

1 gan Lywodraeth Cymru:

(1) *Mr Brian Angell*

- 4.2 **Fforwm Eryri** 5 Aelod o'r Awdurdod (4 cyfarfod y flwyddyn – pob chwarter)
Cadeirydd
Is-Gadeirydd
2 wedi'u penodi gan Awdurdod Lleol:
(1) *Cyng. Annwen Hughes*
(2) *Cyng. Jo Nuttall*
1 gan Lywodraeth Cymru:
(1) *Mr Brian Angell*
- 4.3 **Fforymau Mynediad Lleol** 2 Aelod o'r Awdurdod (4 cyfarfod y flwyddyn – pob chwarter)
1 Aelod ar Fforwm Mynediad y De:
(1) *Cyng. John Pughe Roberts*
1 Aelod ar Fforwm Mynediad y Gogledd:
(1) *Mr Tim Jones*
- 4.4 **Is-Bwyllgor Cynllunio Strategol (CBC)** 1 Aelod o'r Awdurdod
Un aelod i'w ddewis o:
(i) Gadeirydd yr Awdurdod
(ii) Is-Gadeirydd yr Awdurdod
(iii) Cadeirydd y Pwyllgor Cynllunio a Mynediad
(1) *Cadeirydd yr Awdurdod*
- 4.5 **Cyd-Bwyllgor Corfforedig y Gogledd (CJC)** Cadeirydd yr Awdurdod
Mae'r Cadeirydd wedi ei gyfethol i'r Is-bwyllgorau isod:
➤ Is Bwyllgor Economaidd a Llesiant
➤ Is Bwyllgor Cynllunio Strategol
5. **GRWPIAU TASG A GORFFEN A GRWPIAU LLYWIO**
- 5.1 **Is-grŵp Asedau** 6 Aelod o'r Awdurdod
(1) *Cyng. Ifor Glyn Lloyd*
(2) *Cyng. Meryl Roberts*
(3) *Cyng. Einir Wyn Williams*
(4) *Mr Brian Angell*
(5) *Mr Tim Jones*
(6) *Mr Wyn Thomas*

5.2	Grŵp Llywio Cyfrif Carbon a Newid Hinsawdd	5 Aelod o'r Awdurdod	
		(1) <i>Cyng. John Pughe Roberts</i>	
		(2) <i>Mr Brian Angell</i>	
		(3) <i>Mr Tim Jones</i>	
		(4) <i>Swydd Wag</i>	
		(5) <i>Swydd Wag</i>	
5.3	Grŵp Llywio Enwau Lleodedd	3 Aelod o'r Awdurdod	
		(1) <i>Cyng. Elwyn Edwards</i>	
		(2) <i>Swydd Wag</i>	
		(3) <i>Swydd Wag</i>	
6.	CYRFF ERAILL		
6.1	Grŵp Budd-ddeiliad Safle Trawsfynydd	1 Aelod	<i>Cyng. Elfed Powell Roberts</i>
6.2	Cyd Gyngor Cymru	1 Aelod	<i>Cyng. Louise Hughes</i>
6.3	Ymgyrch y Parciau Cenedlaethol	Cytunwyd bod 3 Awdurdod Parc Cenedlaethol Cymru yn cael eu cynrychioli gan Aelod o'r Awdurdod sy'n dal Ysgrifenyddiaeth Parciau Cenedlaethol Cymru	
6.4	Y Gynghrair dros Dirweddau Dynodedig Cymru	1 Aelod	<i>Mr Tim Jones</i>
6.5	Cyngor Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru	1 Aelod	<i>Swydd Wag</i>
6.6	AGA Pen Llŷn a'r Sarnau	1 Aelod	<i>Cyng. Louise Hughes</i>
6.7	Grŵp Darparu Trafnidiaeth, Parcio a Theithio Llesol Eryri	1 Aelod	<i>Cyng. Einir Wyn Williams</i>
6.8	Fforwm Strategol y Rhaglen Ynys Ynni	1 Aelod	<i>Cyng. Elfed Powell Roberts</i>
6.9	Partneriaeth Biosffer Dyfi	1 Aelod	<i>Cyng. Louise Hughes</i>
6.10	Cynhadledd Gyswilt Rheilffordd Arfordir y Cambrian	1 Aelod	<i>Cyng. Meryl Roberts</i> <i>(Ms Delyth Lloyd wrth gefn)</i>

EITEM RHIF 12

CYFARFOD	Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri
DYDDIAD	11 Mehefin 2025
TEITL	PRESENOLDEB AELODAU
ADRODDIAD GAN	Dirprwy Brif Weithredwr Dros Dro
PWRPAS	Er gwybodaeth

1.0 CEFNDIR

- 1.1 Mae'r Awdurdod wedi gofyn yn flaenorol i adroddiad blynyddol gael ei baratoi yn manylu ar bresenoldeb Aelodau yng nghyfarfodydd yr Awdurdod a Phwyllgorau. Isod, nodir manylion presenoldeb o'r fath ar gyfer y cyfnod rhwng 1 Ebrill 2024 a 31 Mawrth 2025 i'w hystyried gan yr Awdurdod. Mae'r manylion wedi'u torri lawr i ddangos presenoldeb aelodau unigol yn yr Awdurdod, y Pwyllgorau Cynllunio a Mynediad, Perfformiad ac Adnoddau a'r Pwyllgor Safonau. Lle nad yw aelod wedi gallu bod yn bresennol oherwydd ei fod ef neu hi wedi bod i ffwrdd ar fusnes yr Awdurdod, nodir hyn yn y cofnod presenoldeb.

2.0 PRESENOLDEB AELODAU 01.04.24 – 31.03.25

Pwyllgor	Awdurdod	Cynllunio a Mynediad	Perfformiad ac Adnoddau
Nifer y Cyfarfodydd:	6	8	4

Aelodau	Mynychwyd		
Cyng. Elwyn Edwards	6	8	4
Cyng. Delyth Lloyd Griffiths (<i>penodwyd 14.01.25</i>)	1 (o 1 posib)	2 (o 2 posib)	0 (o 1 posib)
Cyng. Annwen Hughes	6	8	4
Cyng. Louise Hughes	4	6	1
Cyng. June Jones (<i>ymddiswyddodd 06.12.24</i>)	4 (o 5 posib)	6 (o 6 posib)	1 (o 3 posib)
Cyng. Edgar Wyn Owen	4	8	4
Cyng. Elfed Powell Roberts	5	6	4
Cyng. John Pughe Roberts	6	8	2
Cyng. Meryl Roberts	5	8	4
Cyng. Einir Wyn Williams	6	6	3
Cyng. Ifor Glyn Lloyd	5	5	3
Cyng. Jo Nuttall	6	8	3
Cyng. Nia Owen (<i>penodwyd 21.10.24</i>)	2 (o 2 posib)	3 (o 3 posib)	2 (o 2 posib)
Cyng. Dilwyn Roberts (<i>ymddiswyddodd 02.10.24</i>)	3 (o 4 posib)	4 (o 4 posib)	0 (o 2 posib)
Mr. Brian Angell	6	8	2
Mrs Sarah Hattle (<i>ymddiswyddodd 08.09.24</i>)	1 (o 2 posib)	3 (o 4 posib)	1 (o 1 posib)
Mr. Tim Jones	6	6	3
Ms. Naomi Luhde-Thompson	5	6	1
Ms. Delyth Lloyd	5	7	2

Pwyllgor	Safonau 26/04/24	Safonau 20/09/24	Cyfanswm
Cyng. Elfed Powell Roberts	✓	✓	2
Cyng. Dilwyn Roberts	✓	✓	2
Mrs Sarah Hattle	✓	✗	1

3.0 PRESENOLDEB CYFARTALOG 01.04.24 – 31.03.25

- 3.1 Fel rhan o'r adroddiad hwn rwyf hefyd wedi casglu gwybodaeth am y presenoldeb cyfartalog cyffredinol mewn termau canrannol yng nghyfarfodydd yr Awdurdod a Phwyllgorau a nodir hyn isod. Rwyf hefyd wedi cynnwys canran presenoldeb ar gyfer blynyddoedd blaenorol at ddibenion cymharu.

PRIF GYFARFODYDD A DREFNWDYD/ GWEINYDDWYD 01.04.24 – 31.03.25

CYFARFOD	CYNHALIWYD	PRESENOLDEB GANRIF
Awdurdod	6	88%
Cynllunio a Mynediad	8	89%
Perfformiad ac Adnoddau	4	68%
Pwyllgor Safonau	2	100%
CYFANSWM	20	84%

CYFARFOD	NIFER	24-25	23-24	22-23	21-22
Awdurdod	6	90%	86%	81%	85%
Cynllunio a Mynediad	8	89%	86%	81%	79%
Perfformiad ac Adnoddau	4	68%	80%	85%	86%
Pwyllgor Safonau	2	100%	83%	67%	100%
CYFANSWM	20	84%	85%	81%	82%

- 3.2 Fel y gwelir mae'r canran presenoldeb cyffredinol yn amrywio o 68% ar gyfer y Pwyllgor Perfformiad ac Adnoddau i 90% ac 89% ar gyfer yr Awdurdod a'r Pwyllgor Cynllunio a Mynediad gyda chyfartaledd cyffredinol o 84%. Mae'r ffigwr ar gyfer y Pwyllgor Perfformiad ac Adnoddau ychydig yn is na blynyddoedd blaenorol ond mae'r ffigyrau eraill yn dangos cysondeb mewn presenoldeb o gymharu â blynyddoedd blaenorol.

4.0 ARGYMHELLIAD

- 4.1 Cyflwynir yr adroddiad hwn er gwybodaeth yn unig.

CYFARFOD	Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri
DYDDIAD	11 Mehefin 2025
TEITL	ADRODDIAD BLYNYDDOL I'R AWDURDOD
ADRODDIAD GAN	Cadeirydd y Pwyllgor Safonau
PWRPAS	Cytuno a nodi cynnwys yr Adroddiad Blynyddol

CEFNDIR

1. Mae cylch gorchwyl y Pwyllgor Safonau yn cynnwys dwy swyddogaeth gyffredinol sef:
  - 1.1. Hyrwyddo a chynnal safonau ymddygiad uchel gan aelodau ac aelodau cyfetholedig yr Awdurdod;
  - 1.2. I gynorthwyo aelodau ac aelodau cyfetholedig yr Awdurdod i gydymffurfio â chod ymddygiad yr Awdurdod.
2. Mae gan y Pwyllgor Safonau y swyddogaethau penodol canlynol hefyd:
  - 2.1. Cynghori'r Awdurdod ar fabwysiadu, neu ddiwygio, codau ymddygiad yr Awdurdod;
  - 2.2. Monitro gweithrediad codau ymddygiad yr Awdurdod;
  - 2.3. Cynghori ar hyfforddi aelodau ac aelodau cyfetholedig yr Awdurdod ar faterion sy'n ymwneud â chodau ymddygiad yr Awdurdod;
  - 2.4. Ystyried a lle bo'n briodol penderfynu ar faterion a gyfeirir ato gan Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru;
  - 2.5. Ystyried cwynion yn erbyn Aelodau ac Aelodau cyfetholedig;
  - 2.6. Rhoi goddefebau i aelodau neu aelodau cyfetholedig sydd â buddiant personol mewn unrhyw fusnes yr Awdurdod;
  - 2.7. Awdurdodi taliadau gan y Swyddog Monitro mewn perthynas â lwfansau a threuliau i bersonau sydd wedi cynorthwyo mewn ymchwiliad gan y Swyddog Monitro;
  - 2.8. Sefydlu'r weithdrefn ar gyfer penderfynu ar gŵynion a gyfeirir ato i'w hystyried.
3. Yn olaf, mae gan y Pwyllgor Safonau rai swyddogaethau staff hefyd, sef fel apêl fewnol derfynol ar faterion disgyblu ac fel apêl derfynol ar gŵynion neu ar amodau gwasanaeth.

4. Mae aelodaeth bresennol y Pwyllgor Safonau yn cynnwys dau Aelod o'r Awdurdod Lleol, un Aelod a benodwyd gan Lywodraeth Cymru a thri Aelod Annibynnol sef Mr Martin James Hughes (Cadeirydd), Mr Mark Jones (Is-gadeirydd) a Mr Robert Gwilym Lewis. Yn unol â'r rheoliadau sy'n llywodraethu Pwyllgorau Safonau, mae'r Cadeirydd a'r Is-gadeirydd wedi'u penodi o blith yr Aelodau Annibynnol.

DYLETSWYDD STATUDOL YCHWANEGOL

5. O fis Mai 2022 ymlaen, mae cylch gwaith y Pwyllgor Safonau yn cynnwys dyletswydd statudol ychwanegol i baratoi adroddiad blynyddol i'r Awdurdod ar sut y mae swyddogaethau'r pwyllgor wedi'u cyflawni a rhoi trosolwg o faterion ymddygiad yn gyffredinol o fewn yr Awdurdod.
6. Mae Cadeirydd y Pwyllgor Safonau a Chyfarwyddwr y Gwasanaethau Corfforaethol wedi paratoi'r adroddiad hwn, ac mae drafft wedi'i ddosbarthu i holl aelodau'r Pwyllgor Safonau cyn cyflwyno'r adroddiad terfynol i'r Awdurdod.
7. Bydd Cadeirydd y Pwyllgor Safonau yn cyflwyno'r adroddiad i'r Awdurdod neu yn ei absenoldeb bydd Cyfarwyddwr y Gwasanaethau Corfforaethol yn cyflwyno'r adroddiad.
8. Cyhoeddwyd canllawiau mewn perthynas â pharatoi'r Adroddiad Blynyddol sy'n nodi bod yn rhaid i'r adroddiad:
  - 8.1. ddisgrifio sut mae'r pwyllgor wedi cyflawni ei swyddogaethau yn ystod y flwyddyn ariannol flaenorol;
  - 8.2. gynnwys crynodeb o adroddiadau ac argymhellion a wnaed neu a gyfeiriwyd at y pwyllgor gan Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru ynghylch ymchwilio i honiadau o dorri cod ymddygiad yr aelodau, ac unrhyw gamau dilynol a gymerwyd gan y pwyllgor;
  - 8.3. gynnwys crynodeb o hysbysiadau a roddwyd i'r pwyllgor gan Banel Dyfarnu Cymru, yn ymwneud â phenderfyniadau'r Panel ar achosion posibl o dorri cod ymddygiad yr aelodau;
  - 8.4. ddisgrifio'r cyngor y mae wedi'i ddarparu ar hyfforddiant i bob aelod a sut y mae hynny wedi'i weithredu.

ADRODDIAD BLYNYDDOL

9. Mae'r Pwyllgor Safonau wedi cyfarfod ddwywaith yn ystod y flwyddyn, ac wedi ystyried hyfforddiant aelodau ar y ddau achlysur.
10. Nid oes unrhyw faterion wedi'u cyfeirio at yr Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus nac at Banel Dyfarnu Cymru yn ymwneud ag ymchwilio i honiadau o dorri'r cod ymddygiad aelodau fel aelodau o'r Awdurdod hwn.
11. Nid oes unrhyw achosion wedi bod yn ystod y flwyddyn lle mae gweithdrefn Datrysiad Lleol Aelodau'r Awdurdod wedi'i defnyddio.
12. Ystyriodd y Pwyllgor Safonau gynnwys yr Adroddiad Blynyddol a gyhoeddwyd gan Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru.
13. Ystyriodd y Pwyllgor Safonau hefyd Adroddiad Monitro Cwynion a roddodd gipolwg ar natur y cwynion a dderbyniwyd ac a oedd unrhyw batrymau sefydledig yn dod i'r amlwg.

14. Rhoddodd y Pwyllgor Safonau ollyngiadau i aelodau Cyngor Gwynedd ac aelodau Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy gan ganiatáu iddynt gymryd rhan yn y broses o benderfynu ar faterion mewn rhai amgylchiadau cyfyngedig.
15. Ystyriodd y Pwyllgor Safonau hefyd adroddiad yn monitro datganiadau o fuddiannau a wnaed gan aelodau fel rhan o'i gylch gwaith o fonitro gweithrediad y cod ymddygiad.

GOBLYGIADAU ADNODDAU

Dim

ARGYMHELLIAD

1. Trafod a chytuno ar gynnwys yr adroddiad.

CYFARFOD:	Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri
DYDDIAD:	11 Mehefin, 2025
TEITL:	Gefeillio Parc Cenedlaethol Los Alerces, Talaith Chubut, a Pharc Cenedlaethol Eryri: Arwyddo'r Memorandwm o Ddealltwriaeth (MoDd) / Cytundeb Gefeillio'n Ffurfiol
AWDUR:	Y Prif Weithredwr
PPWRPAS:	I ddiweddaru'r Aelodau o ddatblygiadau hyd yn hyn ac i'r Cadeirydd arwyddo'r MoDd / Cytundeb Gefeillio yn ystod y cyfarfod heddiw.

1. CEFNDIR:

- 1.1 Trafodwyd y bwriad i efeillio Parc Cenedlaethol Eryri gyda Pharc Cenedlaethol Los Alerces, talaith Chubut, yr Ariannin, yn ystod Gweithgor Aelodau Ionawr pryd cytunwyd i swyddogion barhau â thrafodaethau ac i'r Cadeirydd a/neu'r Prif Weithredwr arwyddo'r MoDd/Cytundeb Gefeillio.

2. DIWEDDARIAD:

- 2.1 Fel diweddariad i'r Aelodau mae criw o Gymdeithas Gymraeg Trefelin ac Ysgol y Cwm wedi cyfarfod Pennaeth Parc Cenedlaethol Los Alerces, Danilo Hernandez, ynghyd a chynrychiolwyr o asiantaethau twristiaeth leol, i drafod camau cyntaf posib i ddatblygu'r cynllun gefeillio mewn ffordd ymarferol.
- 2.2 Bellach yr ydym wedi derbyn dogfen yn amlinellu syniadau dechreuol fel camau cyntaf i sefydlu prosiectau cydweithredol rhwng y ddau Barc Cenedlaethol.
- 2.3 Mae'r prif themâu canolog yn seiliedig ar y gwerthoedd a rennir gan y ddau Barc Cenedlaethol wedi eu hamlygu hyd yn hyn fel:
  - Rôl y Parciau Cenedlaethol mewn datblygiad lleol a rhanbarthol
  - Twristiaeth gynaliadwy a hygyrch
  - Traftadaeth ddiwylliannol
  - Fframwaith rheoli ardaloedd naturiol a
  - Cyfleoedd rhannu gwybodaeth

3. ARWYDDO'R MoDd / CYTUNDEB GEFEILLIO YN FFURFIOL:

- 3.1 Mae Aelodau eisoes wedi trafod a chytuno'r MoDd/Cytundeb Gefeillio yn ystod Gweithgor Ebrill. (Atodiad 1) ac i swyddogion barhau gyda thrafodaethau. Gobeithir gallu cysylltu gyda Phatagonia yn ystod y cyfarfod heddiw a chael cyfle i arwyddo'r MoDd/Cytundeb Gefeillio rhwng Parc Cenedlaethol Eryri a Pharc Cenedlaethol Los Alerces. Bydd y Cytundeb ar gael yn y Gymraeg, Saesneg a Sbaeneg. Oherwydd y gwahaniaeth mewn amser mae trefniadau mewn lle i Eryri gysylltu gyda Phatagonia am 13:30.
- 3.2 Fel adroddwyd eisoes mae'n fwriad hefyd cynnal achlysur i ddathlu'r gefeillio yn ystod wythnos Eisteddfod Genedlaethol Wrecsam ac mae swyddogion yn trafod opsiynau ar hyn o bryd.
- 3.3 Yr ydym ar ddeall y bydd un neu ddau unigolyn sy'n gysylltiedig â'r cytundeb gefeillio yn mynychu'r Eisteddfod yn Wrecsam ac mae swyddogion Eryri wedi cysylltu gyda Chymdeithas Cymru/Ariannin i drafod opsiynau i gynnal achlysur yn y babell yn ystod yr wythnos.

Bydd achlysur yn ystod yr wythnos yn cyd fynd gyda 160 mlynedd ers i'r Mimosa lanio ym Mhorth Madryn ar 18 Gorffennaf 1865.

4. ARGYMHELLIAD:

- 4.1 Aelodau i gytuno cynnwys y MoDd/Cytundeb Gefeillio yn ffurfiol.
- 4.2 Aelodau i gytuno i'r Cadeirydd arwyddo'r MoDd/Cytundeb Gefeillio yn ystod y cyfarfod heddiw.
- 4.3 Aelodau i gytuno i swyddogion barhau i drefnu achlysur yn ystod wythnos Eisteddfod Genedlaethol Wrecsam i ddathlu'r gefeillio.
- 4.4 Aelodau i gytuno i swyddogion barhau â thrafodaethau i sefydlu opsiynau cydweithio rhwng y ddau Barc Cenedlaethol.

JO/Awdurdod 11 06 25 Los Alerces

MEMORANDWM O DDEALLTWRIAETH RHWNG
CORFF GWEINYDDOL PARCIAU CENEDLAETHOL
GWERINIAETH ARIANNIN AC
AWDURDOD PARC CENEDLAETHOL ERYRI

RHWNG:

Llywydd Bwrdd y Cyfarwyddwyr, **Marisi López**, a benodwyd drwy Ordinhad Cenedlaethol 265/2021, yn cynrychioli Corff Gweinyddol Parciau Cenedlaethol Gweinyddiaeth yr Amgylchedd a Datblygiad Cynaliadwy Gweriniaeth Ariannin. Cyfeiriad cyfreithiol: 25 de Mayo 101 Autonomous City of Buenos Aires, Argentine Republic.

A **Cadeirydd** Parc Cenedlaethol Eryri a benodwyd gan Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri. Cyfeiriad cyfreithiol: Swyddfa'r Parc Cenedlaethol, Penrhyndeudraeth, Gwynedd LL48 6LF.

Mae'r uchod wedi penderfynu llofnodi'r Memorandwm Dealltwriaeth a ganlyn, er mwyn cryfhau'r berthynas rhwng y ddau Sefydliad, gan ystyried:

RHAGYMADRODD

- I. Bod Gweinyddiaeth y Parciau Cenedlaethol (a elwir yn APN o hyn ymlaen - Administración de Parques Nacionales), yn sefydliad ymreolaethol datganoledig sy'n gweithredu o fewn cwrdd Gweinyddiaeth yr Amgylchedd a Datblygiad Cynaliadwy Gweriniaeth Ariannin. Mae'r weinyddiaeth yn gyfrifol am warchod a rheoli ecosystemau yn yr Ardaloedd Gwarchodedig sydd o dan ei gweinyddiad. Mae'n sicrhau bod treftadaeth ddiwylliannol a naturiol yn cael eu gwarchod er budd cadwraeth bioamrywiaeth ac amrywiaeth genetig ei ffawna a'i fflora cynhenid.

A gan ystyried yn ogystal mai APN yw'r Awdurdod priodol ar gyfer cymhwyso Deddfau Cenedlaethol Ariannin (Rhifau 22,351 a 27,037) a bod ganddo bwerau digonol i reoli a goruchwyllo'r Parciau Cenedlaethol, yr Henebion Naturiol a'r Gwarchodfeydd Cenedlaethol.

A bod hyn yn seiliedig ar yr ymrwymadau a dderbyniwyd gan Weriniaeth Ariannin yng Nghynhadledd y Cenhedloedd Unedig ar Newid Hinsawdd a gynhaliwyd yng Nglasgow yn 2022, i gryfhau ymrwymadau byd-eang a'r nod o gyflawni niwtraliaeth garbon erbyn 2050 trwy sefydlu mecanweithiau cydweithredu rhyngwladol ym maes cadwraeth bioamrywiaeth, newid hinsawdd neu warchod yr amgylchedd.

- II. Bod Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri (a elwir o hyn ymlaen yn APCE) yn gorff cyhoeddus annibynnol gyda chyfrifoldeb statudol am warchod Parc Cenedlaethol Eryri. Dynodwyd Eryri yn Barc Cenedlaethol swyddogol ar 18 Hydref 1951, yn dilyn cyflwyno Deddf Parciau Cenedlaethol a Mynediad i Gefn Gwlad 1949. Daeth Awdurdod y Parc yn gorff annibynnol ac Awdurdod Cynllunio Lleol ym 1996 yn dilyn cyflwyno Deddf yr amgylchedd 1995.

Ei swyddogaethau statudol yw gwarchod a gwella harddwch naturiol, bywyd gwyllt a threftadaeth ddiwylliannol yr ardal; a hyrwyddo cyfleoedd i'r cyhoedd ddeall a mwynhau nodweddion arbennig yr ardal. Wrth gyflawni'r swyddogaethau hyn, rhaid iddo hefyd geisio meithrin lles economaidd a chymdeithasol cymunedau lleol o fewn y Parc Cenedlaethol.

- III. Bod gan y sefydliadau uchod ddiddordeb mewn gweithredu ar bolisiâu cadwraeth amgylcheddol a diwylliannol, datblygiad cynaliadwy a'r frwydr yn erbyn newid hinsawdd, o fewn cwrpas eu pwerau. Ar ben hynny, bod ganddynt ddiddordeb mewn cydweithredu er mwyn cyfrannu at: gadwraeth amrywiaeth biolegol yn ogystal â geneteg; y defnydd cynaliadwy o adnoddau naturiol, a gwella'r adnoddau diwylliannol o fewn ardaloedd gwarchodedig sy'n gysylltiedig â natur.

- IV. Cyhoeddiad y Cenhedloedd Unedig bod y cyfnod 2021-2030 yn cael ei adnabod fel Degawd y Gwyddorau Eigion ar gyfer Datblygiad Cynaliadwy ac Adfer Ecosystemau.

Fel mynegiant ymarferol o'r uchod, mae'r llofnodwyr yn ystyried ei fod yn gyfleus i sefydlu'r Memorandwm Dealltwriaeth hwn yn unol â'r canlynol.

CYMALAU

CYNTAF - AMCANION

Pwrpas y Memorandwm Dealltwriaeth hwn yw sefydlu a chynnal fframwaith o gydweithio mewn materion technegol a logistaidd rhwng yr APN a Pharc Cenedlaethol Eryri, mewn materion sy'n ymwneud a pharciau cenedlaethol, ardaloedd gwarchodedig a'u categorïau rheoli cyfatebol perthnasol.

Mae'r Memorandwm Dealltwriaeth hefyd yn amcanu i gyfrannu at: warchod amrywiaeth fiolegol; cadwraeth treftadaeth ddiwylliannol; y defnydd cynaliadwy o adnoddau naturiol ac at wella'r adnoddau hynny sy'n gysylltiedig â byd natur ardaloedd gwarchodedig.

AIL - CYDWEITHREDU

Bydd datblygiad y Memorandwm Dealltwriaeth yn cael ei ffurfio mewn Rhaglen Cydweithredu, lle bydd camau gweithredu sy'n ymwneud â'r llinellau gwaith canlynol yn cael eu hymgorffori:

- 2.1 Cyfnewid profiadau, gwybodaeth a dogfennau yn ymwneud â rheoli parciau cenedlaethol, ardaloedd gwarchodedig a gwarchodfeydd biosffer, yn y meysydd canlynol: cynllunio tirwedd, gwarchod a chadwraeth, ymchwil, monitro, llywodraethau ardaloedd gwarchodedig; addysg amgylcheddol, gwyddoniaeth, cyfranogiad cymdeithasol, eco-dwristiaeth; datblygu gweithgareddau economaidd cynaliadwy mewn gwarchodfeydd neu glustogfeydd; Enwau tarddiad gwarchodedig a datrys gwrthdaro, ymhlith pynciau eraill.
- 2.2 Cyfnewid profiadau mewn gweithredu, monitro a gwerthuso'r prosesau sy'n gysylltiedig â rheoli a chyd-reoli parciau cenedlaethol, ardaloedd gwarchodedig (AG), ardaloedd morol gwarchodedig (AMG) sydd o dan weinyddiad neu gydlynid y ddau gorff gan ystyried: cadwraeth amrywiaeth fiolegol; datblygiad economaidd-gymdeithasol cynaliadwy cymunedau'r AG; newid hinsawdd, yn ogystal â'r economi gylchol a rheoli gwastraff.
- 2.3 Cefnogaeth benodol i ddylunio seilwaith ar gyfer hygyrchedd cyffredinol i ymwelwyr ag amrywiaeth o anghenion gwahanol (corfforol, synhwyraidd ymysg eraill) ar gyfer canolfannau ymwelwyr a seilwaith gwasanaethau cyhoeddus yr ardaloedd gwarchodedig, yn seiliedig ar brofiad y sefydliadau.
- 2.4 Cefnogaeth benodol ar gyfer dylunio seilweithiau bio-hinsoddol, adeiladau goddefol, ôl-osod adeiladweithiau presennol ac adeiladu rhai newydd, gan sicrhau trawsnewidiad ynni ecolegol a'r effaith leiaf bosibl ar yr amgylchedd.
- 2.5 Cefnogaeth benodol ar gyfer dylunio a gweithredu rhaglenni rheoli ac adfer ar gyfer systemau naturiol, a rheoli rhywogaethau egsotig. Adfer ecosystemau wedi'u haddasu, eu difrodi neu eu diraddio. Cadwraeth coedwigoedd brodorol. Monitro amgylcheddol, a chymau cadwraethol er budd rhywogaethau unigryw, o dan warchodaeth gyfreithiol neu mewn perygl o ddifodiant.
- 2.6 Cynnal astudiaethau gyda'r nod o ganfod tebygrwydd o ran problemau a rheolaeth, rhwng ardaloedd gwarchodedig i ddewis mannau sydd â phrosesau cysylltiadol er mwyn gwella eu rheolaeth.
- 2.7 Hyrwyddo ymweliadau cyfnewid technegol ar gyfer staff yr ardaloedd gwarchodedig (gan gynnwys ceidwaid parciau a wardeniaid, aelodau brigâd y tanau coedwig, personél technegol, gwyddonol neu weinyddol) a hyrwyddo arferion mewnol da sy'n arwain at reolaeth gynaliadwy o'r amgylchedd a gwella'r adnoddau diwylliannol sy'n gysylltiedig â'r ddwy ardal.
- 2.8 Datblygu modelau ar gyfer cyfranogiad y cymunedau hynny sy'n byw o fewn neu o amgylch yr ardaloedd gwarchodedig yn y prosesau economaidd ac amgylcheddol sy'n gysylltiedig â'r ardaloedd hynny, gyda'r diben ategol o gynnal neu wella cadwraeth yr ardaloedd gwarchodedig yn y tymor hir.

- 2.9 Rhannu profiadau ar astudiaethau, ymchwil, cyhoeddiadau a data ystadegol a gynhyrchir gan y Sefydliadau, yn ogystal â deunydd perthnasol ar bynciau sydd o ddiddordeb i'r ddwy ochr. Hyrwyddo cyhoeddiadau gwyddonol a rennir mewn cyfnodolion arbenigol mewnol neu allanol.
- 2.10 Hyrwyddo a rhannu systemau ar gyfer cynnyrch a/neu wasanaethau trwy wahaniaethu (ardystio; dynodiad tarddiad daearyddol, prisio teg, ecolabelu, bwyd a gynhyrchir mewn ardal warchodedig, ymhlith eraill).

TRYDYDD – Y MODD O WEITHREDU

- 3.1. Gyda llofnodi'r Memorandwm Dealltwriaeth hwn caiff Pwyllgor Monitro ei greu gyda'r nod o gydlyn gweithrediad y rhaglen gydweithredu. Bydd y Pwyllgor yn cynnwys:

- Dau gynrychiolydd o'r APN.
- Dau gynrychiolydd o Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri.
- Cynrychiolydd Ysgol y Cwm

Bydd yr uchod yn cael eu penodi gan y sefydliadau hynny.

- 3.2. Bydd llywyddiaeth y Pwyllgor hwn yn cael ei ddal am flwyddyn bob un o'r sefydliadau uchod yn ôl eu tro. Bydd cynrychiolydd APN y dal y llywyddiaeth yn gyntaf.

Bydd y swyddogaethau ysgrifenyddol yn cael eu cyflawni gan y sefydliad sy'n llywyddu cyfarfod y Pwyllgor ar y pryd. Bydd unrhyw reolau gweithredu ar gyfer y Pwyllgor Monitro yn cael eu datblygu, lle bo'n briodol, gan y Pwyllgor.

- 3.3. Bydd y Pwyllgor yn cydlynu'n gyson ac, os oes angen, yn cynnal cyfarfodydd rhithiol neu wyneb-i-wyneb (yn amodol ar adnoddau ariannol) os daw cais gan un o'r llofnodwyr. Cedwir cofnodion o drafodaethau a phenderfyniadau'r cyfarfodydd uchod. Bydd y rhain yn cael eu cymryd trwy gytundeb cyffredin gan aelodau'r Pwyllgor Monitro.

- 3.4. Bydd gan y Pwyllgor y swyddogaethau canlynol o ran monitro gweithrediad y Memorandwm:

- Paratoi Cynlluniau Gwaith blynyddol neu aml-flwyddyn sy'n cynnig y camau i'w cymryd, eu disgrifiad, terfynau amser gweithredu a'r sawl sy'n gyfrifol.
- Cynnig cytundebau cydweithio penodol er mwyn cyflawni'r gweithgareddau sy'n deillio o'r Memorandwm hwn a'r Cynlluniau Gwaith.
- Sicrhau gweithrediad y Memorandwm hwn a'r gweithgareddau a drefnwyd yn y Cynllun Gwaith
- Monitro a gwerthuso Cynlluniau Gwaith yn flynyddol
- Trafod a datrys unrhyw anghydfod a all godi rhwng y llofnodwyr, o fewn framwaith gweithredu'r Memorandwm hwn neu'r Cynlluniau Gwaith.

PEDWERYDD - DARPARIAETHAU AMRYWIOL

4.1 Cytundebau atodol:

Gall llofnodwyr y Memorandwm Dealltwriaeth hwn gynnig cytundebau penodol ar gyfer gweithredu'r ar y camau a sefydlwyd yn y Cynlluniau Gwaith. Bydd y llofnodwyr yn gallu diffinio'r eitemau ariannol penodol yn unol â'r rhagolygon cyllidebol.

Rhaid i'r camau a gymerir yn sgil y Memorandwm hwn fod yn gydnaws ag amcanion rheoli ardaloedd gwarchodedig, ac yn ddarostyngedig i reoliadau mewnol y gwledydd llofnodol.

4.2 Darpariaethau ariannol:

Nid oes unrhyw ymrwymïadau ariannol drwy lofnodi'r Memorandwm Dealltwriaeth hwn.

Bydd cydymffurfïad â'r Memorandwm hwn yn cael ei lywio gan gyllidebau blynyddol arferol y llofnodwyr, yn ôl eu hargaeledd ac yn amodol ar ddarpariaethau'r deddfwriaethau cenedlaethol perthnasol.

Bydd y personél a ddarperir ar gyfer cyflawni'r cynlluniau gwaith yn perthyn i'r corff a'u cyflogodd, ac fe ddylid bod gan y llofnodwyr ddigon wrth gefn i wynebu'r cyfrifoldebau sy'n codi yn sgil materion cysylltiadau llafur, yn enwedig o ran risgiau gwaith ac iechyd a diogelwch.

4.3 Dilysrwydd, addasiad a datrysiad:

Daw'r Memorandwm Dealltwriaeth hwn i rym ar y diwrnod ar ôl ei lofnodi, a bydd yn ddilys am bum mlynedd. Gellir ei ymestyn am bum mlynedd arall trwy gytundeb unfrydol y llofnodwyr trwy lofnodi Cytundeb Ymestyn. Bydd yn rhaid ei fabwysiadu cyn diwedd dilysrwydd y Memorandwm hwn.

Gall unrhyw un o'r sefydliadau derfynu'r Memorandwm hwn yn unochrog, trwy hysbysiad ysgrifenedig.

Bydd unrhyw newid neu addasiad i'r Memorandwm Dealltwriaeth hwn yn cael ei wneud trwy atodiad wedi'i lofnodi. Bydd gan y llofnodwyr gyfnod a ddiffinnir trwy gytundeb ar y cyd gan y Pwyllgor Monitro i dderbyn, gwrthod neu gyflwyno gwrthgynnig i'r addasiad.

4.4 Datrys gwrthdaro:

Mae'r llofnodwyr yn ymrwymo i beidio â chyflawni unrhyw weithred a allai effeithio ar enw da a bri'r llall, a rhaid cadw at yr ymrwymïadau a gymerir gyda chyfrifoldeb a rhagoriaeth.

Mae'r llofnodwyr yn cytuno bod yn rhaid i unrhyw anghydfod, ddadl neu anghysondeb gael eu datrys yn uniongyrchol gan y Pwyllgor Monitro, gan ddefnyddio eu hymdrechion gorau i ddod i gytundeb.

PUMED - DARPARIAETHAU TERFYNOL

- 5.1 Mae'r ddogfen hon yn ddatganiad nad yw'n gyfreithiol rwymol, ac nid yw'n ddarostyngedig i Gyfraith Ryngwladol. Ac eithrio'r bwriadau a nodwyd, nid yw'r Memorandwm hwn wedi'i fwriadu i greu, ac nid yw'n creu, unrhyw hawliau neu rwymedigaethau y gellir eu gorfodi'n gyfreithiol mewn perthynas ag unrhyw un o'r llofnodwyr.
- 5.2 Gyda chytundeb y sefydliadau, llofnodir y Memorandwm Dealltwriaeth hwn yn ddigidol, yn y swyddfa a ddynodir ar gychwyn y Memorandwm, ac ar y dyddiad a nodir ger y llofnoda.

Marisi López

Llywydd

**Bwrdd Cyfarwyddwyr
Gweinyddiaeth Parciau
Cenedlaethol Gweriniaeth Ariannin**

Dyddiedig:

Cadeirydd

**Awdurdod Parc Cenedlaethol
Eryri**

Dyddiedig:

EITEM RHIF 15

CYFARFOD	Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri
DYDDIAD	11 Mehefin 2025
TEITL	Ethol Aelod o Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri i Banel Ymgynghorol <i>Ffermio Bro</i>
ADRODDIAD GAN	Pennaeth Cadwraeth, Coetiroedd ac Amaethyddiaeth
PWRPAS	Briffio at ddibenion etholiad

CEFNDIR

Mae Ffermio Bro yn rhaglen grant cyfalaf tair blynedd newydd ar gyfer tirweddau dynodedig Cymru sy'n rhedeg tan 2028 ac mae'n rhaglen drawsnewid i haen gydweithredol newydd y Cynllun Ffermio Cynaliadwy.

Mae ganddo gyllideb o £1.8M ym mlwyddyn un, a chyllideb wedi'i hamserlennu o £3.2M ym mlynnyddoedd dau a thri.

Yn strwythur y rhaglen, bydd gan swyddogion bwerau gwneud penderfyniadau ar geisiadau hyd at £10,000. Bydd ceisiadau uwchlaw'r trothwy hwn yn cael eu cyflwyno i banel cynghori rhanbarthol i'w penderfynu.

Bydd cyfle gan aelodau'r panel i graffu ar gontractau a osodwyd sydd islaw trothwyon y panel.

Mae Llywodraeth Cymru wedi creu cylch gorchwyl cenedlaethol ar gyfer y paneli ac maent wedi'u hatodi.

Mae gan Eryri gyfrifoldeb cyflawni yn y rhanbarth ar gyfer AHNE Llŷn a Môn ac mae pob un a wahoddwyd wedu derbyn y cynnig.

Mae'r Prif Weithredwr wedi cymeradwyo aelodaeth y panel ar gyfer Eryri ac mae pob gwahoddedig wedi derbyn y cynnig.

Bydd y panel yn cynnwys:

- Prif Weithredwr PCE – Jonathon Cawley (Cadeirydd)
- Fforwm Eryri – Gwynedd Watkin
- Cymdeithas Eryri – Rory Francis

- Ffermio Cyfeillgar i Natur – Rhys Evans
- Cynrychiolydd yr NFU – Hedd Pugh
- Cynrychiolydd FUW – Teleri Fielden
- Cynrychiolydd Cyfoeth Naturiol Cymru – Linda Ashton
- Aelod o APCE
- Aelod o fwrdd AHNE Môn
- Aelod o fwrdd AHNE Llŷn.

Mae swyddogion yn ceisio penodi aelod o APCE, ac aelod dirprwyol i gymryd y swydd ar y panel gwerthuso.

GOBLYGIADAU ADNODDAU

Disgwylir y cynhelir tri chyfarfod o'r panel y flwyddyn, ac fe'u cynhelir yn bersonol neu'n electronig.

ARGYMHELLIAD

Nodi'r cynnwys ac ethol cynrychiolydd a dirprwy ar y panel.

PAPURAU CEFNDIR

Cylch gorchwyl cenedlaethol ar gyfer panel cynghori.

Ffermio Bro: Ffermio mewn Tirweddau Dynodedig

Cylch Gorchwyl Paneli Asesu Lleol

Fersiwn derfynol 6 Mawrth 2025

Diben y Panel yw:

Ystyried ceisiadau a gwneud penderfyniadau ynghylch ceisiadau ar gyfer prosiectau uwchlaw £10,000¹ a gyflwynwyd i'r rhaglen Ffermio Bro: Ffermio mewn Tirweddau Dynodedig, yn unol â meini prawf canllawiau cynllun Llywodraeth Cymru ac yn unol â'r system sgorio bwrpasol.

Cyrff sy'n gyfrifol am y Tirweddau Dynodedig, pan fônt yn arwain rhaglenni lleol, a fydd yn gyfrifol am benodi aelodau'r panel, a bydd rhai o'r cyrff hyn yn cynnal paneli ar y cyd yn amodol ar gapasiti ac anghenion lleol.

Dyma fydd rôl y Panel Asesu Lleol (LAP):

- 1.1 Derbyn adroddiad ac argymhellion ynglŷn â phob cais dilys gan y cynghorydd Ffermio Bro lleol.
- 1.2 Ystyried yr holl geisiadau am brosiectau dros £10,000¹ yn fanwl, ynghyd â'r adroddiad a'r argymhellion.
- 1.3 Asesu ceisiadau, gan sicrhau y cydymffurfir â chanllawiau cynllun Ffermio Bro Llywodraeth Cymru, gan sgorio'r ceisiadau ar sail y meini prawf pwrpasol.
- 1.4 Dyfarnu cyllid dim ond pan fydd y prosiectau'n bodloni amcanion Rheoli Tir yn Gynaliadwy (SLM) 'Cynnal a gwella gwytnwch ecosystemau a'r buddion a ddarperir ganddynt' a bennir yn Neddf Amaethyddiaeth (Cymru) 2023 ('y Ddeddf Amaethyddiaeth').
- 1.5 Gwneud penderfyniad a fydd yn perthyn i un o'r pedwar categori canlynol:
  - Gwobr
  - Dyfarnu'n rhannol
  - Gwneud cais am ragor o wybodaeth
  - Gwrthod y cais

¹ Bydd modd i'r corff perthnasol sy'n gyfrifol am y Dirwedd Ddynodedig wneud penderfyniadau ynglŷn â phrosiectau a fydd islaw'r terfyn hwn. Gall y panel, Llywodraeth Cymru a'r Rheolwr Rhaglen ddewis lleihau'r trothwy ar gyfer ceisiadau yn y dyfodol.

- 1.6 Cyflwyno sail resymegol glir dros y penderfyniadau a wneir, gan gyfeirio at ganllawiau a meini prawf y cynllun.
- 1.7 Rhoi arweiniad a chynghor i geisiadau na chânt ddyfarniad llawn er mwyn ategu newidiadau a fyddai'n arwain at eu hailystyried i'w cymeradwyo.
- 1.8 Adolygu adroddiadau ar benderfyniadau a wnaed gan y corff sy'n gyfrifol am y Dirwedd, am geisiadau dan £10,000, gan roi sylw ac adborth i'r Dirwedd.
- 1.9 Bod â'r disgresiwn i leihau'r trothwy ble mae'n rhaid cyflwyno ceisiadau i'r panel i'w cymeradwyo.
- 1.10 Trin pob penderfyniad yn gyfrinachol hyd nes y bydd y corff sy'n gyfrifol am y Dirwedd Ddynodedig wedi rhoi gwybod i'r ymgeisydd am y penderfyniad.
- 1.11 Hyrwyddo'r rhaglen Ffermio Bro ymhlith ffermwyr, y gymuned amaethyddol, rheolwyr tir a sefydliadau eraill.

Cyfansoddiad y panel

- 2.1 Bydd aelodau'r panel yn cael eu penodi gan Brif Weithredwr/swyddog uchaf y corff/cyrrff perthnasol sy'n gyfrifol am y Dirwedd Ddynodedig yn hytrach na gorfod mynd trwy broses recriwtio.
- 2.2 Dylid penodi aelodau'r panel o amrywiaeth o leoliadau a chefnidiroedd ledled y Dirwedd Ddynodedig.
- 2.3 I'r graddau y bo modd, dylai'r panel adlewyrchu amrywiaeth y bobl sy'n byw, yn gweithio ac yn treulio amser yn y Dirwedd. Dylai'r paneli wneud ymdrech i gynnwys aelodau o wahanol ethnigrwydd, rhywedd, galwedigaethau, oedrannau a nodweddion o'r fath.
- 2.4 Hefyd, dylai aelodau'r panel feddu ar wybodaeth arbenigol ragorol am eu maes a'r Dirwedd neu ardal o fewn y Dirwedd.
- 2.5 I'r graddau y bo modd, dylai'r panel gynnwys cynrychiolwyr o blith y canlynol:
  - Tîm y Dirwedd Ddynodedig;
  - Cyfoeth Naturiol Cymru (pan fo staff ar gael)¹;
  - Y gymuned ffermio a rheoli tir
  - Y sector cadwraeth ac amgylcheddol
  - Y Fforwm Mynediad Lleol perthnasol (LAF)²

Nodiadau:

¹Gan gydnabod yr adnoddau cyfyngedig a'r heriau posibl o ran dod o hyd i gynrychiolwyr, dylid gwahodd cynrychiolwyr o Cyfoeth Naturiol Cymru i fod yn rhan o'r

panel, ond dylid cydnabod na fydd modd iddynt, o bosibl, ymuno neu fynychu'n rheolaidd.

²Os na fydd modd i gynrychiolydd y Fforwm Mynediad Lleol fynychu pob cyfarfod, dylid eu gwahodd i gyfarfodydd a fydd yn trafod ceisiadau'n ymwneud â materion hamdden a mynediad hollbwysig.

2.6 Dylai un aelod o'r panel fan leiaf feddu ar brofiad helaeth o gynlluniau amaeth-amgylcheddol (naill ai fel ymgeisydd neu fel gweinyddwr cynlluniau o'r fath).

2.7 Bydd modd i'r paneli gynnwys un neu fwy o gyrff sy'n gyfrifol am y Tirweddau Dynodedig. Bydd y Cyd-baneli Asesu Lleol hyn yn asesu ceisiadau ar gyfer y Tirweddau a fydd yn bresennol.

2.8 Yn achos cyd-baneli, rhaid i o leiaf un cynrychiolydd ffermio/un cynrychiolydd o dîm y dirwedd ddynodedig ar gyfer y dirwedd a drafodir fynychu cyfarfod y panel pan fo ceisiadau'r dirwedd honno'n cael eu trafod.

2.9 Dylai'r panel adolygu ei aelodaeth, ac yn ôl disgrisiwn y Cadeirydd neu'r Prif Weithredwr/aelod uchaf y corff sy'n gyfrifol am y Dirwedd Ddynodedig neu ei enwebai, gellir gwahodd aelodau ychwanegol neu gael gwared ag aelodau.

2.10 Bydd modd i Brif Weithredwr y Dirwedd Ddynodedig neu ei enwebai, yn ôl eu disgrisiwn, wahodd aelodau ychwanegol neu gael gwared ag aelodau.

2.11 Dylai paneli gynnwys o leiaf 5 aelod.

2.12 Ar gyfer cyd-baneli asesu lleol, dylid cael hyd at 7 o aelodau panel (ac eithrio'r Cadeirydd).

Llywodraethu

3.0 Dylid cael cworwm o 50% (o leiaf 3) + 1 o gyfanswm aelodau'r panel.

3.1 Bydd modd i'r panel adolygu Cylch Gorchwyl y Panel a gwneud argymhellion ar gyfer ei newid; bydd y newidiadau hynny'n cael eu hystyried a'u cymeradwyo gan Gadeirydd a Phrif Weithredwr y dirwedd ddynodedig berthnasol.

3.2 Bydd y panel yn rhoi sylw i Egwyddorion Nolan yn ei holl faterion a bydd yr aelodau'n dilyn y codau ymddygiad sy'n berthnasol i'r Dirwedd Ddynodedig.

3.3 Yn ystod y cyfarfod cyntaf, dylai'r Panel benodi cadeirydd o blith ei aelodau.

3.4 Dylai aelodau'r Panel fod ar gael i'r cyhoedd, ac os gofynnir amdanynt drefniant cyfarfodydd Paneli Asesu Lleol.

- 3.5 Bydd y paneli'n cyfarfod mor fynych ag y bo'n briodol. Bydd angen cysylltu cyfarfodydd penderfynu â'r amserlenni a bennir yng nghanllawiau cynllun Llywodraeth Cymru. Bydd amserlen y cyfarfodydd yn cael ei phennu gan y corff/cyrff sy'n gyfrifol am y Dirwedd Ddynodedig. Bydd modd trefnu cyfarfodydd ychwanegol y tu allan i amserlen gytunedig y panel trwy roi o leiaf 5 diwrnod gwaith o rybudd.
- 3.6 Dylai pob aelod o'r panel gael pwerau pleidleisio cyfartal a dylid gwneud penderfyniadau ar sail y mwyafrif a fydd yn bresennol. Os na fydd modd dod i unrhyw gasgliad clir, dylai'r Cadeirydd gael pleidlais fwrw.
- 3.7 Os na fydd modd dod i gytundeb wedi trafodaeth neu bleidlais y panel, bydd y bleidlais dyngedfennol gan Brif Weithredwr y Dirwedd Ddynodedig neu ei enwebai.
- 3.8 Disgwylir i aelodau'r panel ddatgan **unrhyw** fuddiant ariannol neu unrhyw wrthdaro buddiannau o fath arall yn y prosiectau a gaiff eu hasesu, gan gynnwys perthnasoedd personol neu deuluol.
- 3.9 Pan ystyrir (gan swyddog neu aelod o'r panel) bod buddiannau rhyw aelod yn gwrthdaro â'r mater a drafodir, rhaid eithrio'r aelod dan sylw o'r rhan honno o'r cyfarfod (bydd yn rhaid iddynt adael y cyfarfod neu ddatgysylltu'r cyswllt fideo), ni fyddant yn cael pleidleisio ar geisiadau o'r fath, a bydd y gwrthdaro buddiannau'n cael ei nodi yn y cofnodion. Bydd gan aelodau'r panel gyfrifoldeb i ddatgan buddiant mewn unrhyw gais a drafodir.
- 3.10 Caiff aelodau'r panel wneud cais i'r gronfa, ond ni fyddant yn gysylltiedig ag asesu eu ceisiadau eu hunain ac ni chânt llobio aelodau eraill o'r panel am gefnogaeth.
- 3.11 Gall Tirweddau Dynodedig wneud cais am gyllid ar gyfer gweithgareddau ar dir sydd yn berchen iddynt neu o dan eu rheolaeth, ond rhaid eithrio cynrychiolwyr y Dirwedd o'r rhan honno o'r cyfarfod a ni chânt pleidleisio ar y cais. Yn ychwanegol, rhaid gwahodd y Rheolwr Rhaglen neu gynrychiolydd o Lywodraeth Cymru i fod ar y panel wrth drafod cais o'r fath, a chânt yr hawl i wahardd er mwyn atal cais o'r fath rhag cael ei gymeradwyo.
- 3.12 Dylid trin yr holl geisiadau a'r holl faterion a drafodir yng nghyfarfodydd grantiau'r panel yn gwbl gyfrinachol, ond dylid nodi y bydd yr holl negeseuon cyfathrebu mewn perthynas â'r gronfa yn cael eu cynnwys yn y cofnod cyhoeddus a byddant yn ddarostyngedig i ddeddfwriaeth Rhyddid Gwybodaeth.
- 3.13 Dylid dosbarthu'r agenda, y papurau ategol a'r adroddiad trwy e-bost o leiaf wythnos cyn dyddiad y cyfarfod.
- 3.14 Dylai'r cynghorydd Ffermio Bro perthnasol lunio adroddiad ar gyfer y panel, gan nodi pob penderfyniad a wnaed islaw'r trothwy £10,000 ers y

cyfarfod diwethaf. Dylai'r adroddiad hwn gynnwys manylion y rhesymeg ar gyfer cymeradwyo a chydymffurfio ag amcanion Rheoli Tir yn Gynaliadwy. Dylai hefyd gynnwys gwybodaeth am lefelau ymgysylltu, ymholiadau, adborth a materion a grybwyllwyd gan ffermwyr.

- 3.15 Gall y panel ofyn am wybodaeth ychwanegol a rhoi sylwadau ar y penderfyniad a wnaed gan y dirwedd ar brosiectau a gymeradwywyd islaw'r trothwy £10,000 ers y cyfarfod diwethaf.
- 3.16 Yn ôl disgresiwn, gall y panel ddewis lleihau'r trothwy y mae'n rhaid i geisiadau yn y dyfodol gael eu cymeradwyo ganddo.
- 3.17 Gall Llywodraeth Cymru a'r Rheolwr Rhaglen hefyd, yn ôl eu disgresiwn llwyr, leihau'r trothwy ble mae'n rhaid cyflwyno ceisiadau i'r panel i'w cymeradwyo yn y dyfodol.
- 3.18 Mae'r amgylchiadau lle gellir lleihau'r trothwy yn cynnwys pan nad oes digon o geisiadau'n symud ymlaen i'r panel neu pan ystyrir bod angen llywodraethu ychwanegol ynghylch hawliadau llai.
- 3.19 Caiff y paneli ddewis cyfarfod yn rhithiol, a thrwy gytundeb lleol gallant hefyd wneud penderfyniadau trwy ohebiaeth.
- 3.20 Y corff perthnasol sy'n gyfrifol am y Dirwedd Ddynodedig a fydd yn gyfrifol am holl waith gweinyddol y panel, yn cynnwys cymryd cofnodion. Bydd hyn yn cynnwys y rhesymau dros y penderfyniadau a wnaed yn y cyfarfod.
- 3.21 Dylai penderfyniadau'r panel, yn cynnwys y rhesymau dros y penderfyniadau hynny, gael eu dosbarthu'n ysgrifenedig i'r ymgeiswyr o fewn wythnos i'r dyddiad penderfynu.
- 3.22 Dylid dosbarthu cofnodion cyfarfodydd y panel i'r aelodau o fewn pythefnos i gynnal y cyfarfod. Dylai'r cofnodion gynnwys y canlynol:
  - a. Presenoldeb
  - b. Materion a oedd yn codi o'r cyfarfod blaenorol (e.e. cynnydd ar geisiadau gohiriedig)
  - c. Cofnod o'r penderfyniadau a wnaed ar gyfer pob cais
  - d. Gwybodaeth ariannol
- 3.23 Ar ôl derbyn y taflenni amser, ac yn ôl disgresiwn y corff arweiniol sy'n gyfrifol am y Dirwedd Ddynodedig, gellir ad-dalu treuliau cynrychiolwyr ffermwyr a rheolwyr tir sydd ar y panel, ynghyd â threuliau'r rhai sy'n gweithio i sefydliadau â statws elusennol, am baratoi ar gyfer cyfarfodydd y panel, a'u mynychu. Bydd y gwariant hwn yn dod o ddyraniad refeniw Ffermio Bro, y corff sy'n gyfrifol am y Dirwedd Ddynodedig neu o'i gyllideb weinyddol, a bydd yn cael ei rannu ar draws y grwpiau o Dirweddau os yw'r panel yn gyd-banel.

Cwyno ac apelio

4. Apelio

- 4.1 Os dymunir apelio yn erbyn penderfyniadau a wnaed ynglŷn â cheisiadau, dylid apelio i'r corff perthnasol sy'n gyfrifol am y Dirwedd Ddynodedig (hyd yn oed os gwnaed y penderfyniad mewn Cyd-banel Asesu Lleol).
- 4.2 Dim ond yn yr achosion canlynol y caiff ymgeiswyr fwrw amheuaeth ar benderfyniadau cyllido:
  - a. os ydynt yn credu bod y Panel Asesu Lleol wedi gwneud camgymeriad gyda'r cais
  - b. os ydynt yn credu bod y Panel Asesu Lleol wedi gwneud camgymeriad wrth brosesu
  - c. os ydynt yn credu bod y Panel Asesu Lleol wedi gwneud camgymeriad gyda'r gyfraith
- 4.3 Rhaid i'r ymgeiswyr roi gwybod i'r corff perthnasol sy'n gyfrifol am y Dirwedd Ddynodedig pam y maent yn apelio dan un (neu fwy) o'r 3 meini prawf hyn. Dylid cynnwys gwybodaeth am sut i apelio ym mhenderfyniad ysgrifenedig y panel. Dylid rhoi'r cyngor canlynol i ymgeiswyr sy'n cyflwyno apêl:
  - a. Rhaid cyflwyno apêl o fewn 10 diwrnod gwaith i dderbyn y penderfyniad ynglŷn â'ch cais.
  - b. Bydd y corff sy'n gyfrifol am y Dirwedd yn anelu at gyfathrebu gyda chi ynglŷn â'ch apêl o fewn 15 diwrnod gwaith o'r dyddiad y cyflwynwyd eich apêl.
- 4.4 Yn y lle cyntaf, dylai'r corff perthnasol sy'n gyfrifol am y Dirwedd Ddynodedig ddelio ag apeliadau'n lleol.
- 4.5 Dylai Tirweddau Dynodedig ffurfio Panel Apelio a fydd yn cynnwys aelodau gwahanol i'r Panel Asesu arferol. Dylai'r Panel Apelio gynnwys rhai a fydd wedi'u penodi gan Brif Weithredwr y Dirwedd (neu'r swyddog uchaf), fel y gellir gwneud penderfyniad ynghylch unrhyw Apêl.
- 4.6 Bydd ymgeiswyr sy'n apelio yn derbyn gwybodaeth fanwl am y penderfyniad gwreiddiol, ac yn cael y cyfle i drafod y rhesymeg dros wrthod y cais gyda Chadeirydd y Panel.
- 4.7 Pan fo angen, caiff cyrff sy'n gyfrifol am Dirweddau Dynodedig uwchgyfeirio'r apêl i Lywodraeth Cymru er mwyn cael cyngor a rhagor o gymorth i reoli'r apêl.

- 4.8 Dylid anfon cwynion (sydd ar wahân i apeliadau'n ymwneud â cheisiadau) at y corff sy'n gyfrifol am y Dirwedd Ddynodedig sy'n berthnasol i'r cais neu'r prosiect.
- 4.9 Dylai cyrff sy'n gyfrifol am Dirweddau Dynodedig fod â gweithdrefnau cwyno ar waith. Bydd rhywfaint o amrywio lleol i'w gael. Dylid dilyn y gweithdrefnau hyn pe bai cwyn yn cael ei chyflwyno.
- 4.10 Dylid rhoi'r cyngor perthnasol i'r ymgeiswyr, yn unol â gweithdrefn gwyno'r Dirwedd.

CYFARFOD	Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri
DYDDIAD	11 Mehefin, 2025
TEITL	Mabwysiadu <i>Cynllun Yr Wyddfa 2025</i> yn swyddogol
ADRODDIAD GAN	Catrin Glyn, Rheolwr Prosiect Partneriaethau
PWRPAS	Cais i fabwysiadu <i>Cynllun Yr Wyddfa 2025</i> yn ffurfiol gan yr Awdurdod.

1. CEFNDIR

- 1.1 Datblygwyd Cynllun Yr Wyddfa gan Bartneriaeth Yr Wyddfa sef grŵp o sefydliadau sy'n cydweithio'n agos â'i gilydd ar Yr Wyddfa ac o'i chwmpas. Arweiniwyd y gwaith hwn gan Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri (APCE) ac fe lansiodd y Cynllun yn 2018 yn dilyn proses ymgynghori eang gyda chymunedau, defnyddwyr y mynydd, partneriaid a grwpiau lleol o ddiddordeb. Cytunwyd ar y weledigaeth, gyda phob partner yn ymroi yn llwyr i anelu tuag ati ac i weithredu'r cynllun gweithredu.

Noder, er nad yw'r gwaith o greu cynllun rheolaeth ar gyfer Yr Wyddfa yn broses statudol, mae proffil uchel y mynydd, poblogrwydd yr ardal, a phwysigrwydd diwylliannol Yr Wyddfa'n golygu fod cynllun partneriaeth o'r fath yn hanfodol.

2. ADOLYGU CYNLLUN YR WYDDFA

- 2.1 Chwe blynedd ers lansio'r Cynllun gwreiddiol, mae proses adolygu'r Cynllun yn dirwyn i ben. Roedd y broses yn cynnwys: cynnal arolwg o ymgynghoriadau diweddar neu gyfredol; cyfres o weithdai gyda staff APCE, partneriaid a rhanddeiliad; ymgynghoriad oedd yn cynnwys gwaith uniongyrchol gydag ysgolion cynradd ac uwchradd yn ardal Yr Wyddfa a sesiynau galw heibio cymunedol. Mae fersiwn derfynol o'r Cynllun yn ei gyfanrwydd ar gael yma [Cynllun Yr Wyddfa 2025](#).
- 2.2 Fe rannwyd drafft o'r cynllun gweithredu (tudalennau 94-145) gyda'r Aelodau yng nghyfarfod y Gweithgor ar yr 21ain o Fai, 2025. Yn y cyfarfod hwnnw fe:
- nodwyd y gwaith ar y cyd sydd eisoes wedi'i wneud fel rhan o'r broses,
  - roddwyd cyfle i'r Aelodau awgrymu unrhyw newidiadau i'r drafft o'r cynllun gweithredu,
  - ac fe gefnogwyd y gwaith adolygu a'r lansiad o'r fersiwn ddiwygiedig.

3. BETH SYDD WEDI EI GYFLAWNI

- Ymchwiliad o ymgynghoriadau ag ymgyrchoedd sydd yn digwydd ac wedi digwydd yn y blynyddoedd diwethaf yn yr ardal.
- Adolygu'r aelodaeth gan gysidro perthnasau gweithio newydd sydd wedi datblygu ers lansio'r cynllun yn 2018.
- Gweithdy cychwynnol gyda staff APCE: Heriau.
- Gweithdy partneriaid a rhanddeiliaid: Heriau.
- Gweithdy partneriaid a rhanddeiliaid: Y themâu a'r cynllun gweithredu.
- Cyfarfod Partneriaeth Yr Wyddfa i drafod gweithredu'r Cynllun.
- Cyflwyno drafft o'r cynllun gweithredu i'r Gweithgor.
- Ymgynghori gydag ysgolion (uwchradd a chynradd) ardal Yr Wyddfa.
- Sesiynau galw heibio ym Meddgelert, Llanberis a Waunfawr i ymgynghori ar y cynllun gweithredu.
- Rhannu drafft o'r Cynllun yn ei gyfanrwydd ar-lein.

4. CAMAU NESAF

- Yr Awdurdod i fabwysiadau'r Cynllun yn ei gyfanrwydd: [Cynllun Yr Wyddfa 2025](#).
- Lansio'r Cynllun newydd

5. ARGYMHELLION

1. Yr Awdurdod i fabwysiadau *Cynllun Yr Wyddfa 2025* yn swyddogol.

EITEM RHIF 17

CYFARFOD	Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri
DYDDIAD	11 Mehefin 2025
TEITL	SAFONAU'R IAITH GYMRAEG
ADRODDIAD GAN	Pennaeth Gweinyddol a Gofal Cwsmer
PWRPAS	Adroddiad Monitro Safonau Iaith Gymraeg yr Awdurdod

1. CEFNDIR

- 1.1 Ar 30 Medi 2015, cyflwynodd Comisiynydd yr Iaith Gymraeg Hysbysiad Cydymffurfio i'r Awdurdod yn unol ag adran 44 o Fesur y Gymraeg (Cymru) 2011, a oedd yn cadarnhau y Safonau Iaith Gymraeg y mae'r Awdurdod yn ddarostyngedig iddynt.
- 1.2 Mae'n ofynnol i'r Awdurdod gynhyrchu adroddiad blynyddol ar ei berfformiad yn erbyn y safonau yn unol â gofynion yr Hysbysiad Cydymffurfio.

2. ARGYMHELLIAD

- 2.1. **Bod yr Awdurdod yn cymeradwyo'r adroddiad ac yn awdurdodi'r Pennaeth Gweinyddol a Gofal Cwsmer i'w gyhoeddi ar wefan yr Awdurdod.**

3. PAPURAU CEFNDIROL

- 3.1. Safonau'r iaith Gymraeg: Adroddiad Monitro 2024/25.

Safonau Iaith Gymraeg Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri: Adroddiad Monitro 2024/25

1. Cyflwyniad

- 1.1 Ar y 30ain o Fedi 2015, cyhoeddodd Comisiynydd yr Iaith Gymraeg Hysbysiad Cydymffurfio i'r Awdurdod yn unol ag adran 44 o Fesur y Gymraeg (Cymru) 2011, a oedd yn cadarnhau'r Safonau Iaith Gymraeg y mae'r Awdurdod yn ddarostyngedig iddynt.
- 1.2 Fel sy'n ofynnol bob blwyddyn, mae'r Adroddiad Monitro hwn yn edrych yn ôl dros y flwyddyn ariannol 2024-25, ac yn adrodd ar sut mae'r Awdurdod wedi cydymffurfio gyda, ac wedi perfformio yn erbyn bob un o'r 162 o'r Safonau a osodwyd arno.
- 1.3 Mae'r Adroddiad Blynnyddol yma yn cael ei gyflwyno i Gyfarfod Blynnyddol yr Awdurdod ym mis Mehefin bob blwyddyn ar gyfer cael ei gymeradwyo, cyn cael ei gyhoeddi ar wefan yr Awdurdod. Mae cyhoeddusrwydd yn cael ei rhoi i'r Adroddiad Blynnyddol trwy sianeli cyfryngau cymdeithasol yr Awdurdod.
- 1.4 Y Pennaeth Gweinyddol a Gofal Cwsmer sydd gyda'r cyfrifoldeb o ddydd i ddydd dros weithredu'r safonau, a dylid cysylltu yn uniongyrchol trwy yrru e-bost at Bethan.Hughes@eryri.llyw.cymru neu drwy ffonio 01766 772530 i drafod unrhyw fater sy'n ymwneud â'r adroddiad hwn.

2. Crynodeb Gweithredol

- 2.1. Gwelwyd trosiant parhaus ymhlith staff ym mlwyddyn ariannol 2024-25, gyda 33 o swyddi newydd neu wag yn cael eu hysbysebu yn ystod y flwyddyn. Ar y 31ain o Fawrth 2025, roedd gan yr Awdurdod 136 o staff, ac roedd 130 ohonynt yn gallu cyflawni dyletswyddau eu swydd yn ddwyieithog, sef 95.6%.
- 2.2 Nodwyd yn yr adroddiadau blynnyddol dros y blynnyddoedd diwethaf fod recriwtio a chadw staff yn fater o bwys i'r Awdurdod, ac er y cydnabyddir bod hon yn broblem genedlaethol, gyda phob math o sectorau yn cael anawsterau wrth recriwtio ar bob lefel, serch hynny mae'n parhau i fod yn risg i'r Awdurdod.

- 2.3 Mae'r Awdurdod yn cydnabod bod rhai meysydd gwaith arbenigol yn arbennig o agored i anawsterau recriwtio yn genedlaethol, a gyda'r gofynion iaith ychwanegol sydd gennym, mae'r 'gronfa' y gellir recriwtio ohoni yn gyfyngedig. Y llynedd crëwyd swydd Swyddog Cynllunio Hyfforddai Graddedig yn arbenigo yn yr Amgylchedd Hanesyddol oherwydd anawsterau recriwtio swyddog arbenigol ar gyfer y gwaith hwn.
- 2.4 Parhaodd recriwtio staff cymwys addas i fod yn broblem eleni i'r gwasanaeth cynllunio, gyda'r Awdurdod yn dibynnu ar asiantaethau allanol i lenwi bylchau pan fo angen. Mae hyn yn creu pwysau ychwanegol ar y staff sy'n weddill, yn enwedig staff technegol a gweinyddol sy'n gorfod cysylltu rhwng rhai ymgeiswyr cynllunio a staff asiantaethau.
- 2.5 Gan aros ar bwnc cynllunio, ar ddechrau'r flwyddyn cynhaliwyd ymgysylltiad cyhoeddus ar y cynnig i gyflwyno Cyfarwyddyd Erthygl 4 ar gyfer ardal Awdurdod Cynllunio Parc Cenedlaethol Eryri i ddileu rhai hawliau datblygu a ganiateir er mwyn galluogi rheolaeth ar ddefnydd cartrefi yn Eryri.
- 2.6 Prif amcan cyflwyno'r Cyfarwyddyd Erthygl 4 yw creu ymyrraeth gyda'r disgwyliad y gall yr Awdurdod, dros y tymor hwy, gyfrannu at amddiffyn yr iaith Gymraeg a chymunedau Cymraeg eu hiaith. Nod yr ymyrraeth yw creu a chynnal cymunedau cynaliadwy trwy gael stoc ddigonol o dai a thai preswyl sy'n fforddiadwy i drigolion Eryri. Ar hyn o bryd, mae 65.6% o boblogaeth Eryri yn cael eu prisio allan o'r farchnad dai.
- 2.7 Cynhaliwyd Asesiad Effaith cynhwysfawr ar yr iaith Gymraeg a chafodd ei gynnwys fel rhan o'r gyfres o ddogfennau ar gyfer yr ymgynghoriad. Denodd yr ymgynghoriad cyhoeddus 357 o ymatebion ysgrifenedig, ac o'r rhain atebodd 229 y cwestiwn penodol ynghylch yr effeithiau ar yr iaith Gymraeg (cadarnhaol a negyddol) y bydd cyflwyno Cyfarwyddyd Erthygl 4 yn eu cael.
- 2.8 Mae'n wir dweud bod y cynnig i gyflwyno Cyfarwyddyd Erthygl 4 wedi hollti barn ar draws cymunedau. O'r ymatebion, roedd mwyafrif y bobl (43%) yn credu y byddai cyflwyno'r Cyfarwyddyd yn fanteisiol i'r iaith Gymraeg ac y byddai'n cael manteision cadarnhaol yn anuniongyrchol. Fodd bynnag, dywedodd 30% y byddai'n cael effaith andwyol ar yr iaith oherwydd yr effaith negyddol y byddai'n ei gael ar y sector twristiaeth yn Eryri, a'r effaith negyddol gyfatebol ar gyfleoedd cyflogaeth leol.
- 2.9 Rhoddodd yr Awdurdod ystyriaeth ddyledus i'r sylwadau ac fe ddarparwyd ymatebion manwl ynghyd â thystiolaeth gadarn lle'r oedd ar gael i herio rhai canfyddiadau. Gan fod gweithredu Cyfarwyddyd Erthygl 4 yn y modd hwn yn ddigynsail, nid oedd yn bosibl rhagweld na mesur yn gywir bob goblygiad a allai ddeillio o'i weithredu.
- 2.10 Mae'r anghydraddoldeb cymdeithasol sy'n bodoli ar hyn o bryd mewn rhai cymunedau oherwydd diffyg argaeledd tai ynghyd â phrisiau tai sydd y tu hwnt i'w cyrraedd yn creu cymdeithas anghynladwy, ranedig. Fodd bynnag, nododd rhai ymatebion i'r ymgynghoriad bryderon dilys ynghylch effeithiau a'r bobl hyn a phrynwyr tro cyntaf diweddar yn benodol, ac yn unol â hynny

bydd yr agwedd hon yn cael ei monitro'n agos, ac ynghyd â hynny fe gynhelir dadansoddiad pellach o unrhyw fesurau lliniaru posibl y gellid eu gweithredu dros y blynyddoedd nesaf. Daw Cyfarwyddyd Erthygl 4 i rym ar y 1af o Fehefin 2025.

- 2.11 Mae'r Awdurdod wedi parhau i integreiddio'r arferiad o hyrwyddo'r iaith ymhob agwedd o'n gwaith eleni, a gobeithio y bydd hyn yn cyfrannu at gryfhau'r iaith Gymraeg yn Eryri dros y blynyddoedd nesaf.
- 2.12 Yn dilyn penderfyniad yr Awdurdod ym mis Tachwedd 2022 i ddefnyddio'r enwau Yr Wyddfa ac Eryri yn y Gymraeg a'r Saesneg, cytunwyd ar gyfnod ymsefydlu o ddwy flynedd, a oedd yn cynnwys awdurdodi staff i gynnwys yr enw Saesneg mewn cromfachau mewn dogfennau Saesneg i gynorthwyo dealltwriaeth lle bo'r angen.
- 2.13 Yn dilyn 2 flynedd o weithredu, adolygodd yr Awdurdod y penderfyniad gwreiddiol yn ei gyfarfod ar y 13eg o Dachwedd 2024. Adroddwyd ar y canlyniadau cadarnhaol yn ogystal â'r heriau a'r meysydd i'w gwella. Daeth yr adolygiad i'r casgliad bod teimlad pobl tuag at ddefnyddio'r geiriau Cymraeg yn newid, gan gynnwys y cyfryngau yn Lloegr.
- 2.14 Yn yr un cyfarfod, rhoddwyd cymeradwyaeth hefyd i newid logo'r Awdurdod fel cam olaf i ymgorffori'r enwau Cymraeg ym mhob cyfathrebiad a brandio. Y penderfyniad hwn a ddenodd yr ymgysylltiad mwyaf â'r cyhoedd a'r cyfryngau yn ystod y flwyddyn. Cyfrannodd rhyngweithiadau yn y cyfryngau ac ar y cyfryngau cymdeithasol, boed yn gadarnhaol neu'n negyddol, at godi ymwybyddiaeth eang o'r enwau Cymraeg.

3. Safonau Cyflawni Gwasanaeth

- 3.1 Gohebiaeth (Safonau 1-7): Mae'r Awdurdod yn anfon gohebiaeth yn iaith ddewisol y derbynnydd, neu mewn achosion pan nad yw hyn yn hysbys, anfonir fersiwn ddwyieithog o'r ohebiaeth.
- 3.2 Pan anfonir gohebiaeth ddwyieithog, ymdrinnir â'r iaith Gymraeg a'r Saesneg yn gyfartal drwy sicrhau eu bod yn ymddangos ochr yn ochr (pan fo hyn yn bosibl), gyda'r un ffont a maint yn cael eu defnyddio yn y ddwy iaith. Ar adegau prin pan gynhyrchir gohebiaeth yn y Gymraeg a'r Saesneg ar wahân, bydd y ddwy fersiwn yn union yr un fath o ran ffont a maint, gan gynnwys manylion cyswllt, llofnodion ac ati.
- 3.3 Galwadau Ffôn (Safonau 8-22): Mae'r holl staff sy'n gweithio ym mhrif dderbynfeydd yr Awdurdod a'r Canolfannau Croeso yn gwbl ddwyieithog ac yn unol â hynny, yn gallu ymdrin â phob ymholiad drwy gyfrwng y Gymraeg fel pwynt cyswllt cyntaf.

- 3.4 Mae gan yr Awdurdod ddewislen awtomatig ar y prif rif cyswllt, sy'n rhoi dewis i symud ymlaen yn Gymraeg neu'n Saesneg. Yna rhoddir dewisiadau ar y ddewislen yn yr iaith a ddewiswyd. Mae'r neges a recordiwyd ymlaen llaw ar gyfer galwadau y tu allan i oriau gweithio arferol yn ddwyieithog gyda'r neges yn Gymraeg yn cael ei throsglwyddo yn gyntaf.
- 3.5 Pan fo cysylltiad yn cael ei wneud drwy gyfrwng llinell ffôn uniongyrchol, mae'r staff wedi cael cyfarwyddyd i gyfarch y sawl sy'n ffonio gyda chyfarchiad dwyieithog (gyda'r Gymraeg yn gyntaf) neu gyda chyfarchiad niwtral, gan sicrhau nad yw'r iaith Gymraeg yn cael ei thrin yn llai ffafriol na'r iaith Saesneg.
- 3.6 Pan fo cysylltiad yn cael ei wneud drwy gyfrwng llinell ffôn uniongyrchol, mae'r staff wedi cael cyfarwyddyd i adael neges ddwyieithog ar eu peiriannau ateb, gyda'r neges yn y Gymraeg yn cael ei chwarae yn gyntaf. I'r rhai nad ydynt wedi gosod neges ar y peiriant ateb, chwaraeir cyfarchiad Cymraeg safonol, a recordiwyd gan un o staff y dderbynfa, yn gofyn i'r galwr adael neges yn lle hynny.
- 3.7 Gan fod y rhan fwyaf o staff yr Awdurdod yn ddwyieithog, ymdrinnir gydag unrhyw alwadau gan siaradwyr Cymraeg ar y pwynt cyswllt cyntaf. O ran y staff nad ydynt yn gwbl abl i gynnal sgwrs lawn yn y Gymraeg yn hyderus, byddant yn trosglwyddo'r alwad i gydweithiwr yn ddi-oed.
- 3.8 Cyfarfodydd (Safonau 23-38): Rhaid i bob cyfarfod a drefnir gydag unigolyn gael ei gynnal yn iaith ddewisol yr unigolyn, a bydd y trefniant hwn yn parhau. Ar gyfer cyfarfodydd a drefnwyd ar gyfer grŵp o unigolion, byddant yn cael eu cynnal yn y Gymraeg gyda chyfieithu ar y pryd yn cael ei drefnu ar gyfer unrhyw rai di-Gymraeg sy'n bresennol (oni bai bod yr holl wahoddedigion yn ddi-Gymraeg, ac os felly, cynhelir y cyfarfod yn Saesneg).
- 3.9 Rhaid i bob cyfarfod cyhoeddus o'r Awdurdod gael ei gynnal yn y Gymraeg gyda chyfieithu ar y pryd ar gael ar gyfer y rhai nad ydynt yn gallu cyfathrebu trwy gyfrwng yr iaith Gymraeg, a bydd y trefniant hwn yn parhau.
- 3.10 Mae holl bwyllgorau'r Awdurdod yn hybrid, gan roi'r dewis i'r Aelodau a'r staff i fynychu'n bersonol neu ar-lein. Ar gyfer aelodau'r cyhoedd, mae ganddynt bellach y dewis o arsylwi'r pwyllgorau hyn yn bersonol neu drwy gyfrwng y gwe-ddarllediad byw ar gyfer yr Awdurdod a'r Pwyllgor Cynllunio a Mynediad neu'n ddiweddarach drwy'r sianel YouTube.
- 3.11 Mae pob cyhoeddusrwydd, deunyddiau ysgrifenedig ac unrhyw ddogfennaeth a gynhyrchir gan yr Awdurdod sy'n cael ei ddosbarthu mewn digwyddiadau cyhoeddus neu mewn cyfarfodydd yn gwbl ddwyieithog, gyda'r Gymraeg a'r Saesneg yn cael eu trin yn gyfartal.

- 3.12 Dogfennaeth Gyhoeddus (Safonau 40-51): Mae holl ddogfennau cyhoeddus yr Awdurdod, gan gynnwys ffurflenni, naill ai'n ddwyieithog gyda'r Gymraeg yn ymddangos gyntaf neu ar ochr chwith y ddogfen neu'n ddwy ddogfen – gyda'r Gymraeg a Saesneg ar wahân. Mae'r iaith Gymraeg a'r Saesneg yn cael eu trin yn gyfartal, gyda'r un ffont a maint testun yn cael eu defnyddio ar gyfer y ddwy iaith. Mae fersiynau Cymraeg a Saesneg mewn dogfennau ar wahân fel arfer pan gyhoeddir y dogfennau ar y wefan, ac mae brawddeg yn cael ei chynnwys ar y fersiwn Saesneg, yn nodi bod fersiwn Gymraeg ar gael.
- 3.13 Y Wefan, Apiau a Chyfyngau Cymdeithasol (Safonau 52-59): Mae gwefan ac apiau yr Awdurdod yn gwbl ddwyieithog gyda'r defnyddiwr yn gallu dewis iaith ar y dudalen gartref. Mae botwm togl ar bob tudalen ar y wefan newydd y gellir ei ddefnyddio er mwyn cael mynediad at yr iaith arall. Mae pob tudalen yn cyfateb yn gyfan gwbl yn y ddwy iaith.
- 3.14 Nid oes gan yr Awdurdod fersiynau Cymraeg a Saesneg cyfatebol o'i gyfrifon cyfyngau cymdeithasol mwyach, ond yn hytrach un cyfrif dwyieithog ar gyfer pob platfform cyfyngau cymdeithasol. Mae pob postiadau yn ddwyieithog neu'n cael ei hailadrodd yn union yn y fersiynau Cymraeg a Saesneg. Mae unrhyw negeseuon a dderbynnir yn Gymraeg trwy gyfyngau cymdeithasol bob amser yn cael eu hateb yn Gymraeg.
- 3.15 Peiriannau Hunanwasanaeth (Safon 60): Mae holl beiriannau talu ac arddangos yr Awdurdod yn y meysydd parcio yn gallu darparu'r gwasanaeth yn Gymraeg a Saesneg. Yr iaith ddiofyn sy'n cael ei harddangos yw Cymraeg bob amser gyda botwm ar y peiriant i newid i'r Saesneg.
- 3.16 Arwyddion (Safonau 61-63): Mae'r holl arwyddion a godir gan yr Awdurdod yn gwbl ddwyieithog, gyda'r Gymraeg yn ymddangos yn gyntaf neu ar yr ochr chwith. Mae'r Gymraeg a'r Saesneg yn cael eu trin yn gyfartal, gyda'r un ffont a maint testun yn cael ei ddefnyddio ar gyfer y ddwy iaith.
- 3.17 Gwasanaethau Derbynfya (Safonau 64-68): Fel y nodwyd yn flaenorol, mae'r holl staff sy'n gweithio yn y prif dderbynfeydd neu yn y Canolfannau Croeso yn ddwyieithog. Mae'r logo 'Iaith Gwaith' yn cael ei arddangos ym mhob derbynfa i ddangos bod gwasanaeth Cymraeg ar gael ac mae gan bob un o staff y dderbynfa fathodynau 'Iaith Gwaith'.
- 3.18 Hysbysebion Swyddogol (Safonau 69-70): Pan fo'r Awdurdod yn cyhoeddi neu'n arddangos Hysbyseb Swyddogol maen nhw'n hollol ddwyieithog, gyda'r Gymraeg yn ymddangos yn gyntaf neu ar yr ochr chwith. Mae'r iaith Gymraeg a'r Saesneg yn cael eu trin yn gyfartal, gyda'r un ffont a maint testun yn cael eu defnyddio ar gyfer y ddwy iaith.

- 3.19 Cynlluniau Grant (Safonau 71-75): Mae'r Awdurdod yn gweinyddu sawl cynllun grant, sef
- Cronfa Partneriaeth Eryri;
  - Grantiau adeiladau yn Nolgellau trwy gyfrwng Menter Treftadaeth Treflun Dolgellau;
  - Cronfa Cymunedol y Carneddau sy'n cael ei ariannu gan Chronfa Treftadaeth y Loteri; ac
  - Cronfa Coedwigoedd Glaw Celtaidd sy'n cael ei ariannu gan Gronfa LIFE yr Undeb Ewropeaidd.
- 3.20 Mae'r holl ddogfennau, gan gynnwys y ffurflenni cais a'r nodiadau cyfarwyddyd yn gwbl ddwyieithog, ac mae'r ohebiaeth yn cael ei chynnal yn iaith ddewisol yr ymgeisydd neu'n ddwyieithog.
- 3.21 Yn ogystal, ar gyfer y grantiau hynny sydd ar gyfer prosiectau, digwyddiadau a gweithgareddau cymunedol, gosodir amodau ar y grant i sicrhau bod yr holl weithgareddau a dogfennaeth a ariennir gan y grantiau yn gwbl ddwyieithog. Mae gan yr Awdurdod Bolisi Dyfarnu Grantiau ffurfiol mewn perthynas â'r goblygiadau iaith Gymraeg yn ei le.
- 3.22 Tendrau Cytundebau/ Contractau: Mae pob Hysbysiad Cyhoeddus fel Gwahoddiadau i Dendro neu ar gyfer Mynegi Diddordeb yn cael eu cynhyrchu'n ddwyieithog ac fel arfer yn cael eu cyhoeddi ar wefan yr Awdurdod. Maent hefyd yn cael eu cyhoeddi ar wefan GwerthwchiGymru yn ddwyieithog.
- 3.23 Mae'r holl geisiadau a dderbyniwyd yn Gymraeg wedi cael eu prosesu a'u trin yn yr un modd â'r ceisiadau yn Saesneg, a gohebir yn iaith ddewisol yr ymgeisydd neu'n ddwyieithog.
- 3.24 Hunaniaeth Gorfforaethol a Hyrwyddo Gwasanaethau (Safonau 81-83): Mae hunaniaeth gorfforaethol yr Awdurdod wedi'i newid yn ystod y flwyddyn, sef y cam olaf yng ngweithrediad y penderfyniad polisi a gymerwyd ym mis Tachwedd 2022 i ddefnyddio'r enwau Eryri ac Yr Wyddfa yn unig. Ym mis Tachwedd 2024, cymeradwyodd yr Awdurdod logo newydd. Diweddarwyd asedau electronig ar unwaith i adlewyrchu'r ail-frandio. Gan gofio'r angen i wneud defnydd da o arian cyhoeddus, bydd asedau ffisegol yr Awdurdod yn cael eu diweddarau gyda'r logo newydd wrth iddynt ddod i gael eu hadnewyddu dros y blynyddoedd nesaf.
- 3.25 Nid yw'r Awdurdod yn darparu'r un gwasanaethau ar wahân yn y Gymraeg a'r Saesneg, ond yn hytrach yn cynnig gwasanaeth dwyieithog gydag un pwynt cyswllt. Mae unrhyw waith hyrwyddo'r gwasanaethau felly yn cael ei wneud yn ddwyieithog, oni bai eu bod yn defnyddio rhai sianeli cyfryngau cymdeithasol sydd wedi ailadrodd postiadau yn y ddwy iaith, gan sicrhau bod y Gymraeg a'r Saesneg yn cael eu trin ar sail cydraddoldeb.

- 3.26 Cyrsiau Addysg (Safonau 84-86): Nid yw'r Awdurdod bellach yn rhedeg cyrsiau addysg gyhoeddus ym Mhals Tan y Bwlch. Felly nid yw'r safon hon yn berthnasol i'r Awdurdod mwyach.
- 3.27 Y System Annerch Gyhoeddus (Safon 87): Ar hyn o bryd nid oes gan yr Awdurdod unrhyw systemau annerch cyhoeddus ar waith ar draws ei adeiladau.
- 3.28 Cwynion perthnasol i Gydymffurfio â'r Safonau Cyflawni Gwasanaeth
Yn ystod y flwyddyn ni dderbyniwyd unrhyw gwynion yn ymwneud â'r ffordd yr oedd yr Awdurdod yn cydymffurfio â'r Safonau Cyflawni Gwasanaethau.

4. Safonau Gwneud Polisi

- 4.1 Ffurio Polisi a'r Ymgynghori Cysylltiol (Safonau 88-93): Gyda phob polisi strategol newydd* a ddatblygir (neu os caiff polisi presennol ei adolygu a'i ddiweddarau), bellach cynhelir Asesiad annibynnol o'r Effaith ar yr Iaith Gymraeg yn llawn ar ddechrau'r broses llunio polisi. Mae'r asesiad effaith hwn wedyn yn rhan o'r broses ymgynghori gyhoeddus ar y polisi.
- 4.2 Yna caiff ei ddiwygio ymhellach os yw ymatebion i'r ymgynghoriad yn amlygu ardrawiadau pellach a'u heffeithiau. Fel y bu erioed, bydd Aelodau'r Awdurdod hefyd yn cael cyfle i graffu ar y polisi arfaethedig ar wahanol adegau yn ystod y broses hon. Os canfyddir unrhyw effeithiau negyddol, gwneir gwaith pellach i nodi mesurau lliniaru. Byddai gan yr aelodau ran llawn yn y penderfyniad sydd a wnelo a yw'r mesurau lliniaru yn debygol o fod yn ddigonol a phenderfynu a ddylid bwrw ymlaen â'r polisi neu beidio.

*Mae Polisi yn cael ei ddiffinio yn ei gyd-destun ehangach i gynnwys cynlluniau a strategaethau.

- 4.3 Mae Dogfen Ganllaw ar gyfer staff yn ei lle sy'n amlinellu'r gofyniad i ofyn cwestiynau penodol ynglŷn ag ardrawiad / effaith (naill ai cadarnhaol neu negyddol) unrhyw gynnig ar y Gymraeg, cyfleoedd i ddefnyddio'r Gymraeg a chyfleoedd i hybu'r iaith, ac fe aiff hwn allan gyda'r copi o'r asesiad effaith. Mae'r ddogfen hefyd yn cynnwys enghreifftiau o eiriad priodol i'w ddefnyddio mewn gwahanol ddogfennau ymgynghori, sydd wedi'u dosbarthu i holl wasanaethau'r Awdurdod.
- 4.4 Dyfarnu Grantiau a Chomisiynu Ymchwil a Phrosiectau (Safonau 94-97): Mae'r angen i ystyried yr effaith (boed hynny'n negyddol neu'n gadarnhaol) ar yr iaith Gymraeg wedi cael ei integreiddio'n llawn i mewn i brosesau'r gronfa gomisiynu, Cronfa Eryri. Bydd amodau ychwanegol o ran defnyddio a hyrwyddo'r Gymraeg, a sicrhau cydraddoldeb i'r Gymraeg, yn parhau i fod yn rhan o ofynion y gronfa.

- 4.5 Cwynion yn ymwneud â Chydymffurfio â'r Safonau Llundain Polisi
Yn ystod y flwyddyn, ni chafwyd unrhyw gwynion yn ymwneud â'r ffordd y mae'r Awdurdod yn cydymffurfio â'r Safonau Llundain Polisi.
- 5. Safonau Gweithredu**
- 5.1 Ar yr 31ain o Fawrth 2025, roedd yr Awdurdod yn cyflogi 136 o staff, gyda 130 ohonynt yn cael eu hystyried yn ddwyieithog ac yn gallu cyflawni gofynion ieithyddol eu rôl, sef 95.6%.
- 5.2 Defnyddio'r Gymraeg yn Fewnol (Safon 98): Ers iddo gael ei sefydlu, mae'r Awdurdod wedi sefydlu trwy arferiad a gweithrediad mai'r Gymraeg yw'r brif iaith gyfathrebu fewnol, gyda'r Saesneg yn cael ei defnyddio fel bo'r angen. Mae polisi defnyddio'r Gymraeg yn fewnol yn awr yn ei le, sy'n ffurfioli'r arfer ac i gynorthwyo staff newydd gyda disgwyliadau gweithredol.
- 5.3 Dogfennaeth Staff (Safonau 99-104): Mae gan yr Awdurdod bolisi cwbl ddwyieithog yn ei le ar gyfer yr holl faterion adnoddau dynol. Yn ymarferol, mae hyn yn golygu bod pob dogfen sy'n ymwneud â chyflogaeth unigolyn yn cael eu cynhyrchu yn y Gymraeg yn safonol a'i rhoi i bob aelod o staff. Mae staff yn gallu gwneud cais i gael fersiwn Saesneg os dymunant. Mae unrhyw ohebiaeth sy'n cael ei hanfon allan o bryd i'w gilydd gan y gwasanaeth adnoddau dynol at aelodau unigol o staff hefyd yn cael ei pharatoi'n Gymraeg yn unig fel rheol, ac yn achlysurol yn ddwyieithog.
- 5.4 Polisiau Adnoddau Dynol (Safonau 105-111): Mae pob polisi adnoddau dynol yn cael ei gynhyrchu yn ddwyieithog yn safonol.
- 5.5 Gweithdrefnau Cwyno a Disgyblu (Safonau 112-119): Mae croeso i staff ohebu trwy gyfrwng eu hiaith ddewisol. Mae'r Gymraeg a'r Saesneg yn cael eu trin yn gyfartal ac ni fyddai unrhyw oedi cyn ymateb i ohebiaeth sy'n dod i law yn y naill iaith na'r llall. Mae pob gwrandawriad disgyblu neu apeladau yn cael eu cynnal yn iaith ddewisol yr aelod o staff dan sylw, ynghyd â phob dogfennaeth a gohebiaeth berthnasol.
- 5.6 Meddalwedd Cyfrifiadurol (Safon 120): Mae meddalwedd Cysgliad wedi ei osod yn safonol ar bob cyfrifiadur a gliniadur staff, er mwyn gwirio sillafu a gramadeg yn y Gymraeg.
- 5.7 Mewnrwyd Staff (Safonau 121-126): Mae'r holl bolisiau a dogfennau sy'n cael eu uwchlwytho ar y fewnrwyd yn ddwyieithog neu gyda fersiwn Cymraeg a Saesneg ar wahân.
- 5.8 Asesiad Sgiliau (Safon 127): Ceir data o'r asesiad sgiliau staff yn Atodiad 1.
- 5.9 Hyfforddiant (Safonau 128-133): Darperir cyrsiau hyfforddiant cyffredinol trwy gyfrwng y Gymraeg bob amser lle bo'n bosibl. Yn ystod 2024-25, mynychodd 72 aelod o staff gyrsiau trwy gyfrwng y Gymraeg yn unig.

- 5.10 Rhoddir cymorth i weithwyr nad ydynt yn gallu cyfathrebu'n llawn yn Gymraeg neu sydd angen gwella eu sgiliau er mwyn bodloni gofynion y swydd i fynychu cyrsiau a hyfforddiant Cymraeg, y gellir eu cyflawni yn ystod amser gwaith. Mynychodd un aelod o staff gyrsiau Cymraeg/gloywi iaith yn ystod y flwyddyn ac ymgymerodd un arall hyfforddiant ar-lein.
- 5.11 Llofnodion E-byst a Manylion Cyswllt (Safonau 134-135): Mae'r Awdurdod yn defnyddio bathodyn 'Iaith Gwaith' ar gyfer siaradwyr a dysgwyr Cymraeg i'w osod fel rhan o'r llofnod e-bost. Mae'r holl fanylion cyswllt sy'n cael eu darparu fel rhan o'r llofnod yn hollol ddwyieithog, fel sy'n ofynnol yn y daflen 'Cyfathrebu'n Glir', yr arweinlyfr staff ar safonau gwasanaeth cwsmeriaid ac arddull safonol.
- 5.12 Swyddi Gwag a Recriwtio (Safonau 136-140): Yn ystod 2024-25, hysbysebwyd 33 o swyddi gwag. O'r rhain, dosbarthwyd pob un yn Gymraeg yn hanfodol, er bod yr union lefel sgil ar gyfer pob un o'r pedwar gofyniad (siarad, gwrando, darllen ac ysgrifennu) yn amrywio ar gyfer pob rôl.
- 5.13 Mae gan yr Awdurdod fframwaith sgiliau iaith Gymraeg, sy'n graddio'r lefel sgil sydd ei hangen ym mhob swydd o 0 hyd at 5+ mewn 4 prif gategori, sef gwrando, siarad, darllen ac ysgrifennu. Mae pob Pennaeth Gwasanaeth bellach yn sgorio pob swydd newydd neu wag gan ddefnyddio templed cynhwysfawr sy'n cyd-fynd â dogfen ganllaw. Yna caiff y sgôr ei safoni gan y Pennaeth Gweinyddol a Gofal Cwsmer, cyn derbyn cymeradwyaeth derfynol gan y Tîm Rheoli. Mae ymgeiswyr bellach yn ymwybodol cyn gwneud cais, yr union lefel sgil sy'n ofynnol ar gyfer y swydd.
- 5.14 Yn ystod y flwyddyn cynhyrchwyd templed newydd mwy cynhwysfawr ar gyfer asesu lefelau sgiliau pob swydd ynghyd â dogfen ganllaw fanwl. Nod hyn yw rhoi mwy o wybodaeth i benaethiaid gwasanaeth am y gwahanol agweddau i'w hystyried wrth asesu lefel sgil priodol, a chael cyfiawnhad manylach ar gyfer pob sgôr sy'n rhoi trywydd archwilio clir.
- 5.15 Mae pob hysbyseb recriwtio yn cael ei hyrwyddo ar wahanol sianeli cyfryngau cymdeithasol a safleoedd recriwtio fel Lleol.Cymru. Yn dibynnu ar y sianel, mae'r swyddi naill ai yn Gymraeg neu'n ddwyieithog. Mae'r Awdurdod yn defnyddio Webrecruit i dderbyn a phrosesu ceisiadau, sy'n caniatáu i ymgeiswyr gyflwyno eu ceisiadau ar-lein. Mae'r holl ddogfennaeth ar gael yn ddwyieithog e.e. ffurflen gais, disgrifiad swydd, manyleb person a ffurflen monitro cydraddoldeb. Cynhelir cyfweiliadau swyddi yn Gymraeg.
- 5.16 Mae system Webrecruit yn anfon e-bost at ymgeiswyr am swyddi os ydynt wedi bod yn aflwyddiannus yn eu cais ac nad ydynt wedi cael eu dewis ar gyfer cyfweiliad. Mae'r e-bost hwn yn Gymraeg a Saesneg. Anfonir llythyrau neu e-byst at ymgeiswyr am swyddi yn eu hysbysu o ganlyniad eu cyfweiliad yn Gymraeg yn unig neu'n ddwyieithog.

- 5.17 Arwyddion Mewnol ac Anerchiadau (Safonau 141-144): Mae pob arwydd sy'n cael ei osod gan yr Awdurdod yn hollol ddwyieithog, gyda'r Gymraeg yn ymddangos yn gyntaf neu ar yr ochr chwith. Mae'r iaith Gymraeg a'r Saesneg yn cael eu trin yn gyfartal, gyda'r un ffont a maint testun yn cael eu defnyddio ar gyfer y ddwy iaith. Nid oes gan yr Awdurdod system anerchiadau mewnol ar hyn o bryd.
- 5.18 Cwynion yn ymwneud â Chydymffurfio â Safonau Gweithredu
Yn ystod y flwyddyn ni chafwyd unrhyw gwynion yn ymwneud â'r ffordd yr oedd yr Awdurdod yn cydymffurfio â'r Safonau Gweithredu.

6. Safonau Hybu

- 6.1. Hybu'r iaith Gymraeg (Safonau 145-146): Ar yr 22ain o Fawrth 2023 mabwysiadodd Pwyllgor Perfformiad ac Adnoddau'r Awdurdod Strategaeth newydd ar gyfer Hybu'r Gymraeg ar gyfer y cyfnod nesaf o bum mlynedd.
- 6.2 Mae'r strategaeth yn cynnwys targed i "o leiaf gynnal y nifer presennol o siaradwyr Cymraeg yn Eryri, ac i weithio gyda'n partneriaid sector cyhoeddus i gynyddu'r niferoedd dros y 5 mlynedd nesaf".
- 6.3 Fel y dangosodd ein Strategaeth flaenorol, er na allwn gysylltu effaith ein gweithgareddau hybu'r Gymraeg yn uniongyrchol gyda nifer y siaradwyr Cymraeg yn Eryri, mae digon o waith cadarnhaol y gallwn ei wneud o hyd a fydd yn dylanwadu ar y nifer cyffredinol. Gyda hyn mewn golwg, rydym hefyd wedi gosod ail darged o gynyddu nifer y cyfleoedd i ddefnyddio'r Gymraeg yn Eryri. Mae'r targed hwn yn ystyrlon ac yn fesuradwy ac o fewn rheolaeth yr Awdurdod.
- 6.4 Mae penderfyniad polisi'r Awdurdod ym mis Tachwedd 2022 i ddefnyddio'r enwau Eryri ac Yr Wyddfa yn unig yn dangos yr ymrwymiad sydd gennym i warchod a hyrwyddo'r iaith, sy'n un o rinweddau arbennig Parc Cenedlaethol Eryri.

7. Safonau Cadw Cofnodion a Safonau Atodol

- 7.1 Cadw Cofnodion am Gydymffurfiaeth gyda'r Safonau (Safonau 147-176):
Cynhyrchwyd dogfen o'r enw 'Safonau iaith Gymraeg Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri', sydd ar gael yn swyddfeydd yr Awdurdod ac ar y wefan. Mae'r ddogfen yn amlinellu'r holl Safonau y mae'n rhaid i'r Awdurdod lynu atynt ac mae'n nodi sut y gall aelodau o'r cyhoedd gwyno ynghylch sut mae'r Awdurdod yn cydymffurfio â'r Safonau neu unrhyw agwedd o'r gwasanaeth iaith Gymraeg a gynigir gan yr Awdurdod.
- 7.2 Mae'r Awdurdod wedi cadw cofnodion o'r ffordd y mae'n cydymffurfio â'r Safonau, yn unol â gofynion Comisiynydd y Gymraeg.
- 7.3 Mae'r Awdurdod bob amser yn ymateb yn brydlon i bob cais gan Swyddfa Comisiynydd y Gymraeg am dystiolaeth pan gynhelir archwiliadau cydymffurfio.

ATODIAD 1

1. Lefelau Sgiliau Staff - Trosolwg

Nifer a % y staff o fewn gwasanaethau'r Awdurdod sy'n gallu siarad Cymraeg yn ôl cyfarwyddiaeth			
	Nifer y Staff	Nifer y Siaradwyr Cymraeg	%
Corfforaethol	70	68	97%
Cynllunio a Rheoli Tir	66	62	94%

Nifer a % y staff o fewn gwasanaethau'r Awdurdod sy'n gallu siarad Cymraeg yn ôl graddfa'r swydd			
	Nifer y Staff	Nifer y Siaradwyr Cymraeg	%
Tîm Rheoli	2	2	100%
Penaethiaid Gwasanaeth	12	12	100%
Graddfa 7+	60	55	92%
Hyd at Radd 6	62	61	98%

Nifer a % y staff o fewn gwasanaethau'r Awdurdod sy'n gallu siarad Cymraeg yn ôl gweithle			
	Nifer y Staff	Nifer y Siaradwyr Cymraeg	%
Pencadlys	100	95	95%
Canolfannau Croeso	6	6	100%
Staff Allanol	25	25	100%
Plas Tan y Bwlch	5	4	80%

2. Lefelau Sgiliau Staff yn ôl Gwasanaeth

Cyfarwyddiaeth Gorfforaethol

Nifer a % y staff o fewn y gwasanaeth sy'n gallu siarad Cymraeg			
Adran	Nifer y Staff	Nifer y Siaradwyr Cymraeg	%
Tîm Rheoli	3	3	100%
Cyllid	5	5	100%
Adnoddau Dynol	4	4	100%
Gweinyddol & Gofal Cwsmer	11	11	100%
Systemau Gwybodaeth	5	4	80%
Eiddo	6	6	100%
Cyfreithiol	1	1	100%
Communication	6	6	100%
Plas Tan y Bwlch	5	4	80%
Wardeinio	24	24	100%

Nifer a % y staff o fewn y gwasanaeth, yn ôl graddfa'r swydd, sy'n gallu siarad Cymraeg			
Adran	Nifer y Staff	Nifer y Siaradwyr Cymraeg	%
Prif Weithredwr	1	1	100%
Cyfarwyddwyr	1	1	100%
Penaethiaid Gwasanaeth	7	7	100%
Graddfa 7+	25	24	96%
Hyd at Radd 6	36	35	97%

Cyfarwyddiaeth Cynllunio a Rheoli Tir

Nifer a % y staff o fewn y gwasanaeth sy'n gallu siarad Cymraeg			
Adran	Nifer y Staff	Nifer y Siaradwyr Cymraeg	%
Cyfarwyddwr	0	0	0%
Rheolaeth Datblygu a Chydymffurfiaeth	13	10	77%
Polisi Cynllunio	5	5	100%
Treftadaeth Ddiwylliannol	15	15	100%
Cadwraeth, Coed ac Amaethyddiaeth	20	19	95%
Canolfannau Croeso	6	6	100%
Partneriaethau	7	7	100%

Nifer a % y staff o fewn y gwasanaeth, yn ôl graddfa'r swydd, sy'n gallu siarad Cymraeg			
Adran	Nifer y Staff	Nifer y Siaradwyr Cymraeg	%
Cyfarwyddwr	0	0	0%
Pennaeth Gwasanaeth	5	5	100%
Graddfa 7+	35	31	89%
Hyd at Radd 6	26	26	100%

3. Lefelau Sgiliau Staff – Derbynfya

Nifer a % y swyddi yn y prif dderbynfeydd sydd wedi'u dynodi'n 'Cymraeg yn hanfodol' ac a gafodd eu llenwi gan staff dwyieithog.			
Adran	Nifer y Staff	Nifer y Siaradwyr Cymraeg	%
Pencadlys	6	6	100%
Plas Tan y Bwlch	2	2	100%
Canolfannau Croeso	6	6	100%

CYFARFOD	Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri
DYDDIAD	11 Mehefin 2025
TEITL	Datganiad Llywodraethu Blynyddol 2024/25
ADRODDIAD GAN	Pennaeth Gweinyddol a Gofal Cwsmer
PWRPAS	I gymeradwyo'r Datganiad a chaniatáu iddo gael ei lofnodi gan y Cadeirydd a'r Prif Weithredwr.

1. CYFLWYNIAD

- 1.1 Ymhlith y gofynion a osodir ar awdurdodau lleol yng Nghymru gan y Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2014 yw'r angen i gynhyrchu Datganiad ar Reolaeth Fewnol (SIC) blynyddol.
- 1.2 Wrth baratoi'r datganiad, rhaid i'r Awdurdod sicrhau ei fod yn ymgorffori'r gofynion statudol fel yr amlinellir yn y Rheoliadau. Er mwyn sicrhau fod hyn yn digwydd, dilynwyd y canllawiau a gyhoeddwyd gan gyrff proffesiynol megis CIPFA a SOLACE.
- 1.3 Wrth ddarparu Datganiad Llywodraethu Blynyddol, mae'n hanfodol fod tystiolaeth yn ei le er mwyn cefnogi'r cynnwys cyn fod y ddogfen yn cael ei gyhoeddi. Wrth ddarparu'r datganiad yma, adolygwyd prif Strategaethau, Chynlluniau, Polisiâu, Gweithdrefnau, Codau Ymarfer a Chanllawiau, fel manylir yn y Datganiad.
- 1.4 Mae systemau rheoli risg hefyd wedi cael eu hadolygu a'u hadrodd ynghyd â'r holl adroddiadau a dogfennau cysylltiedig a gyflwynwyd gerbron pwyllgorau, paneli/byrddau a gweithgorau'r Awdurdod.

2. ARGYMHELLIAD

- 2.1 Gofynnir i'r Awdurdod gymeradwyo'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol ar gyfer y flwyddyn ariannol 2024/25.

Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri

Datganiad Llywodraethu Blynnyddol 2024-25

Mae'r datganiad hwn yn diwallu'r angen i gynhyrchu Datganiad Rheolaeth Fewnol
yn unol â Rheoliad 5(4) o
Reoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2014

1. Cyflwyniad

Mae Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri yn gyfrifol am sicrhau bod ei weithgareddau'n cael eu cynnal yn unol â'r gyfraith a safonau priodol, a bod arian cyhoeddus yn cael ei ddiogelu a'i gyfrifo amdano yn briodol, ac yn cael ei ddefnyddio mewn ffordd economaidd, effeithlon ac effeithiol.

Mae Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri yn ddarostyngedig i Ddeddf Lles Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015. Mae'r Ddeddf yn gosod dyletswydd ar yr Awdurdod i bennu Amcanion Lles sy'n cyfrannu'n uniongyrchol at gyflawni'r 7 Nodau Lles fel y nodir yn y Ddeddf, sef:

- Cymru lewyrchus
- Cymru gydnerth
- Cymru iachach
- Cymru sy'n fwy cyfartal
- Cymru o gymunedau cydlynus
- Cymru â diwylliant bywiog lle mae'r Gymraeg yn ffynnu
- Cymru sy'n gyfrifol ar lefel fyd-eang

Ar ben hynny, mae'n rhaid i Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri gyflawni ei ddyletswyddau yn unol ag 'egwyddor cynaliadwyedd statudol', sy'n golygu bod yn rhaid i'r Awdurdod weithredu mewn modd sy'n ceisio sicrhau bod anghenion y presennol yn cael eu diwallu heb amharu ar allu cenedlaethau'r dyfodol i ddiwallu eu hanghenion eu hunain.

Wrth gyflawni'r cyfrifoldebau eang hyn, mae Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri hefyd yn gyfrifol am roi trefniadau priodol yn eu lle ar gyfer llywodraethu ei swyddogaethau, hwyluso gweithrediad effeithiol ei weithgareddau, sy'n cynnwys trefniadau ar gyfer rheoli risg a rheolaeth ariannol ddigonol ac effeithiol.

Mae Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri wedi cymeradwyo a mabwysiadu cod llywodraethu corfforaethol, sy'n gyson ag egwyddorion Fframwaith CIPFA / Solace "Delivering Good Governance in Local Government". Mae'r datganiad rheolaeth fewnol hwn yn esbonio sut mae'r Awdurdod yn cydymffurfio â'r cod a hefyd yn cwrdd â gofynion rheoliad 5(2) o Reoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2014 mewn perthynas â chynnal adolygiad o effeithiolrwydd trefniadau llywodraethu'r Awdurdod.

Mae'r Cod Llywodraethu Corfforaethol wedi'i adolygu a'i ddiweddarau, fel rhan o adolygiad mwy ar drefniadau llywodraethu'r Awdurdod yn 2021/22. Mabwysiadwyd y Cod Llywodraethu Corfforaethol newydd yn ffurfiol gan yr Awdurdod ym mis Ebrill 2022.

2. Pwrpas y Fframwaith Llywodraethu

Mae'r fframwaith llywodraethu yn cynnwys y systemau a'r prosesau, y diwylliant a'r gwerthoedd hynny sy'n cyfeirio ac yn rheoli'r awdurdod, a'r gweithgareddau ble mae'n adrodd i, cysylltu ag, ac yn arwain y gymuned. Mae'n galluogi'r awdurdod i fonitro llwyddiant ei amcanion strategol, ac ystyried a yw'r amcanion hynny wedi arwain at ddarparu gwasanaethau addas a chost effeithiol.

Mae'r system rheolaeth fewnol yn rhan allweddol o'r fframwaith hwnnw ac mae wedi'i ddylunio i reoli risg i lefel resymol yn hytrach na dileu'n gyfan gwbl y risg o fethiant i gyflawni polisiau, nodau ac amcanion; gall felly ond darparu sicrwydd rhesymol o effeithiolrwydd yn hytrach na sicrwydd diamod. Mae'r system rheolaeth fewnol yn seiliedig ar broses barhaus sy'n adnabod ac yn blaenoriaethu risgiau sy'n berthnasol i gyflawni polisiau, nodau ac amcanion Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri, i werthuso'r tebygolrwydd i'r risgiau hynny gael eu gwireddu a'r effaith petai hynny'n digwydd, ac i reoli'r risgiau mewn ffordd effeithlon, effeithiol ac economaidd.

3. Y Fframwaith Llywodraethu

Mae'r Fframwaith Llywodraethu yn cynnwys saith egwyddor i lywodraethu'n dda:

- **Egwyddor 1:** Ymddwyn gydag uniondeb, gan ddangos ymrwymiad cryf tuag at werthoedd moesegol, a pharchu rheolaeth y gyfraith
- **Egwyddor 2:** Sicrhau ein bod yn agored ac yn ymgysylltu â rhanddeiliaid trwy gyfrwng dull cynhwysfawr
- **Egwyddor 3:** Diffinio canlyniadau yn nhermau'r manteision economaidd, cymdeithasol ac amgylcheddol cynaliadwy
- **Egwyddor 4:** Penderfynu ar ymyriadau angenrheidiol i wneud y gorau o gyflawni'r canlyniadau a fwriedir
- **Egwyddor 5:** Datblygu gallu'r endid, gan gynnwys gallu ei arweinyddiaeth a'r unigolion ynddo
- **Egwyddor 6:** Rheoli risgiau a pherfformiad trwy gyfrwng rheolaeth fewnol gadarn a rheolaeth ariannol gyhoeddus gref
- **Egwyddor 7:** Gweithredu arferion da o ran tryloywder, adrodd, ac archwilio i sicrhau atebolrwydd effeithiol

Mae Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri yn datblygu ac yn gweithredu ei gynllunio corfforaethol strategol trwy fabwysiadu:

- Cynllun Eryri (Cynllun Rheolaeth y Parc Cenedlaethol);
- Cynllun Datblygu Lleol Eryri;
- Datganiad Llesiant ac Amcanion Llesiant; a
- Rhaglen Waith Corfforaethol.

Mae'r 4 dogfen yma yn cynrychioli conglfaen gwaith yr Awdurdod wrth gyflawni ei brif bwrpasau, fel y diffinnir yn Ddeddf yr Amgylchedd 1995 ac wrth weithredu ei weledigaeth.

Strwythur Llywodraethu

Mae strwythur llywodraethu'r Awdurdod yn cynnwys 4 prif bwyllgor:

- Mae Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri gyda 18 o Aelodau a benodwyd, ac yn ystod 2024/25 cynhaliwyd 6 cyfarfod.
- Cynhaliwyd y Pwyllgor Perfformiad ac Adnoddau 4 gwaith yn ystod 2024/25. Fel rhan o'i gylch gwaith mae'n ymgymryd â swyddogaethau pwyllgor archwilio yn unol â gofynion CIPFA.
- Cynhaliwyd y Pwyllgor Cynllunio a Mynediad 8 gwaith yn ystod 2024/25. Mae'r pwyllgor yn gyfrifol am gyflawni swyddogaethau cynllunio statudol yr Awdurdod.
- Cynhaliwyd y Pwyllgor Safonau'r Awdurdod dwywaith yn ystod 2024/25. Mae aelodaeth y pwyllgor, sydd gyda gylch gwaith i hyrwyddo a chynnal safonau ymddygiad uchel gan Aelodau, yn cynnwys 3 Aelod o'r Awdurdod a 3 aelod annibynnol.

Mae'r Rheolau Sefydlog yr Awdurdod (a gyhoeddwyd ar y wefan) yn rhoi disgrifiad manwl o'r trefniadau ar gyfer pob pwyllgor. Ar gyfer pob pwyllgor, mae'r rhaglen, cofnodion ac adroddiadau cysylltiedig â phapurau cefndir i gyd yn cael eu cyhoeddi ar wefan yr Awdurdod.

Tîm Rheoli

Mae strwythur rheoli'r Awdurdod yn cynnwys y Prif Weithredwr (sydd hefyd yn 'Swyddog y Parc Cenedlaethol' ac yn Bennaeth y Gwasanaeth Taledig) a dau Gyfarwyddwr. Mae Tîm Rheoli'r Awdurdod yn cyfarfod bob pythefnos, gyda'r Pennaeth Cyllid a Phennaeth Adnoddau Dynol yn mynychu.

Safonau

Mae'r Awdurdod wedi sefydlu Cod Ymddygiad i Aelodau, sy'n cynnwys adran sy'n cyfeirio'n benodol at fuddiannau a Chofrestr Buddiannau Aelodau. Y Cod Ymddygiad i staff yw'r cod ymddygiad safonol cenedlaethol ar gyfer cyflogaion awdurdodau cyhoeddus.

Mae'r Awdurdod wedi mabwysiadu'r polisïau a gweithdrefnau canlynol ar gyfer cynnal safonau uchel o ymddygiad ar gyfer staff ac Aelodau, ac i sicrhau atebolrwydd tuag at y cyhoedd:

- Y Drefn Gwyno – wedi'i sefydlu ar fodel drefn cwynion ymarfer da gan yr Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus yng Nghymru;

- Polisi Seinio Rhybudd - i alluogi staff i leisio pryderon difrifol yn hyderus gyda'r sicrwydd o wybod y ceir eu hymchwilio yn drwyadl ac mewn ffordd deg, heb ofni dial;
- Strategaeth Gwrth-dwyll a Llygredigaeth - yn cynnwys mesurau sydd wedi'u cynllunio i rwystro unrhyw weithred o dwyll neu lygredigaeth, a pha gamau y dylid eu cymryd petai rywbeth o'r fath yn digwydd; ac y
- Cynllun Dirprwyo - yn amlinellu sut mae swyddogaethau'r Awdurdod llawn yn cael eu cyflawni trwy ddirprwyo i'w bwyllgorau a'i is-bwyllgorau

Rheoli Risg

Mae Polisi a Strategaeth Rheoli Risg wedi'i sefydlu. Caiff y broses o adnabod risgiau ei chydlynu gan y Pennaeth Gweinyddol a Gofal Cwsmer, gyda mewnbwn gan y Tîm Rheoli a'r Penaethiaid Gwasanaeth. Mae'r Gofrestr Risg a'r mesurau lliniaru yn cael eu hadolygu a'i ddiweddarau'n chwarterol.

Archwiliad Mewnol

Mae'r adolygiad o effeithiolrwydd y system o drefniadau rheolaeth a llywodraethu mewnol yn cael ei lywio gan waith yr Archwilwyr Mewnol, a gynhaliwyd gan Gyngor Gwynedd. Darperir y gwasanaeth Archwilio Mewnol yn unol â Chod Ymarfer CIPFA ar gyfer Archwilio Mewnol mewn Llywodraeth Leol yn y DU. Mae'r Rheolwr Archwilio Mewnol yn paratoi adroddiad blynyddol sy'n crynhoi canlyniadau gwaith archwilio mewnol yn ystod y flwyddyn.

Archwiliad Allanol

Archwilio Cymru sy'n gweithredu fel archwilydd allanol i'r Awdurdod, ac felly sy'n adrodd ar reolaeth ariannol a pherfformiad yr Awdurdod. Yn ogystal, mae Archwilio Cymru yn rhoi barn ar ddigonolrwydd y gwaith archwilio mewnol.

Swyddog Monitro

Mae'r Cyfarwyddwr Gwasanaethau Corfforaethol wedi'i enwebu fel Swyddog Monitro. Mae gan y Swyddog Monitro'r ddyletswydd benodol i sicrhau bod Aelodau a benodwyd a Swyddogion yr Awdurdod yn cynnal y safon uchaf o ymddygiad ym mhopeth a wnânt. Mae'r Swyddog Monitro yn cynghori ar drefn gyfansoddiadol a chyfreithlondeb gweithredoedd yr Awdurdod.

Rheolaeth Ariannol

Mae trefniadau rheolaeth ariannol yr Awdurdod yn cydymffurfio â gofynion llywodraethu Datganiad CIPFA ar Rôl y Prif Swyddog Cyllid mewn Llywodraeth Leol (2016). Y Prif Swyddog Cyllid (sydd yn Brif Swyddog Cyllid Cyngor Gwynedd) yw'r swyddog sydd â chyfrifoldebau o dan Adran 151 o Ddeddf Llywodraeth Leol 1972.

4. Materion Llywodraethu Arwyddocaol a Chamau a Gymerwyd yn ystod y Flwyddyn

Mae'r Ddeddf Lles Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 yn gosod dyletswydd craidd ar yr Awdurdod i osod amcanion lleisiant sy'n maxsimeiddio ein cyfraniad at gyflawni'r 7 nodau lleisiant a osodwyd yn y Ddeddf. Dylai amcanion lleisiant yr Awdurdod fod yn amcanion ar gyfer newid yn y tymor hir.

Mae Datganiad Lleisiant yr Awdurdod ar gyfer 2021-26 yn gosod allan Amcanion Lleisiant sy'n disgrifio sut y byddant yn helpu'r Awdurdod i gyflawni'r saith nod lleisiant ar gyfer Cymru.

Mae'r Amcanion Lleisiant yn canolbwyntio ar dri maes gwaith allweddol - Amgylcheddau Cydnerth, Cymunedau Cydnerth a Ffyrdd Cydnerth o Weithio - ac maent wedi'u halinio â phump is-thema i roi ffocws, fel yr amlinellir islaw.

Amgylcheddau Cydnerth

1. Gwellu rheolaeth hamdden ag unrhyw effeithiau negyddol hamdden.
2. Ymateb i heriau newid yn yr hinsawdd.
3. Gwellu rheolaeth a'r ddealltwriaeth o'n treftadaeth ddiwylliannol.
4. Mynd i'r afael â heriau a chyfleodd senarios rheoli tir ar ôl Brexit.
5. Mynd i'r afael â'r dirywiad mewn natur.

Cymunedau Cydnerth

1. Cynnal a chynyddu ansawdd bywyd preswylwyr.
2. Cefnogi pobl ifanc.
3. Hyrwyddo twristiaeth gynaliadwy i ychwanegu gwerth i gymunedau lleol.
4. Hyrwyddo a chefnogi'r Gymraeg yn weithredol.
5. Datblygu economi leol sy'n cefnogi dynodiad a rheolaeth Eryri fel Parc Cenedlaethol.

Ffyrdd Cydnerth o Weithio

1. Datblygu gweithlu medrus.
2. Datblygu a hyrwyddo arfer gorau.
3. Gweithio'n effeithiol mewn partneriaeth.
4. Moderneiddio trefniadau llywodraethu.
5. Cynnal a gwellu dealltwriaeth a chefnogaeth cymunedau lleol tuag at waith y Parc Cenedlaethol.

Bydd angen gweithredu i gwrdd â'n nodau lleisiant mewn modd cynaliadwy. Mae datblygu cynaliadwy yn golygu pum gofyniad allweddol, sef:

1. Tymor Hir - pwysigrwydd cydbwyso anghenion tymor byr gyda'r angen i ddiogelu'r gallu i gwrdd ag anghenion tymor hir, yn enwedig lle mae'r pethau a wneir i gwrdd ag anghenion tymor byr yn gallu cael effeithiau tymor hir niweidiol.
2. Integreiddio - sut y gall ein nodau lleisiant effeithio ar bob un o'r nodau lleisiant, sut y gall y nodau lleisiant effeithio ar ei gilydd neu ar nodau lleisiant

cyrff cyhoeddus eraill, yn enwedig lle y gallai camau a gymerwyd gennym i gyfrannu at gwrdd ag un amcan fod yn niweidiol o ran cwrdd ag un arall.

3. Cynnwys - pwysigrwydd cynnwys pobl eraill sydd â diddordeb mewn cyflawni'r nodau llesiant, ac i sicrhau bod yr unigolion hynny yn adlewyrchu amrywiaeth poblogaeth Cymru neu ardal ddaearyddol yr Awdurdod.
4. Cydweithio - Gallai gweithredu ar y cyd ag unrhyw unigolyn (neu'r modd y mae gwahanol rannau o'r Awdurdod yn gweithredu gyda'i gilydd) gynorthwyo'r Awdurdod i gyflawni ei nodau llesiant, neu gynorthwyo corff arall i gyflawni ei amcanion.
5. Atal - i ystyried sut y gall defnyddio adnoddau i atal problemau rhag digwydd, neu waethygu, gyfrannu at gwrdd â nodau llesiant yr Awdurdod, neu amcanion corff arall.

Cyflwynwyd y Rhaglen Waith Gorfforaethol ar gyfer 2024/25 i'w chymeradwyo fel dogfen waith gan yr Aelodau yng nghyfarfod yr Awdurdod ar yr 24ain o Ebrill 2024. Mae'r Rhaglen yn gosod y prosiectau, cynlluniau a chamau gweithredu penodol yr ymgwymerir â hwy er mwyn cyflawni Amcanion Llesiant a Blaenoriaethau Gwasanaeth yr Awdurdod.

Adroddwyd ar gynnydd y Rhaglen adrodd i'r Pwyllgor Perfformiad ac Adnoddau ar yr 27ain o Dachwedd 2024 a'r 19eg o Fawrth 2025.

5. Effeithiolrwydd y Fframwaith Llywodraethu

Mae Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri yn gyfrifol am gynnal, o leiaf unwaith y flwyddyn, adolygiad o effeithiolrwydd ei fframwaith llywodraethu gan gynnwys y system rheolaeth fewnol. Mae'r adolygiad o effeithiolrwydd y system rheolaeth fewnol yn cael ei lywio gan waith yr archwilyr mewnol a'r rheolwr uwch o fewn yr Awdurdod, sydd â chyfrifoldeb am ddatblygu a chynnal yr amgylchedd llywodraethu, a hefyd gan sylwadau a wnaed gan yr archwilyr allanol ac asiantaethau adolygu ac arolygiaethau eraill. Mae'r adolygiad hwn yn seiliedig ar y saith egwyddor o'r Cod Llywodraethu Corfforaethol.

Egwyddor 1: Ymddwyn gydag uniondeb, gan ddangos ymrwymiad cryf tuag at werthoedd moesegol, a pharchu rheolaeth y gyfraith

Cod Llywodraethu Corfforaethol	Cafodd llywodraethu ei graffu'n fanwl yn ystod 2021/22 gan Grŵp Tasg a Gorffen o Swyddogion ac Aelodau a sefydlwyd yn arbennig i'r diben hwn. Adolygwyd y Cod Llywodraethu Corfforaethol yn fanwl a'i ailddrafftio gan y Grŵp, i sicrhau ei fod yn parhau i fod yn gonglfaen ar gyfer llywodraethu effeithiol yn y dyfodol. Mabwysiadwyd y Cod Llywodraethu diwygiedig yn ffurfiol gan yr Awdurdod yn ei gyfarfod ar y 27ain o Ebrill 2022.
Pwyllgor Safonau	Cyfarfu'r Pwyllgor Safonau ddwywaith yn ystod y flwyddyn. Yn y cyfarfod cyntaf a gynhaliwyd ar yr 26ain o Ebrill 2024, ystyriwyd a chytunwyd ar yr adroddiad blynyddol statudol i'w gyflwyno i Gyfarfod Blynyddol yr Awdurdod, ar sut mae swyddogaethau'r pwyllgor wedi'u cyflawni, a oedd yn cynnwys trosolwg o faterion ymddygiad yn gyffredinol o fewn yr Awdurdod. Bu'r cyfarfod hefyd yn ystyried adroddiad gan Archwilio Mewnol ar y cymorth a roddwyd i Aelodau'r Awdurdod. Croesawodd y Pwyllgor gasgliad yr adroddiad bod lefel uchel o sicrwydd bod y mecanweithiau mewnol sydd ar waith yn rhoi digon o gefnogaeth i Aelodau. Fodd bynnag, mynegwyd pryderon ynghylch y lefel isel o gyfranogiad gan Aelodau i holiadur yr Archwiliad Mewnol. Cytunwyd y dylid cyfeirio at y diffyg ymgysylltu yn yr Adroddiad Blynyddol. Roedd y rhaglen hefyd yn cynnwys adroddiad gan y Swyddog Monitro ynghylch y monitro a oedd wedi digwydd ar weithrediad y cod ymddygiad ac yn benodol y Datganiadau o Fuddiannau Aelodau. Yn ail gyfarfod y Pwyllgor Safonau a gynhaliwyd ar yr 20fed o Fedi 2024, ystyriwyd busnes arferol y Pwyllgor, a oedd yn cynnwys enwebu Aelodau ar gyfer y Panel Apeliadau Graddfa Statws Sengl, Caniatáu Goddefebau ac ystyried Adroddiad Monitro Cwynion Blynyddol yr Awdurdod yn ogystal ag Adroddiad Blynyddol Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru. Ar yr 8fed o Ragfyr 2024, daeth tymor Cadeirydd y Pwyllgor Safonau i ben. Rhoddwyd cymeradwyaeth i'r broses recriwtio ar gyfer aelod annibynnol newydd am dymor o 5 mlynedd a

	sefydlu panel cyfweld, yng nghyfarfod yr Awdurdod ar y 13eg o Dachwedd 2024. Bydd yr argymhelliad ar gyfer penodi Aelod annibynnol newydd yn cael ei gyflwyno i'r Awdurdod ar yr 30ain o Ebrill 2025 i'w gymeradwyo.
Polisi Chwythu'r Chwiban	Yn ystod 2024/25, ni dderbyniwyd unrhyw adroddiadau ac ni chodwyd unrhyw bryderon mewn perthynas ag unrhyw Aelod neu Swyddog o'r Awdurdod o dan Bolisi Chwythu'r Chwiban.
Strategaeth Gwrth-dwyll a Llygredigaeth	Yn ystod 2024/25 ni dderbyniwyd unrhyw gwynion o dwyll neu lygredigaeth honedig mewn perthynas ag unrhyw Aelod neu Swyddog o'r Awdurdod, ac ni adnabuwyd unrhyw feysydd sy'n peri pryder gan yr Archwilwyr Mewnol yn ystod eu gwaith archwilio.
Cod Ymddygiad Enghreifftiol	Yn ystod 2024/25, ni fu unrhyw newidiadau neu ddiwygiadau i'r Cod Ymddygiad Enghreifftiol.
Cwynion – Swyddogion	Yn ystod 2024/25, derbyniodd yr Awdurdod gyfanswm o 16 cwyn ffurfiol. Ni chyfeiriwyd yr un o'r cwynion hyn yn ddiweddarach at Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru i ymchwilio iddynt. Ni fu'r Awdurdod felly yn destun ymchwiliad ffurfiol gan yr Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus yn ystod 2024/25.
Cwynion – Aelodau	Yn ystod 2024/25, ni dderbyniodd Swyddog Monitro'r Awdurdod unrhyw gwynion ffurfiol yn ymwneud â'r Aelodau, a ni chyflwynwyd unrhyw gwynion yn uniongyrchol i Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru.
Rheolau Sefydlog	Adolygwyd Rheolau Sefydlog yr Awdurdod fel rhan o gylch gorchwyl y Grŵp Tasg a Gorffen Adolygu Llywodraethu yn ystod 2021/22. Daeth yr adolygiad i'r casgliad bod yr Awdurdod yn parhau â'i strwythur pwyllgorau presennol ond y dylai'r Awdurdod yn y dyfodol ystyried newid sy'n rhoi'r hawl i'r Pwyllgor Perfformiad ac Adnoddau wneud penderfyniadau terfynol ar adroddiadau ariannol ac adroddiadau eraill (oni bai bod angen cymeradwyaeth benodol gan yr Awdurdod).

Rheolau Sefydlog parthed Chontractau	Daeth fersiwn ddiwygiedig newydd o'r Rheolau Sefydlog sy'n ymwneud â Chontractau i rym ar y 1af o Ebrill 2025. Mae'r adolygiad yn ymgorffori mân newidiadau i derfynau trothwy sydd bellach yn ymgorffori TAW, ac yn sicrhau cydymffurfiaeth â Deddf Caffael 2023. Ochr yn ochr â'r adolygiad i'r Rheolau Sefydlog, cofrestrodd yr Awdurdod ar y Llwyfan Digidol Canolog (LIDC) newydd i sicrhau parodrwydd ar gyfer y drefn newydd. Mae'n ofynnol i bob awdurdod yn y DU gyhoeddi gwybodaeth yn ymwneud â chaffael ar y LIDC.
Cynllun Dirprwyo	Adolygwyd y Cynllun Dirprwyo fel rhan o gylch gorchwyl y Grŵp Tasg a Gorffen Adolygu Llywodraethu yn ystod 2021/22. Daeth y Grŵp i'r casgliad bod y Cynllun Dirprwyo Swyddogion presennol yn parhau i fod yn addas i'r diben, ac felly ni wnaethpwyd unrhyw argymhelliad ar gyfer newidiadau.
Cofrestr Buddiannau'r Aelodau	Mae Deddf Llywodraeth Leol (Democratiaeth) (Cymru) 2013 yn rhoi gofyniad ar yr Awdurdod i gyhoeddi'r Gofrestr gyfredol o Ddiddordebau / Fuddiant Aelodau ar wefan yr Awdurdod. Mae'n gyfrifoldeb ar bob Aelod o'r Awdurdod i ddiweddarau eu cofnod buddiannau ac i adrodd ar unrhyw newidiadau mewn modd amserol. Serch hynny, mae'r Swyddog Gwasanaethau Democrataidd yn anfon copi o'u cofnod cyfredol i bob Aelod ar ôl bob Cyfarfod Blynyddol o'r Awdurdod, ac yn gofyn iddynt ei adolygu a'i ddiweddarau os yn berthnasol.

Egwyddor 2: Sicrhau ein bod yn agored ac yn ymgysylltu â rhanddeiliaid trwy gyfrwng dull cynhwysfawr

Cynllun Cydraddoldeb Strategol	Cyflwynwyd yr Adroddiad Blynyddol ar y Cynllun Cydraddoldeb Strategol i'r Pwyllgor Perfformiad ac Adnoddau ar y 27ain o Dachwedd 2024. Hwn oedd yr adroddiad cynnydd terfynol ar y cynllun gweithredu o fewn Cynllun Cydraddoldeb Strategol yr Awdurdod ar gyfer 2020 – 24. Adroddwyd ar gynnydd y gwaith a wnaed a sut y cyfrannodd hyn at gyrraedd yr Amcanion Cydraddoldeb, ynghyd â'r Asesiadau Effaith Cydraddoldeb a gynhaliwyd yn ystod y flwyddyn, data monitro cyflog cyfartal a data cydraddoldeb staff. Cymeradwywyd Cynllun Cydraddoldeb Strategol newydd ar gyfer y cyfnod 2024 – 28 gan y Pwyllgor Perfformiad ac Adnoddau ar yr 20fed o Fawrth 2024. Bydd yr Adroddiad Blynyddol ar y flwyddyn gyntaf o weithredu'r cynllun gweithredu o fewn y Cynllun Cydraddoldeb Strategol newydd ar gyfer y cyfnod 2024 – 28 yn cael ei adrodd i'r Pwyllgor Perfformiad ac Adnoddau ym mis Tachwedd 2025.
Ymgynghori Uniongyrchol	Yn ystod 2024/25 parhaodd yr Awdurdod i ymgysylltu â chymunedau a rhanddeiliaid lleol trwy amrywiaeth o ddulliau, o ymgynghoriadau ysgrifenedig traddodiadol a holiaduron ar-lein i weminarau, cyfarfodydd ar-lein yn ogystal â chyfarfodydd wyneb yn wyneb, gweithdai a chymorthfeydd ymgynghori. Mae ymgynghori yn rhan annatod o'r ystod eang o lifoedd gwaith a phrosiectau yr ydym yn ymgymryd â hwy fel Awdurdod, boed hynny trwy broses statudol ffurfiol, yn anffurfiol gyda chymunedau a rhanddeiliaid neu ar y cyd â chyrff cyhoeddus eraill. Fel Awdurdod bach, mae'n bwysig ein bod yn cynnwys cymunedau a rhanddeiliaid ac yn ystyried eu barn o'r cychwyn cyntaf, os ydym am lwyddo gyda'n prosiectau. Yn ystod y flwyddyn, cynhaliwyd yr ymgynghoriad mwyaf ynghylch y bwriad i gyflwyno Cyfarwyddyd Erthygl 4. Aeth yr ymgynghori ac ymgysylltu â'r cyhoedd y tu hwnt i'r gofyniad statudol, gyda phob cartref o fewn y Parc Cenedlaethol yn derbyn llythyr i'w hysbysu o'r cynnig. Denodd yr ymgynghoriad cyhoeddus 357 o ymatebion ysgrifenedig, ac mae'n deg dweud bod safbwyntiau wedi'u hollti o fewn cymunedau Eryri ar yr effeithiau posibl y byddai cyflwyno Cyfarwyddyd Erthygl 4 yn ei gael. Gydag unrhyw gynnig newydd ac arloesol na all dynnu ar union gynseiliau hanesyddol, mae hyn i'w ddisgwyl. Darparodd yr Awdurdod ymateb cynhwysfawr i'r holl bryderon a godwyd yn ystod yr ymgynghoriad; a darparu data a

	gwybodaeth lle'r oedd ar gael i gynorthwyo'r asesiad o'r goblygiadau amrywiol a ragwelwyd. Ar ôl dadansoddi'r holl wybodaeth a'r dystiolaeth oedd ar gael, penderfynwyd parhau â Chyfarwyddyd Erthygl 4, a ddaeth i rym ar y 1af o Fehefin 2025. Yn ogystal, roedd yr arbrawf o'r Fforwm Cymunedol i roi cynnig ar ddull gwahanol o ymgynghori â Chynghorau Cymuned a Thref yn llwyddiannus. Bydd y fforwm nawr yn cael ei ddefnyddio fel rhan o'r broses ymgynghori ehangach o adolygu Cynllun Datblygu Lleol Eryri a Chynllun Eryri dros y blynyddoedd nesaf.
Strategaeth Cyfathrebu a Ymgysylltu	Mae cyfathrebu ac ymgysylltu yn elfen hanfodol ym mhopeth y mae'r Awdurdod yn ei wneud. Mae hefyd yn faes lle mae yna wastad le i wella, ac mae strategaeth yr Awdurdod yn adlewyrchu hyn. Mae datblygiadau technolegol cyflym a'r twf parhaus mewn llwyfannau cyfryngau cymdeithasol a lefelau cyfranogi yn golygu bod angen i'r Awdurdod ganolbwyntio'n llawn ar gyfathrebu'n effeithiol trwy'r sianeli cywir ar yr adeg iawn gydag ystod eang o gynulleidfaoedd. Cyflwynwyd yr adroddiad blynyddol a oedd yn cynnwys canlyniadau dangosyddion perfformiad i'r Pwyllgor Perfformiad ac Adnoddau ar y 10fed o Orffennaf 2024. Yng nghyfarfod yr Awdurdod ar yr 13eg o Dachwedd 2024, cyflwynwyd adolygiad o'r penderfyniad i ddefnyddio Eryri a'r Wyddfa yn unig yng nghyfathrebiadau'r Awdurdod i'r Aelodau, yn dilyn 2 flynedd o weithredu. Adroddwyd ar y canlyniadau cadarnhaol yn ogystal â'r heriau a'r meysydd i'w gwella. Daeth yr adolygiad i'r casgliad bod teimlad pobl tuag at ddefnyddio'r geiriau Cymraeg yn newid a oedd yn cynnwys y cyfryngau yn Lloegr. Yn yr un cyfarfod, cymeradwywyd hefyd newid logo'r Awdurdod fel cam olaf i ymgorffori'r enwau Cymraeg ym mhob cyfathrebiad a brandio. Denodd y penderfyniad hwn yr ymgysylltiad mwyaf â'r cyhoedd a'r cyfryngau yn ystod y flwyddyn. Cyfrannodd rhyngweithio yn y cyfryngau ac ar gyfryngau cymdeithasol, boed yn gadarnhaol neu'n negyddol, at godi ymwybyddiaeth eang o'r enwau Cymraeg.

Ceisiadau Rhyddid Gwybodaeth a Rheoliadau Gwybodaeth Amgylcheddol	Mae'r Awdurdod wedi mabwysiadu Cynllun Cyhoeddi Enghreifftiol y Comisiynydd Gwybodaeth ac wedi cyhoeddi canllaw ar wybodaeth, ac mae'r ddau ohonynt ar gael ar y wefan. Yn ystod 2024, derbyniwyd 42 o geisiadau ac o'r rhain derbyniodd 23 yr holl wybodaeth y gofynnwyd amdani (55%). O'r 19 cais arall, cafodd 10 eu gwrthod neu eu gwrthod yn rhannol oherwydd nad oedd y wybodaeth y gofynnwyd amdani yn bodoli neu am nad oedd yr awdurdod yn cadw'r wybodaeth, roedd 3 chais yn cynnwys gwybodaeth fasnachol sensitif, 2 gais yn cynnwys data personol trydydd parti, 1 cais am wybodaeth a ddosbarthwyd fel braint broffesiynol gyfreithiol, roedd 1 cais am ddata anghyflawn a allai gamarwain y cyhoedd, gwrthodwyd 1 cais yn rhannol gan y byddai'r wybodaeth wedi adnabod aelodau o'r cyhoedd a adroddodd am achosion posibl o dorri rheolau cynllunio, ac roedd 1 cais am wybodaeth a oedd eisoes ar gael i'r cyhoedd. O'r 42 cais, atebwyd bob un o fewn y terfyn amser o 20 diwrnod gwaith. Ni chyflwynwyd unrhyw gwynion yn ystod y flwyddyn i'r Comisiynydd Gwybodaeth ynghylch unrhyw gais am wybodaeth.
Rhaglenni Pwyllgorau ac Adroddiadau Cysylltiedig	Mae rhaglenni ac adroddiadau cysylltiedig Pwyllgorau'r Awdurdod yn cael eu cyhoeddi ar y wefan o leiaf 3 diwrnod gwaith clir cyn bob cyfarfod, i fodloni gofynion amser statudol. Mae archif o raglenni a dogfennau cysylltiedig o bwyllgorau'r gorffennol hefyd ar gael ar y wefan am y 3 blynedd olaf, gyda'r rhaglenni hyn ar gael drwy gais. Mae Cyfrol Cofnodion hefyd yn cael eu cyhoeddi yn flynyddol ar y wefan.

Egwyddor 3: Diffinio canlyniadau yn nhermau'r manteision economaidd, cymdeithasol ac amgylcheddol cynaliadwy

Cynllun Partneriaeth Yr Wyddfa	Mae'r broses o adolygu Cynllun Yr Wyddfa yn tynnu at ei therfyn gydag ymgynghoriad cyhoeddus dros gyfnod o dair wythnos ar-lein, a drafft o'r Cynllun wedi ei raglennu ar gyfer dechrau Mehefin 2025. Daw'r ymgynghoriad yn dilyn proses o gyd-ddylunio'r cynllun gweithredu gyda phartneriaid a rhanddeiliaid. Cafwyd cyfres o weithdai dylunio gyda phartneriaid a rhanddeiliaid oedd yn edrych ar yr heriau a'r cyfleoedd, gyda gweithdy penodol i ysgrifennu'r cynllun gweithredu ar gyfer y bum mlynedd nesaf. Bydd y Cynllun yn gweithredu fel dogfen strategol fydd yn cynnwys addewid o'r newydd i'r mynydd, dyheadau'r Bartneriaeth o ran ddyfodol gynaliadwy i'r mynydd, a'r cynllun gweithredu sy'n cynnwys prosiectau penodol, a pha sefydliad partner fydd yn arwain ar y gwahanol elfennau. Mae'r cynllun gweithredu wedi ei rannu i saith thema sef: Ecosystem Yr Wyddfa, Treftadaeth Ddiwylliannol, Cymunedau, Gweithgareddau Awyr Agored, Isadeiledd, Economi, a Chyfathrebu - gyda phob thema wedi ei diffinio'n glir o fewn y Cynllun. Dros y misoedd nesaf byddwn yn: • gweithio gydag ysgolion cynradd ac uwchradd ym mro'r Wyddfa ar gyfer ymgynghori ar y cynllun a chasglu eu barn am y mynydd, • yn cynnal sesiynau galw heibio i ymgynghori gyda'r cymunedau ar y cynllun gweithredu, ac • yn cynnal ymgynghoriad cyhoeddus ar-lein, ar ddrafft o'r Cynllun yn ei gyfanrwydd. Bwriedir lansio'r Cynllun ar ei newydd wedd ym mis Gorffennaf, gyda'r gwaith o weithredu'r cynllun gweithredu i ddechrau'n syth wedi hynny.

Cynllun Eryri (Cynllun Partneriaeth Parc Cenedlaethol Eryri)	Mabwysiadwyd Cynllun Eryri gan Awdurdod y Parc Cenedlaethol fel ei Gynllun Rheoli (Partneriaeth) statudol ym mis Hydref 2020 ac fe'i lansiwyd yn swyddogol ym mis Tachwedd 2020. Mae'n cynnwys cynllun gweithredu 5 mlynedd a ddaw i ben yn 2025. Mae hyn yn golygu y bydd eleni yn gweld adroddiad terfynol ar y cynllun gweithredu presennol ac adolygiad o'r polisïau, amcanion a chmau gweithredu – gyda chynllun gweithredu drafft yn cael ei gynhyrchu a'i fabwysiadu gan yr Awdurdod yn 2026. Mae'r adroddiad terfynol ar gynllun gweithredu 2020/25 wrthi'n cael ei ysgrifennu. Fel rhan statudol o'r adolygiad o'r Cynllun Rheoli – mae Adroddiad ar Gyflwr y Parc wedi'i gynhyrchu a'i gyhoeddi ar ffurf meicro-safle, y gellir ei gyrchu o wefan yr Awdurdod. Mae'r broses hon wedi nodi 5 blaenoriaeth i Awdurdod y Parc Cenedlaethol ganolbwyntio arnynt ar gyfer y dyfodol. Cynhelir cyfres o Symposia o Fehefin – Tachwedd 2025 i drafod a chraffu ymhellach ar y blaenoriaethau a adnabuwyd a chychwyn ar y broses o greu Cynllun Gweithredu ar gyfer Cynllun Eryri 2026-2031.
Cynllun Datblygu Lleol Eryri 2016-2031	Mabwysiadwyd Cynllun Datblygu Lleol Eryri 2016-2031 (CDLI) diwygiedig ar y 6ed o Chwefror 2019. Cymeradwywyd yr Adroddiad Monitro Blynyddol ar gyfer 2023-24 gan y Pwyllgor Cynllunio a Mynediad ar y 16eg o Hydref 2024, a'i gyflwyno wedyn i Lywodraeth Cymru. Mae rhai o brif ganfyddiadau'r adroddiad yn cynnwys: • Ni chaniatawyd unrhyw ddatblygiadau arwyddocaol sy'n tanseilio pwrpasau statudol y Parc Cenedlaethol; • Mae polisïau CDLI Eryri wedi bod yn effeithiol wrth benderfynu ar geisiadau cynllunio defnydd tir ac wrth amddiffyn apeliadau; • Mae caniatadau tai a thai a gwblhawyd wedi bod yn is na'r targed gofyniad tai blynyddol cyfartalog ers sawl blwyddyn yn olynol, er y gwelwyd cynnydd yn derbyn caniatâd cynllunio (45) yn y bumed flwyddyn fonitro; • Mae nifer yr anheddau sydd wedi'u cwblhau'n flynyddol wedi bod yn gyson is na'r gofyniad Tai Blynyddol a Ragwelir o 51 annedd y flwyddyn ers 2016-17. Mae diffyg o -41% ar gyfer y gyfradd adeiladu gronol ofynnol o ddechrau cyfnod y cynllun;

	• O'r 45 eiddo preswyl newydd y rhoddwyd caniatâd cynllunio iddynt yn ystod 2023-24, roedd 20 o'r rhain yn unedau tai fforddiadwy; a • Yn ystod y flwyddyn, cymeradwywyd 21 o geisiadau i wella cyfleusterau cymunedol. Cyflwynwyd Cytundeb Cyflawni diwygiedig i'r Pwyllgor Cynllunio a Mynediad ar y 9fed o Ebrill 2025, yn amlinellu camau allweddol yr adolygiad llawn o CDLI Eryri. Cymeradwywyd y Cytundeb Cyflawni ar gyfer ymgynghoriad â rhanddeiliaid.
Cyfarwyddyd Erthygl 4	Ym Mhwyllgor Cynllunio a Mynediad yr Awdurdod ar y 6ed o Fawrth 2024, cymeradwyodd yr Aelodau i ymgysylltu ar y cynnig i gyflwyno Cyfarwyddyd Erthygl 4 ar gyfer ardal Awdurdod Cynllunio Parc Cenedlaethol Eryri i ddileu rhai hawliau datblygu a ganiateir er mwyn gallu rheoli'r defnydd o gartrefi yn Eryri. Cyflwynwyd hysbysiad ynghylch y Cyfarwyddyd Erthygl 4 ar y 12fed o Ebrill 2024. Dechreuodd cyfnod ymgysylltu â'r cyhoedd o 6 wythnos ar y diwrnod hwnnw a pharhaodd tan y 24ain o Fai 2024. Derbyniwyd cyfanswm o 357 o ymatebion yn ystod y cyfnod ymgysylltu â'r cyhoedd. Ar y 4ydd o Ragfyr 2024, bu Gweithgor Aelodau'r Awdurdod yn trafod ac yn ystyried yn fanwl y sylwadau a dderbyniwyd yn ystod y cyfnod ymgysylltu â'r cyhoedd ac ymateb yr Awdurdod i'r sylwadau, a gafodd eu casglu ynghyd mewn Adroddiad Ymgynghori cynhwysfawr. Yna rhoddodd Pwyllgor Cynllunio a Mynediad yr Awdurdod ystyriaeth ffurfiol i'r sylwadau yn ei gyfarfod ar yr 22ain o Ionawr 2025 a symudodd i gadarnhau'n ffurfiol y Cyfarwyddyd Erthygl 4 a ddaw i rym ar y 1af o Fehefin 2025. Yn unol â hynny, cyhoeddwyd hysbysiad ffurfiol yn unol â gofynion Gorchymyn Cynllunio Gwlad a Thref (Datblygu Cyffredinol a Ganiateir) 1995 (fel y'i diwygiwyd). Yn yr un cyfarfod, cymeradwyodd yr Aelodau'r Canllaw Cynllunio Atodol drafft: 'Newid Defnydd o Brif Gartref, Ail Gartref a Llety Gwyliau tymor byr' ar gyfer ymgynghoriad cyhoeddus. Bydd canlyniad y cyfnod ymgynghori 6 wythnos ynghyd â fersiwn terfynol o'r Canllaw Cynllunio Atodol yn cael eu cyflwyno i'r Pwyllgor Cynllunio a Mynediad i'w cymeradwyo cyn dyddiad gweithredu Cyfarwyddyd Erthygl 4.

Cynllun Strategol ar gyfer Economi Ymweld Cynaliadwy	Ers mabwysiadu'r Cynllun Strategol ar gyfer Economi Ymweld Cynaliadwy yng Ngwynedd ac Eryri (2035) gan Awdurdod y Parc Cenedlaethol ar yr 8fed o Chwefror 2023, mae swyddogion APC a Chyngor Gwynedd wedi bod yn ffurfioli strwythurau gweithredu. Mae Cyngor Conwy bellach wedi ymrwymo i fynd â'r Memorandwm Cyd-ddealltwriaeth drwy eu prosesau democrataidd a bydd Conwy wledig yn dod yn aelodau swyddogol o'r Cynllun erbyn Mai 2025. Mae'r Cynllun Gweithredu blynyddol cyntaf yn y broses o gael ei gwblhau ac adroddir arno. Cynhelir cyfarfod nesaf Partneriaeth Economi Ymwelwyr Cynaliadwy Gwynedd ac Eryri ar y 7fed o Fai 2025 a bydd yn dechrau drafftio'r ail Gynllun Gweithredu blynyddol. Fel rhan o'r Memorandwm Cyd-ddealltwriaeth wreiddiol, cynhaliwyd Cynhadledd Economi Ymweld Cynaliadwy Gwynedd ac Eryri gyntaf un ar yr 14eg o Chwefror 2025 yn Neuadd Reichel, Prifysgol Bangor ac roedd yn garreg filltir arwyddocaol yn nhaith yr ardal tuag at dwristiaeth gynaliadwy. Daeth y digwyddiad ag arbenigwyr diwydiant, busnesau lleol ac arweinwyr cymunedol ynghyd i archwilio dulliau arloesol o ddatblygu economi ymwelwyr ffyniannus, cynaliadwy. Roedd y gynhadledd yn cynnwys cyflwyniadau manwl a oedd yn canolbwyntio ar rannu arferion gorau ar gyfer twristiaeth gyfrifol. Cafodd 130 o fynychwyr gyfle i ymgysylltu ag arbenigwyr blaenllaw yn y diwydiant, gan gynnwys yr Athro Terry Stevens, sy'n enwog am ei waith ar dwristiaeth gynaliadwy, yn ogystal â chynrychiolwyr o Adventure Smart, Eco-Amgueddfa Llŷn, Croeso Cymru a Phlas Coch, Llanberis. Darparodd y drafodaeth banel olaf, dan gadeiryddiaeth Bethan Price, fewnwelediadau gan weithwyr proffesiynol o Grŵp Llandrillo Menai, Prifysgol Bangor, a Cymunedoli. At hynny, mae Bwrdd Strategol sy'n cyfarfod ddwywaith y flwyddyn a Grŵp Cyflawni Partneriaeth yn ogystal â Grwpiau Gorchwyl a Gorffen sy'n arwain ar brosiectau penodol.

Rhaglen Waith Corfforaethol	Gan fod yr Awdurdod bellach wedi mabwysiadu Datganiad Llesiant sy'n cynnwys ei Amcanion Llesiant am gyfnod o bum mlynedd o 2021-26; ni fydd angen adolygiad blynyddol. Bydd y camau y cytunwyd arnynt yn y Rhaglen Waith Gorfforaethol yn awr yn ddigon i alluogi'r Awdurdod i asesu ei gynnydd o ran cyflawni'r Amcanion Llesiant ac felly ni fydd angen adroddiad Dangosyddion Perfformiad ar wahân. Ystyriwyd yr adroddiad terfynol ar y Rhaglen Waith Gorfforaethol ar gyfer 2023/24 gan yr Awdurdod ar y 12fed o Fehefin 2024. Mabwysiadwyd y Rhaglen Waith Gorfforaethol ar gyfer 2024/25 yn ffurfiol gan yr Awdurdod ar y 24ain o Fehefin 2024. Rhoddwyd diweddariadau i'r Aelodau ar y cynnydd a wnaed o ran cyflawni'r Amcanion Llesiant, a amlinellwyd yn y Rhaglen Waith Gorfforaethol ar gyfer 2024/25. Adroddwyd ar gynnydd dau chwarter cyntaf y flwyddyn ariannol i'r Pwyllgor Perfformiad ac Adnoddau ar yr 27ain o Dachwedd 2024. Cyflwynwyd adroddiad cynnydd y trydydd a'r pedwerydd chwarter (lle'r oedd ar gael) i'r un pwyllgor ar yr 19eg o Fawrth 2025. Disgwylir i'r adroddiad terfynol gael ei gyflwyno i'r Pwyllgor Perfformiad ac Adnoddau yn ei gyfarfod ym mis Gorffennaf 2025.
Strategaeth Carbon Isel Eryri 2024-29	Yng nghyfarfod yr Awdurdod ar y 12fed o Fehefin 2024, mabwysiadwyd Strategaeth Carbon Isel Eryri ar gyfer y cyfnod 2024 – 29 gan yr Aelodau. Tra bod yr Awdurdod eisoes yn ymgymryd â nifer o brosiectau sy'n cyfrannu'n sylweddol at y nod o leihau allyriadau carbon a nwyon tŷ gwydr, dyma'r tro cyntaf i'r Awdurdod gael strategaeth benodol i arwain y gwaith. Bydd y strategaeth yn canolbwyntio ar y meysydd allweddol canlynol: y Cynllun Corfforaethol, Cynllun Eryri, a Chynllun Datblygu Lleol Eryri. Er mwyn cydlynu a gweithredu'r strategaeth yn effeithiol, creodd yr Awdurdod swydd Swyddog Carbon.

Egwyddor 4: Penderfynu ar ymyriadau angenrheidiol i wneud y gorau o gyflawni'r canlyniadau a fwriedir

Strategaeth y Gyllideb 2024-25	Adroddwyd ar yr Adroddiad Alldro Refeniw a Chyfalaf ar gyfer 2023/24 i'r Pwyllgor Perfformiad ac Adnoddau ar y 10fed o Orffennaf 2024, a oedd yn nodi sefyllfa derfynol y Cyfarwyddiaethau a Gwasanaethau o ran rheolaeth gyllidebol. Cadarnhawyd cyllideb refeniw a chyfalaf yr Awdurdod ar gyfer 2024/25 gan y Prif Swyddog Cyllid yn ei adroddiad i'r Awdurdod ar y 7fed o Chwefror 2024. Mae'r adroddiad hwn hefyd yn cadarnhau'r lefi ar awdurdodau cyfansoddol. Cyflwynwyd diweddariad i'r Gyllideb i'r Awdurdod ar y 11eg o Fedi 2024 ac ar y 13eg o Dachwedd 2024 yn ogystal ag i'r Pwyllgor Perfformiad ac Adnoddau ar y 19eg o Fawrth 2025. Roedd adroddiad mis Mawrth yn amlinellu'r sefyllfa refeniw a chyfalaf rhagamcanol ar ddiwedd y flwyddyn, a oedd yn amcangyfrif diffyg o £500k a fydd yn cael ei ariannu o'r gronfa her ariannol wrth gefn. Cafwyd diweddariad llafar i'r adroddiad yn y cyfarfod yn cadarnhau bod grant ychwanegol o £1.1m wedi ei dderbyn gan Lywodraeth Cymru ers hynny. Cadarnhaodd yr adroddiad fod y sefyllfa o ran gwariant net ar wasanaethau ar darged i gadw o fewn y gyllideb am y flwyddyn, fodd bynnag roedd pwysau chwyddiant yn parhau i fod yn heriol. Mae gwariant yn parhau i fod yn uwch ar elfennau sy'n cael eu heffeithio gan chwyddiant, yn enwedig ar ynni, fodd bynnag cafwyd cadarnhad bod y gyllideb ar gyfer 2024/25 yn ddigonol. Mae cyfraddau llog banc yn parhau'n uchel oherwydd gostyngiad arafach mewn chwyddiant na'r disgwyl, sydd wedi arwain at incwm sylweddol o log banc i'r Awdurdod, gyda £300k wedi'i dderbyn hyd at ddiwedd Ionawr yn erbyn targed cyllideb o £100k.
Cyllideb Refeniw Sylfaenol ar gyfer 2025/26	Cadarnhaodd y Gyllideb Refeniw Sylfaenol ar gyfer 2025/26 a gyflwynwyd i'r Awdurdod yng nghyfarfod 13eg o Dachwedd 2024, fod ffigurau'r gyllideb yn seiliedig ar setliad sefydlog i adlewyrchu datganiad Llywodraeth Cymru na fydd unrhyw gynnydd mewn setliadau dangosol o gyllid grant craidd ar gyfer y blynyddoedd i ddod.

	Fodd bynnag, cadarnhaodd yr adroddiad a oedd yn amlinellu Cyllideb yr Awdurdod a'r Ardollau ar Awdurdodau Cyfansoddol ar gyfer 2025/26 gan y Prif Swyddog Cyllid yng nghyfarfod yr Awdurdod ar yr 5ed o Chwefror 2025, fod setliad drafft wedi'i dderbyn ym mis Rhagfyr 2024 lle cyhoeddwyd cynnydd o tua 5% i gyllid craidd yr Awdurdod. Mewn gwirionedd mae hyn yn gynnydd o £206k yn y cyllid craidd, a fydd hefyd yn arwain at gynnydd o £68k yn yr ardollau a godir ar yr awdurdodau cyfansoddol. Croesawyd y newyddion, fodd bynnag nododd y Prif Swyddog Cyllid fod yr Awdurdod yn parhau i wynebu sefyllfa ariannol hynod heriol a'i fod yn dechrau'r flwyddyn ariannol 2025/26 gyda diffyg yn y llinell sylfaen o £635,850.
Cynllun Ariannol Tymor Canolig 2024/25 – 2027/28	Cyflwynodd y Prif Weithredwr trosolwg o heriau ariannol yr Awdurdod ar gyfer y 2 flynedd ariannol nesaf (2025 - 2027) mewn cyfarfod o'r Gweithgor Aelodau ar yr 17eg o Ebrill 2024. Roedd yr adroddiad yn amlinellu'r pwysau chwyddiant a ragwelir (yn seiliedig ar ragdybiaethau Banc Lloegr) ar yr Awdurdod am y 3 blynedd ariannol nesaf i fod yn £903,000. Nodwyd chwyddiant cyflog hefyd fel rhywbeth anhysbys. Gall leihau'r her neu gynyddu'r pwysau ariannol ar yr Awdurdod, a bydd angen ei asesu pan fydd hynny'n hysbys. Daeth y Prif Weithredwr i'r casgliad nad oedd angen ystyried unrhyw addasiadau sylweddol (ac eithrio Plas Tan y Bwlch) yn y flwyddyn ariannol hon, ond mae angen gwneud gwaith paratoadol i'w ystyried yn y dyfodol. Yn dilyn hyn, cafodd y Cynllun Ariannol Tymor Canolig ei ystyried yn ffurfiol gan yr Aelodau yng nghyfarfod yr Awdurdod ar yr 11eg o Fedi 2024. Roedd rhai o'r camau a ystyriwyd yn yr adroddiad i fynd i'r afael â'r her ariannol yn cynnwys: • Gwaredu Plas Tan y Bwlch sy'n creu arbediad o £240k yn y gyllideb waelodlin; • Cynyddu'r incwm a gynhyrchir yn y Canolfannau Croeso; • Cynyddu ffioedd parcio ceir; a • Ystyried toriadau i rai llinellau cyllideb er mwyn creu arbedion. Cytunwyd i fabwysiadu'r CATC fel dogfen waith, a'i adolygu a'i ddiweddarw wrth i wybodaeth berthnasol ddod i'r amlwg. Yn ogystal, cytunwyd i weithio'n agos gyda Gweinidogion a

	Swyddogion Llywodraeth Cymru i ddatblygu ymrwymiad ar gyllidebau dangosol yn y dyfodol ac i geisio sicrhau darpariaeth tuag at gostau chwyddiant, i sicrhau bod yr Awdurdod yn cyflawni ei ddyletswyddau statudol.
Rheoli Perfformiad	Cafodd y mecanwaith ar gyfer adolygu perfformiad mewn perthynas â Datganiad Llesiant yr Awdurdod a'r Rhaglen Waith Gorfforaethol eu nodi'n ffurfiol yn 2021/22. Mae'n cadarnhau y bydd y Pwyllgor Perfformiad ac Adnoddau yn craffu perfformiad ar y camau gweithredu a gynhwysir yn y Rhaglen Waith Gorfforaethol sy'n rhoi cipolwg ar gynnydd bob chwarter. Roedd yr Adroddiad Blyneddol ar gyfer 2023/24 a gymeradwywyd i'w fabwysiadu a'i gyhoeddi gan yr Awdurdod yn ei gyfarfod ar yr 11eg o Fedi 2024, yn adrodd ar gynnydd Blwyddyn 2 o ran cyflawni Amcanion Llesiant yr Awdurdod.

Egwyddor 5: Datblygu gallu'r endid, gan gynnwys gallu ei arweinyddiaeth a'r unigolion ynddo

Rôl Disgrifiadau Aelodau	Cafodd y disgrifiadau diwygiedig ar gyfer rôl Aelodau a'r Cadeirydd a'r Is-Gadeirydd eu mabwysiadu gan yr Awdurdod ar yr 27ain o Ebrill 2022. Gwnaethpwyd newidiadau i gryfhau pwyslais rôl aelodau wrth osod cyfeiriad strategol ac uchelgais ar gyfer yr Awdurdod, gan ddarparu cyflwyniad trosfwaol gan gynnwys pwrpas Parciau Cenedlaethol a rôl yr Awdurdod wrth gyflawni'r dibenion hyn, a chryfhau'r adran ar ddatblygiad personol a rôl.
Presenoldeb Aelodau	O'r 1af o Hydref 2024, mae holl bwyllgorau a chyfarfodydd yr Awdurdod wedi eu cynnal yn y Brif Swyddfa ym Mhenrhyndeudraeth, gan fanteisio'n llawn ar y buddsoddiad technolegol newydd ar gyfer cynnal cyfarfodydd hybrid sydd wedi gwreiddio'n dda. Gall aelodau'r cyhoedd arsylwi'r pwyllgorau mewn person neu wyllo gweddarllediad byw, ac eithrio'r Pwyllgor Perfformiad ac Adnoddau ar hyn o bryd. Gellir gweld recordiadau pwyllgorau yn ddiweddarach hefyd drwy sianel YouTube yr Awdurdod.

	Roedd presenoldeb aelodau mewn cyfarfodydd yn ystod 2024/25 yn 83%, o'i gymharu ag 85% a 81% yn y ddwy flynedd flaenorol, sef 2023/24 a 2022/23.
Hyfforddiant Aelodau	Yn 2024/25, roedd presenoldeb aelodau mewn digwyddiadau hyfforddi yn 48% (53.5% yn 2023/24). Yn ogystal â rhaglen hyfforddi Aelodau'r Awdurdod, eleni darparodd Llywodraeth Cymru gyllid ar gyfer sesiynau hyfforddi Aelodau ar y canlynol: ➤ Llywodraethu Ariannol effeithiol; ➤ Llywodraethu Risg; a ➤ Llywodraethu Cynaliadwy. Mae deunyddiau cwrs ar gael ar wefan Tirweddau Cymru, sy'n galluogi Aelodau nad oeddent yn gallu bod yn bresennol i gael mynediad at y wybodaeth.
Gwerthusiadau Perfformiad a Hyfforddiant Staff	Nodir anghenion dysgu a datblygu mewn adolygiadau gwerthuso perfformiad blynyddol, sy'n amlinellu blaenoriaethau hyfforddi ar gyfer y flwyddyn i ddod. Mae cyfraddau gwerthuso staff yn parhau i fod yn isel, gydag ond 35% o staff yn derbyn gwerthusiad yn ystod 2024/25. Bydd ffocws pellach yn parhau i sicrhau bod cymaint o staff â phosibl yn cael eu harfarnu'n flynyddol.
Strategaeth Adnoddau Dynol	Yn ystod 2024/25 y cyfartaledd absenoldeb salwch staff oedd 8.9 diwrnod i gymharu â 9.1 diwrnod yn ystod 2023/24. Mae dadansoddiad o'r data sydd ar gael wedi dangos y bu cynnydd sylweddol mewn absenoldebau oherwydd ieched meddwl, straen yn y gwaith, straen, hwyliau isel ac iselder. Mae'r cynnydd hwn wedi annog yr Awdurdod i gymryd y camau canlynol: • Cynnig cyfle i staff sy'n absennol o'r gwaith oherwydd straen gael eu cyfeirio at lechyd Galwedigaethol; • Yr adran AD i gefnogi rheolwyr i ddatblygu Cynlluniau Gweithredu Lles, ar gyfer staff sy'n dychwelyd i'r gwaith ar ôl cyfnod o absenoldeb oherwydd straen; • Gweithredu asesiadau risg straen ar draws yr Awdurdod; a

	Gwella cywirdeb cofnodi rhesymau dros absenoldeb i nodi tueddiadau a darparu data ar gyfer dadansoddiad pellach. Fel rhan o'r gwaith uchod, cyflwynwyd arolwg ar-lein Teclyn Dangos Straen i staff. Mae'r arolwg yn casglu data'n ddienw gan weithwyr, a bydd yn sgorio'r perfformiad ar agweddau gweithle sy'n ymwneud â straen. Yn ogystal, mae gan holl staff ac Aelodau'r Awdurdod fynediad i'r ap Lles 360, sy'n cynnig, ymhlith pethau eraill, fynediad 24 awr at wasanaethau Meddygon Teulu, llinell gymorth iechyd meddwl 24 awr a sesiynau cwnsela. Yn ystod y flwyddyn, cyflwynwyd nifer o bolisiau diwygiedig newydd, gan gynnwys Gweithio'n Hyblyg, Polisi Cam-drin Domestig, Polisi Dysgu a Datblygu, Polisi Ysmygu, a Pholisi ar Addasiadau Rhesymol.
Gallu Tîm Rheoli	Yn dilyn ymddeoliad y Prif Weithredwr, cadarnhawyd penodiad newydd ar gyfer y rôl ar yr 2il o Hydref 2024, sef penodiad mewnol. Ar y 13eg o Dachwedd 2024 cyflwynwyd adroddiad gan y Prif Weithredwr newydd i'r Awdurdod yn argymhell strwythur newydd ar gyfer y Tîm Rheoli. Roedd prif fater gwydnwch yr adroddiad wedi'i godi'n flaenorol gan yr Awdurdod fel risg i weithrediad yr Awdurdod. Felly, ystyriwyd bod hwn yn amser cyfleus i fynd i'r afael â hyn, a thrwy hynny liniaru risg corfforaethol. Wrth gydnabod bod gan gynyddu capasiti'r Tîm Rheoli oblygiadau ariannol sylweddol, roedd yr Awdurdod serch hynny o'r farn wrth bwysu a mesur bod y manteision yn gorbwysu'r anfanteision. Penderfynodd yr Awdurdod felly gefnogi'r cynnydd yn nifer Aelodau'r Tîm Rheoli o 3 i 4, a fydd wedi'u strwythuro fel a ganlyn: Prif Weithredwr, Dirprwy Brif Weithredwr a 2 Gyfarwyddwr. Bydd y cymorth gweinyddol yn parhau fel y mae. Byddai rôl y Dirprwy Brif Weithredwr yn cael ei hadolygu rhwng y Prif Weithredwr a Chadeirydd yr Awdurdod o fewn 6 mis.

Egwyddor 6: Rheoli risgiau a pherfformiad trwy reolaeth fewnol gadarn a rheolaeth ariannol gyhoeddus gref

Datganiadau Ariannol	Cyflwynwyd a chymeradwywyd y Datganiad Cyfrifon Terfynol ar gyfer 2021/22 yn ffurfiol, ynghyd ag Adroddiad ISA 260 yng nghyfarfod yr Awdurdod ar y 12fed o Fehefin 2024. Awdurdodwyd y Cadeirydd a'r Prif Swyddog Cyllid i lofnodi Llythyr Cynrychiolaeth Terfynol gan yr Archwilydd Penodedig gan Archwilio Cymru yn unol â Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) (Diwygio) 2018. Yn adroddiad Archwilio Cymru nodwyd bod nifer y diwygiadau a'r bylchau cychwynnol yn llawer niferus na'r disgwyl yn gyffredinol. Adroddwyd hefyd gefndir manwl ar yr oedi a brofwyd yn ystod ailbrisió'r asedau. Yn y Pwyllgor Perfformiad ac Adnoddau ar yr 27ain o Dachwedd 2024, cyflwynodd Archwilio Cymru ei Gynllun Archwilio sy'n nodi'r cynllun ar gyfer archwiliad cyfrifon 2022/23 a rhaglen waith archwilio perfformiad 2023 a 2024. Roedd y Cynllun yn nodi amserlen o Ionawr 2024 ar gyfer cwblhau'r archwiliad a barn ffurfiol datganiadau ariannol 2022/23. Ni chyflawnwyd yr amserlen hon a chyflwynwyd y Datganiad Cyfrifon Terfynol ar gyfer 2022/23 ynghyd ag adroddiad ISA 260 i'r Awdurdod ar yr 30ain o Ebrill 2025 yn lle. Cadarnhaodd Archwilio Cymru fod angen nifer o welliannau unwaith eto, ac oherwydd hyn roedd angen mwy o amser ar Archwilio Cymru i archwilio'r cyfrifon a fyddai'n arwain at ffi uwch i'r Awdurdod. Fodd bynnag, rhoddwyd barn ddiamod ar y cyfrifon terfynol ar ôl i gywiriadau gael eu gwneud. Awdurdodwyd y Cadeirydd a'r Prif Swyddog Cyllid i lofnodi Llythyr Cynrychiolaeth Terfynol gan yr Archwilydd Penodedig gan Archwilio Cymru yn unol â Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) (Diwygio) 2018.

Rheoli Risg	Mae'r Gofrestr Risg yn cael ei hadolygu a'i diweddarau'n chwarterol gan Benaethiaid Gwasanaeth a'r Tîm Rheoli. Fel y nodir yn y Gofrestr Risg, mae'r cyfrifoldeb dros y risgiau a adnabuwyd yn cael eu dyrannu i swyddogion a enwir ac mae dyddiad targed yn cael ei osod ar gyfer mesurau lliniaru. Mae'r Gofrestr Risg yn cael ei hadolygu gan Aelodau ym mhob Pwyllgor Perfformiad ac Adnoddau ac mae unrhyw risgiau sy'n cael eu tynnu i ffwrdd o'r Gofrestr yn cael ei gadarnhau yn flynyddol yng nghyfarfod yr Awdurdod.
Archwilio Allanol	Ar ddechrau 2023, cychwynnodd Archwilio Cymru adolygiad ar lywodraethu o fewn Awdurdodau Parciau Cenedlaethol Cymru, a oedd yn cynnwys craffu effeithiol, partneriaethau, cefnogi adferiad a gwytnwch, penodi aelodau a gwneud y mwyaf o'u cyfraniad drwy gydbwyso materion cenedlaethol a lleol. Cyflwynwyd yr adroddiad yn ffurfiol i Aelodau a Swyddogion yng Nghyfarfod Cyffredinol Blynnyddol yr Awdurdod ar yr 12fed o Fehefin 2024. Cyflwynwyd yr ymateb sefydliadol yn ddiweddarach i'r Aelodau i'w drafod yn y Pwyllgor Perfformiad ac Adnoddau ar y 10fed o Orffennaf 2024. Roedd staff Archwilio Cymru yn bresennol i roi dilyniant i'r Aelodau i'r ymatebion a dderbyniwyd i'w pedwar argymhelliad. Mae manylion llawn y canfyddiadau a'r argymhellion wedi'u nodi o dan Adran 6 (Materion Llywodraethu Arwyddocaol) yn y Datganiad hwn. Yn ystod haf 2023 cyhoeddodd Archwilio Cymru friff ar eu harchwiliad arfaethedig ar 'Hyrwyddo Cydraddoldeb ac Amrywiaeth Mynediad', a chyflwynodd Swyddogion y dystiolaeth y gofynnwyd amdani yn briodol. Derbyniwyd adroddiad drafft ar y 9fed o Ionawr 2025 a darparodd yr Awdurdod gwestiynau dilynol ar rai o'r canfyddiadau. Cynhaliwyd cyfarfod ar y cyd i drafod y materion hyn ar y 6ed o Fawrth 2025. Nid yw'r adroddiad terfynol yn cynnwys yr argymhellion wedi dod i law eto.
Archwiliad Mewnol	Mae'r Rheolwr Archwilio Mewnol yn adrodd ar waith y flwyddyn ariannol flaenorol i'r Pwyllgor Perfformiad ac Adnoddau. Fodd bynnag, ni chyflwynwyd yr adroddiad blynnyddol ar gyfer 2023/24 ar unrhyw adeg yn ystod y flwyddyn.

	Mae Archwilio Mewnol wedi cadarnhau y byddant yn adrodd ar waith a wnaed yn ystod 2023/24 a 2024/25 mewn adroddiad dwy flynedd gyfun yn y Pwyllgor Perfformiad ac Adnoddau ym mis Gorffennaf 2025.
Iechyd a Diogelwch	Yn dilyn adolygiad o reolaeth Iechyd a Diogelwch o fewn yr Awdurdod yn ystod mis Chwefror 2023, ac i gydymffurfio â Rheoliad 7 o Reoliadau Rheoli Iechyd a Diogelwch yn y Gwaith, penodwyd Swyddog Iechyd a Diogelwch mewnol ym mis Ionawr 2024. Cyflwynwyd Adroddiad Iechyd a Diogelwch i'r Pwyllgor Perfformiad ac Adnoddau ar yr 27ain o Dachwedd 2024 gan y Swyddog newydd. Nododd yr adroddiad nifer o fylchau yn y System Rheoli Iechyd a Diogelwch, yn arbennig y broses adolygu polisïau a gweithdrefnau, asesiadau risg ac asesiadau anghenion hyfforddi. Mae'r materion hynny bellach yn cael sylw. Yn ystod 2023/24, mynychodd 43 aelod o staff gyrsiau hyfforddi mewn perthynas ag Iechyd a Diogelwch. Mae 160 o gyrsiau Iechyd a Diogelwch pellach wedi'u cwblhau gan staff trwy lwyfan e-ddysgu ELMS ar gyfer Parciau Cenedlaethol. O fewn yr un cyfnod adrodd, adroddwyd am 18 digwyddiad, ac nid oedd yr un ohonynt yn adroddadwy o dan y Rheoliadau Adrodd ar Anafiadau, Clefydau a Digwyddiadau Peryglus (RIDDOR).
Canolfannau Gwybodaeth	Mae gan yr Awdurdod 3 Canolfan Gwybodaeth, sef ym Metws y Coed, Beddgelert ac Aberdyfi, sydd yn cael eu rheoli gan Reolwr Twristiaeth Gynaliadwy, gyda'r prif nod i sicrhau bod y canolfannau yn fasnachol hyfyw / hunangynhaliol. Cyflwynwyd Adroddiad Blynyddol y Canolfannau Croeso i'r Pwyllgor Perfformiad ac Adnoddau ar y 27ain o Dachwedd 2024. Roedd yr adroddiad yn rhoi trosolwg o'r flwyddyn 2024/25 hyd yma, a daeth i'r casgliad y byddai'r Canolfannau yn diweddu'r flwyddyn ariannol o fewn eu cyllideb weithredu osodedig. Y prif faterion i'w nodi oedd y cynnydd yn y trosiant ariannol a welwyd ym mhob un o'r 3 Canolfan, bod nifer yr ymwelwyr wedi aros yn sefydlog yn Aberdyfi a Betws y Coed, ond wedi gostwng ychydig ym Meddgelert. Mae lefelau staffio llawn wedi bod yn eu lle ym mhob Canolfan am y tymor

	llawn ac ni chollwyd unrhyw ddiwrnodau oherwydd diffyg cyflenwad. Cadarnhaodd yr adroddiad y bydd cynyddu incwm a lleihau costau rhedeg y Canolfannau yn flaenoriaeth yn 2025 a bydd pob cyfle masnachol yn cael ei archwilio.
Strategaethau Benthycu a Buddsoddi / Rheoli'r Trysorlys	Ni chyflwynwyd yr Adroddiad Blyneddol sy'n darparu'r gweithgaredd Rheoli Trysorlys gwirioneddol (benthycu a buddsoddi) yr Awdurdod yn ystod 2023/24 yn ystod y flwyddyn. Cyflwynodd yr Uwch Swyddog Cyllid y Strategaeth Gyfalaf ar gyfer 2025/26 yng nghyfarfod yr Awdurdod ar y 5ed o Chwefror 2025. Mae'r adroddiad yn rhoi trosolwg lefel uchel o sut mae gwariant cyfalaf, ariannu cyfalaf a gweithgarwch rheoli'r trysorlys yn cyfrannu at gyflawni gwasanaethau'r Parc Cenedlaethol ynghyd â throsolwg o sut y caiff y risg gysylltiedig ei reoli a'r goblygiadau ar gyfer cynaliadwyedd ariannol yn y dyfodol. Mae'r adroddiad yn cadarnhau bod yr Awdurdod yn cychwyn 2024/25 yn ddiddyled. Cyfanswm y gwariant cyfalaf a gynlluniwyd ar gyfer y flwyddyn yw £1.44M, gyda £1.24M ohono'n cael ei ariannu gan ffynonellau allanol a £196K yn cael ei ariannu gan adnoddau'r Awdurdod ei hun. Nid oes unrhyw ddisgwyliad y bydd angen i'r Awdurdod ariannu unrhyw waith cyfalaf trwy fenthycu. Cymeradwyodd yr Aelodau 'dim newid' i'r cyfyngiad benthycu awdurdodedig a'r ffin weithredol, a chymeradwywyd y Strategaeth Benthycu Cyfalaf a'r Strategaeth Buddsoddi ar gyfer 2024/25, a nodi'r cynnwys sy'n ymwneud a'r Cod Darbodus.
Canolfan Astudio Plas Tan y Bwlch	Yn ei adroddiad i'r Awdurdod ar y 7fed o Chwefror 2024, dywedodd y cyn Prif Weithredwr fod Bwrdd Plas Tan y Bwlch wedi dod i'r casgliad na ellir datblygu busnes hyfyw sy'n gysylltiedig â chyflawni dibenion statudol yr Awdurdod o fewn yr adnoddau presennol sydd ar gael. Penderfynwyd yn y cyfarfod i fynd ar drywydd llwybr dwy ffordd o fesur pa ddiddordeb sydd yn yr Eiddo ar y Farchnad Agored ac yn ogystal, i barhau trafodaethau gyda phartneriaid posibl i redeg y safle.

	Roedd adroddiad gan y Prif Weithredwr Dros Dro i'r Awdurdod ar yr 11eg o Fedi 2024 yn adrodd ar gynnydd fel a ganlyn: • Er gwaethaf ymholiadau niferus a diddordeb yn y safle, dim ond un cynnig pendant i brynu a dderbyniwyd; • Bod cwmni cymunedol, Cymunedoli Cyf., wedi comisiynu astudiaeth dichonoldeb ar y posibilrwydd o drosglwyddo'r ased i'w perchnogaeth; ac • Oherwydd y sylw cynyddol yn y wasg yn ddiweddar, roedd pryderon wedi'u codi gan y cyhoedd, yn bennaf ynghylch colli mynediad i'r coetir a Llyn Mair. Penderfynwyd gohirio penderfyniad yn ymwneud â'r cynnig er mwyn galluogi trafodaethau i barhau gyda phartion eraill â diddordeb a gyda Cymunedoli Cyf., ac ymchwilio i opsiynau i warchod mynediad i'r coed a Llyn Mair. Cyflwynwyd adroddiad diweddarau cynhwysfawr pellach i'r Awdurdod ar y 13eg o Dachwedd 2024. Ar ôl ystyriaeth ofalus a thrafodaethau gan yr Aelodau, penderfynwyd: • Diddymu'n ffurfiol benderfyniad yr Awdurdod mewn perthynas â Phlas Tan y Bwlch dyddiedig 11 o Fedi 2024; • Gohirio penderfyniad ar ddyfodol Plas Tan y Bwlch tan gyfarfod yr Awdurdod ar yr 30ain o Ebrill 2025; • Parhau i gyfathrebu a thrafod gyda'r partion hynny sydd wedi dangos diddordeb hyd yn hyn gyda golwg ar gael gwell dealltwriaeth o'u diddordeb a'u gallu i brynu; • Defnyddio'r amser hwn i gynnal asesiad o allu unrhyw ddarpar brynwr i ariannu atgyweiriadau a gwelliannau angenrheidiol i Blas Tan y Bwlch a pha gynlluniau sydd ganddynt ar gyfer yr eiddo. Yr asesiad hwn i gynnwys asesiad o fodd Cymunedoli Cyf. ac unrhyw Gwmni Cymunedol arall i fwrw ymlaen â'u cynlluniau a'r amserlen debygol; • Yn y cyfamser, bod Plas Tan y Bwlch yn cael ei dynnu'n ôl yn ffurfiol o'r farchnad; a • Ystyried a dod i benderfyniad ar yr opsiwn a ffafrir ar gyfer sicrhau mynediad cyhoeddus i'r coetiroedd a Llyn Mair ar gyfer penderfyniad ffurfiol gan yr Awdurdod yn ei gyfarfod ar yr 30ain o Ebrill 2025.

	Yn dilyn trafodaeth fanwl yng Ngweithgor yr Aelodau ar y 3ydd o Fawrth 2025, pan gyflwynodd y Prif Weithredwr newydd opsiwn newydd ar gyfer dyfodol Plas Tan y Bwlch; gofynnwyd i Swyddogion ymchwilio i gadw Plas Tan y Bwlch yn amodol ar sicrhau grant Cronfa Dreftadaeth y Loteri Genedlaethol. Trafodwyd yr opsiwn hefyd gyda'r gymuned mewn sesiwn galw heibio ar yr 20fed o Fawrth 2025. Roedd adroddiad pellach gan y Prif Weithredwr newydd i'r Awdurdod ar yr 30ain o Ebrill 2025 yn rhoi mwy o fanylion am yr opsiwn hwn ac amserlen arfaethedig i'w hystyried. Cymeradwywyd yr argymhelliad canlynol yn ffurfiol gan yr Aelodau yn y cyfarfod: • Swyddogion i ymchwilio i gadw Plas Tan y Bwlch, yn amodol ar sicrhau grant gan Gronfa Dreftadaeth y Loteri Genedlaethol, gyda golwg ar adleoli swyddfeydd o Benrhyndeudraeth i'r Plas, a chynnwys cymysgedd ehangach o ddefnyddiau ar gyfer yr eiddo; • Swyddogion i fynd ar drywydd hyn gyda chais Grant y Loteri Genedlaethol; • Swyddogion i bwysleisio pwysigrwydd rheolaeth disgwyliadau trwy gydol y broses hon, gan nodi y byddai'r Plas yn dychwelyd i'w werthu pe bai'r cais am grant yn methu; • Pe bai'r dull ariannu grant yn aflwyddiannus, y dylai'r Awdurdod gadw rheolaeth ar y coetiroedd a Llyn Mair, pa bynnag benderfyniad a wneir ar Blas Tan y Bwlch; • Swyddogion i barhau i fonitro sefyllfa ariannol yr Awdurdod yn agos drwy gydol y broses hon, gan gynnwys cyflwyno mesurau i leihau'r diffyg presennol yn y gyllideb yn ystod y flwyddyn ariannol hon; a • Bod yr Awdurdod yn ystyried y mater hwn ymhellach ac unrhyw gynnydd a wnaed yng nghyfarfod yr Awdurdod ym mis Medi 2025. Mae Cofrestr Risg yr Awdurdod yn parhau i gael ei hadolygu a'i diweddarau drwy gydol y broses hon, i adlewyrchu'r sefyllfa fwyaf diweddar o ran lliniaru risgiau. Ceir rhagor o fanylion o dan Adran 6, Materion Llywodraethu Arwyddocaol, yr adroddiad hwn.

Yr Ysgwrn	Cyflwynwyd Adroddiad Blynyddol Yr Ysgwrn ar gyfer 2023/24 i'r Awdurdod ar yr 11eg o Fedi 2024. Roedd yr adroddiad yn nodi bod 2 brosiect llwyddiannus wedi'u cyflawni yn ystod y flwyddyn. Y cyntaf oedd Prosiect Geiriau Diflanedig a agorodd ei arddangosfa ym mis Mehefin 2023. Derbyniwyd cymorth grant ariannol i ddatblygu adnodd addysgol yn seiliedig ar y prosiect, a fyddai'n ymateb i ofynion cwricwlwm Cymru ar gyfer disgyblion 7 i 11 oed. Yr ail oedd Prosiect Fama, a gychwynnwyd oherwydd y fandaliaeth a gyflawnwyd ar gofeb Hedd Wyn yn ystod 2022. Roedd hwn yn gyfle i gydweithio â'r gymuned i ail-ddehongli'r berthynas gyda Hedd Wyn a threftadaeth Yr Ysgwrn a'r gymuned leol, union ganrif ar ôl dadorchuddio'r gofeb, yn 1923. Yn ogystal â'r 2 brosiect, cynhaliwyd 20 o weithgareddau pellach a ddenodd dros 500 o fynychwyr yn ystod y flwyddyn. Er gwaethaf yr heriau ariannol, daeth y flwyddyn i ben o fewn cyllideb gweithredu'r Ysgwrn.

Egwyddor 7: Rhoi arferion da ar waith o ran tryloywder, adrodd, ac archwilio i sicrhau atebolrwydd effeithiol

Datganiad Polisi Tâl	Mae gofyniad ar Awdurdodau Lleol i baratoi datganiadau polisi tâl o dan Adran 38(1) o Ddeddf Lleoliaeth 2011. Er bod Awdurdodau'r Parciau Cenedlaethol wedi'u heithrio o'r gofyniad hwn ystyriwyd ei fod yn arfer da mabwysiadu datganiad o'r fath, ac yn unol â hynny gwneir hyn yn flynyddol gan y Pennaeth Adnoddau Dynol. Cyflwynwyd yr Adroddiad Blynyddol Polisi Tâl ar gyfer 2023/24 a Datganiad Polisi Tâl yr Awdurdod ar gyfer 2024/25 gerbron y Pwyllgor Perfformiad ac Adnoddau ar y 10fed o Orffennaf 2024 gan sicrhau tryloywder o ran y taliadau cydnabyddiaeth ariannol i staff yn yr Awdurdod.
Adroddiad Blynyddol 2023/24	Cyflwynwyd yr Adroddiad Blynyddol ar gyfer 2023/24 yng nghyfarfod yr Awdurdod ar y 11eg o Fedi 2024, cyn iddo gael ei gyhoeddi ar y wefan a'i ddosbarthu i brif ganolfannau'r Awdurdod, llyfrgelloedd cyhoeddus ac ati, o fewn y Parc Cenedlaethol.

	Mae'n cynnwys Adroddiad Blynyddol y Cadeirydd ar gyfer y flwyddyn, sy'n nodi'r hyn a gyflawnwyd, beth na chafodd ei gyflawni ac unrhyw broblemau a wynebwyd. Mae hefyd yn cynnwys manylion am Flaenoriaethau Gwasanaeth yr Awdurdod ac Amcanion yr Awdurdod a osodir yn flynyddol sy'n bwydo i mewn ac yn dangos sut y bwriedir mynd â'r Parc Cenedlaethol yn ei flaen er mwyn gwireddu gweledigaeth yr Awdurdod; gwerthusiad cryno o'r cynnydd a wnaed o ran cwrdd ag Amcanion yr Awdurdod, a rheoli perfformiad.
Pwyllgorau Hybrid a Darlledu	O'r 1af o Hydref 2024, mae holl gyfarfodydd swyddogol yr Awdurdod bellach yn cael eu cynnal ym Mhrif Swyddfa Penrhyndeudraeth, gan fanteisio'n llawn ar y buddsoddiad mewn technoleg cyfarfodydd hybrid sydd wedi'i osod yn yr ystafelloedd cynadledda. Mae cyfarfodydd yr Awdurdod a'r Pwyllgor Cynllunio a Mynediad hefyd yn cael eu gweddarlledu'n fyw ar sianel YouTube yr Awdurdod, yn ogystal â hynny mae recordiad o'r cyfarfod i'w weld ar unrhyw adeg. Felly gall aelodau'r cyhoedd naill ai fynychu cyfarfodydd y Pwyllgor yn bersonol neu gallant gael mynediad o bell. Mae hyn nid yn unig yn gwella mynediad i Aelodau a Swyddogion ond hefyd yn gwella mynediad, tryloywder ac adrodd ar fusnes yr Awdurdod i aelodau'r cyhoedd.
Cyllido Grant	Ariennir y rhan fwyaf o waith prosiect yr Awdurdod trwy gyllid grant allanol. Rhoddir diweddariadau Cyllid Grant, gan gynnwys unrhyw ailbroffilio a newidiadau i ddyddiadau gorffen lle bo'n berthnasol, i Aelodau drwy'r Pwyllgor Perfformiad ac Adnoddau. Rhoddir gwybodaeth fanwl am brosiectau a ariennir gan gyfalaf yn ogystal â phrosiectau byw. Mae'r Awdurdod yn adolygu ei flaenoriaethau'n flynyddol, gan sicrhau y rhoddir ystyriaeth i'r amserlenni sy'n gysylltiedig â rhai rhwymedigaethau grant, ac o ganlyniad yn cadarnhau'r meysydd blaenoriaeth ar gyfer bidiau yn y dyfodol.

	Mae'r aelodau wedi cadarnhau'n flaenorol bod angen eu cymeradwyaeth ar gyfer prosiectau o dan yr amgylchiadau canlynol: • Unrhyw brosiectau aml-flwyddyn. • Unrhyw gynnig nad yw'n cyd-fynd â'r hyn y cytunwyd arno fel blaenoriaeth strategol. • Unrhyw gynnig a gyfeiriwyd at aelodau gan y Cadeirydd neu Brif Swyddog Gweithredol. • Unrhyw gynnig yn ystod y flwyddyn uwchlaw'r terfyn cyllid y cytunwyd arno (cytunwyd ar £150,000) Yn ystod y flwyddyn rhoddwyd diweddariad i'r Pwyllgor Perfformiad ac Adnoddau ar yr 27ain o Dachwedd 2024.

6. Materion Llywodraethu Arwyddocaol a Chamau y Bwriedir eu Cymryd ar gyfer 2025/26

Archwilio Cymru: Llywodraethu Awdurdodau Parciau Cenedlaethol

Yn ystod y cyfnod rhwng Ionawr a Rhagfyr 2023, cynhaliodd Archwilio Cymru adolygiad o drefniadau llywodraethu ar draws Awdurdodau Parciau Cenedlaethol Cymru. Ystyriodd yr adolygiad bum elfen allweddol: model a strwythur llywodraethu; swyddogaethau a chyfrifoldebau allweddol o fewn y strwythurau hyn; diwylliant llywodraethu; seilwaith i gefnogi llywodraethu effeithiol; a threfniadau i fonitro a gwerthuso effeithiolrwydd llywodraethu.

Roedd pwrpas yr adolygiad yn ddeublyg. Yn gyntaf, i nodi sut y gellid cryfhau trefniadau llywodraethu yng ngoleuni themâu a nodwyd yn flaenorol a oedd wedi dod i'r amlwg dros yr ychydig flynyddoedd diwethaf o adolygiadau, sef:

- Capasiti Swyddogion sydd dan bwysau;
- Tensiwn rhwng blaenoriaethau allweddol wrth gyflawni swyddogaethau;
- Dibyniaeth ar gyllid grant tymor byr;
- Herio sefyllfaoedd ariannol a'r defnydd o gronfeydd wrth gefn; a
- Anawsterau rheoli perfformiad partneriaethau.

Yn ail, mae'r amgylcheddau gweithredu yn heriol i Barciau Cenedlaethol yng Nghymru oherwydd 15 mlynedd o gyllidebau sy'n lleihau, ac sy'n gwneud llywodraethu da hyd yn oed yn bwysicach er mwyn rheoli'r gostyngiadau mewn cyllid yn effeithiol mewn ffordd sy'n sicrhau gwerth am arian.

Wrth adrodd ar y canlyniad i'r Awdurdod hwn ym mis Mehefin 2024, nododd Archwilio Cymru yn ei adroddiad "Ar y cyfan, canfuom fod y model llywodraethu ar gyfer Awdurdodau Parciau Cenedlaethol yn darparu fframwaith clir i gyflawni eu swyddogaethau allweddol, ond mae gwendidau yn ei weithrediad yn peri risg i lywodraethu da."

Materion penodol a nodwyd oedd:

- Mae Awdurdodau Parciau Cenedlaethol yn cydnabod gwerth cydweithio ond mae llywodraethu trwy strwythurau partneriaeth gymhleth yn cyflwyno heriau.
- Mae risg o ymestyn gallu Swyddogion wrth wasanaethu gofynion llywodraethu.
- Mae gwendid yn y prosesau dethol aelodau etholedig mewn perygl o danseilio llywodraethu da.
- Mae gan Lywodraeth Cymru broses gymharol drylwyr ar gyfer penodi Aelodau, ond cyfyngedig yw'r gefnogaeth barhaus i Aelodau penodedig.
- Nid yw'n glir i ba raddau y mae Aelodau'n cael eu dal yn atebol am eu cyfraniad at lywodraethu Awdurdodau Parciau Cenedlaethol.
- Mae gwendidau yn y modd y mae'r model llywodraethu yn cael ei weithredu yn codi cwestiynau am ei addasrwydd.

Cynigion ar gyfer Gwella

Mae'r tabl isod yn nodi'r cynigion ar gyfer gwella ar gyfer yr Awdurdod yn benodol, sef y rhai a nodwyd gan Archwilio Cymru wrth gynnal yr adolygiad ynghyd ag ymateb yr Awdurdod.

Argymhelliad	
R1	Cefnogi Aelodau i gyflawni eu rôl: Mae'r adroddiad hwn yn tynnu sylw at wendidau yn y cymorth a'r canllawiau parhaus a ddarperir i aelodau a benodir gan Lywodraeth Cymru. Er mwyn mynd i'r afael â hyn, rydym yn argymhell bod Awdurdodau Parciau Cenedlaethol a Llywodraeth Cymru yn cydweithio i: ➤ Cytuno ar y gefnogaeth a'r arweiniad a ddarperir i aelodau APC; ➤ Cytuno pa gymorth a chanllawiau fydd yn cael eu darparu gan Lywodraeth Cymru a pha rai fydd yn gyfrifoldeb yr APCau; a ➤ Cyfleu hyn yn glir i aelodau a benodwyd gan Lywodraeth Cymru.
Ymateb APC Eryri 12.06.2024	
	Mae'r Awdurdod yn gwerthuso anghenion datblygu pob Aelod yn aml. Yn dilyn ymlaen o hyn darperir rhaglen gymorth i bob Aelod. Mae'r Awdurdodau yn cynnal seminar ar gyfer Aelodau ar lefel Gymraeg yn flynyddol. Mae cyfleoedd eraill ar gael i Aelodau ar lefel y DU ac Ewrop. Byddwn yn parhau i gydweithio â Llywodraeth Cymru i alluogi hyfforddiant thematig i bob Aelod.

Ymateb Archwilio Cymru 10.07.2024	
	Wrth gytuno i barhau i gydweithio gyda Llywodraeth Cymru i alluogi hyfforddiant thematig i'r holl Aelodau i'w ganmol, roedd Archwilio Cymru yn parhau i fod o'r farn nad oedd ymateb y sefydliad yn mynd i'r afael yn uniongyrchol â'r hyn sydd ei angen ac nad oedd yn rhoi digon o sicrwydd y byddai hyn yn digwydd.
Ymateb Pellach APC Eryri 10.07.2024	
	Cytunodd yr Aelodau a'r Swyddogion i fynd i'r afael â'r materion a godwyd gan Archwilio Cymru.

Argymhelliad	
R2	Sicrhau bod enwebiadau Aelodau yn cefnogi llywodraethu da: Mae'r adroddiad hwn yn amlygu diffyg eglurder ac anghysondeb o ran sut mae aelodau awdurdodau lleol yn cael eu henwebu i eistedd ar APCau. Mae hefyd yn amlygu diffyg amrywiaeth ymhlith aelodau awdurdodau lleol APC. Er mwyn helpu i fynd i'r afael â hyn, rydym yn argymhell bod APCau yn gweithio gyda CLILC a Llywodraeth Cymru i: ➤ adolygu a yw'r protocol ar gyfer enwebiadau yn parhau i fod yn addas i'r diben; ➤ codi ymwybyddiaeth o'r protocol a sut y gall gefnogi enwebiadau; a ➤ hyrwyddo ei ddefnydd ymhlith awdurdodau lleol perthnasol.
Ymateb APC Eryri 12.06.2024	
	Nid yw'r rhain yn faterion sydd o fewn rheolaeth yr Awdurdod. Mae'r rhain yn bwynt gweithredu i CLILC, awdurdodau lleol unigol a Llywodraeth Cymru. Bydd yr Awdurdod yn fodlon cyfrannu at unrhyw adolygiad/craffu ar hyn os gwahoddir ef i wneud hynny.
Ymateb Archwilio Cymru 10.07.2024	
	Croesawodd Archwilio Cymru'r cynnig i weithio gyda Llywodraeth Cymru a CLILC ar y protocolau, ac er bod yr ymateb yn nodi nad oedd y materion hyn o fewn rheolaeth yr Awdurdod, roeddent yn berthnasol i'r Awdurdod gan fod ganddo rôl i lywodraethu'n effeithiol.
Ymateb Pellach APC Eryri 10.07.2024	
	Newid yr ymateb fel y canlyn: Nid yw'r rhain yn faterion sydd o fewn rheolaeth yr Awdurdod. Mae'r rhain yn bwynt gweithredu i CLILC, awdurdodau lleol unigol a Llywodraeth Cymru. Byddai'r Awdurdod yn croesawu'r cyfle i gyfrannu at unrhyw adolygiad/craffu ar hyn pe bai'n cael ei wahodd i wneud hynny.

Argymhelliad	
R3	Gwella atebolrwydd i Aelodau Er mwyn rhoi sicrwydd ynghylch cyfraniad Aelodau at lywodraethu Awdurdodau Parciau Cenedlaethol, ac i helpu i lywio'r ddarpariaeth hyfforddi a datblygu yn y dyfodol, rydym yn argymhell bod Llywodraeth Cymru, APCau ac awdurdodau lleol cyfansoddol yn cydweithio i ddatblygu fframwaith atebolrwydd ar gyfer holl aelodau APCau sy'n: ➤ gwerthuso eu cyfraniad i'r APC; a ➤ gellir ei ddefnyddio i helpu i dargedu cefnogaeth a datblygiad i alluogi aelodau APC i fod yn effeithiol yn eu rôl.
Ymateb APC Eryri 12.06.2024	
	Edrychwn ymlaen at gynorthwyo Llywodraeth Cymru ac Awdurdodau Lleol ar hyn.
Ymateb Archwilio Cymru 10.07.2024	
	Derbyniwyd.

Argymhelliad	
R4	Adolygu a yw'r model yn cyflawni'r hyn a fwriadwyd Mae'r adroddiad hwn yn amlygu gwendidau yng ngweithrediad y model llywodraethu a sut mae'r materion hyn yn codi cwestiynau am ei addasrwydd. Er mwyn sicrhau ei fod yn parhau i fod yn addas at y diben ac yn adlewyrchu'r heriau gwahanol y mae pob un yn eu hwynebu, rydym yn argymhell bod Llywodraeth Cymru, o fewn yr amserlenni ar gyfer dynodi parc cenedlaethol newydd, yn adolygu'r model llywodraethu ar gyfer Awdurdodau Parciau Cenedlaethol.
Ymateb APC Eryri 12.06.2024	
	Nid yw'r adroddiad yn amlygu unrhyw wendidau o ran Llywodraethu, amlygir pryderon cyffredin a rennir gan sawl corff cyhoeddus sef diffyg adnoddau i'w cyflawni, her yw hon, nid diffyg Llywodraethu. Nid oes unrhyw dystiolaeth resymegol wedi'i chyflwyno yn yr adroddiad hwn am yr angen am newid a pham nad yw'r system Lywodraethu yn addas i'r diben. Mae sawl adroddiad wedi dod i'r casgliad bod y system Lywodraethu bresennol yn darparu'r cydbwysedd angenrheidiol i reoli lleoedd arbennig a bregus. Mae'r adroddiad wedi colli cyfle i edrych ar faterion Llywodraethu strategol e.e. Effeithiolrwydd adran 62(2) o'r Ddeddf yn cefnogi amcanion Parciau Cenedlaethol, gallu APC i fasnachu a gallu APC i reoli Adnoddau naturiol o fewn ei ffiniau. Siomedig iawn fel trosolwg o Lywodraethu.

Ymateb Archwilio Cymru 10.07.2024	
	Roedd ymateb yr Awdurdod yn nodi nad oedd yr adroddiad yn darparu tystiolaeth pam nad oedd y system Lywodraethu yn addas at y diben. Roedd Archwilio Cymru yn hyderus bod yr adroddiad yn rhoi sail i'r dystiolaeth a oedd yn gynhwysfawr ac yn derfynol.
Ymateb Pellach APC Eryri 10.07.2024	
	Cytunodd yr Aelodau a'r Swyddogion nad oedd angen unrhyw newid i ymateb yr Awdurdod.

Proffil Risg yr Awdurdod

Mae'r tair risg uchaf i'r Awdurdod fel y cawsant eu diweddarau ym mis Mawrth 2025, fel a ganlyn:

*Mae'r ddau risg sy'n gysylltiedig â Phlas Tan y Bwlch wedi cael eu diweddarau ers hynny a disgwylir iddynt gael eu hadrodd i'r Pwyllgor Perfformiad ac Adnoddau ym mis Gorffennaf 2025.

Risg	Canlyniad	Gweithred a Nodwyd / Cynnydd hyd yma
Diffyg arian cyllido craidd digonol.	Torri Gwasanaethau.	Cafodd y Gyllideb ar gyfer 2025/26 ei chymeradwyo gan yr Awdurdod yn ei gyfarfod ar y 5ed o Chwefror 2025, ac fe'i sefydlwyd ar gynnydd o 5% yn Grant Llywodraeth Cymru, ac fel canlyniad cynnydd o 5% yn yr ardoll ar yr awdurdodau lleol hefyd. Er hyn, mae cynnydd yma yn dilyn sawl blwyddyn o ddim cynnydd, felly nid yw'r grant wedi dal i fyny â chwyddiant dros y cyfnod hwn. Ar adeg pennu'r gyllideb, rhagwelir y bydd cyllideb 2025/26 yn cynnwys diffyg o £635,850 bydd rhaid ei ariannu o gronfeydd, a bydd angen i'r Awdurdod barhau i sicrhau fod camau pendant yn cael eu cymryd i gau'r bwlch yma neu bydd balansau cyffredinol yr Awdurdod wedi eu defnyddio i gyd. Felly, er gwaethaf y cynnydd yn Grant y Llywodraeth bydd rhaid parhau i ystyried arbedion a/neu gynyddu incwm ar gyfer y blynyddoedd i ddod. Graddfa Risg: Effaith 4 x Tebygolrwydd 4 = 16 (Uchel)

*Plas Tan y Bwlch – pwysau ariannol tymor byr ar yr Awdurdod a sicrhau ei ddyfodol tymor hir.	Methiant i gadw o fewn cyllideb yr Awdurdod. Niwed sylweddol i enw da'r Awdurdod. Effaith andwyol ar yr economi leol. Colli bywoliaeth i staff a gyflogir ym Mhlas Tan y Bwlch. Methiant i gynnal adeilad rhestredig Gradd II*.	Mae Plas yn parhau i weithredu busnes llawer llai ar adeg ysgrifennu hwn, ond mae wedi llwyddo i ddenu busnes dros dro, yn amodol ar gymeradwyaeth derfynol. Yng nghyfarfod yr Awdurdod ar y 13eg o Dachwedd 2024 penderfynodd yr Awdurdod: (i) dirymu'n ffurfiol y penderfyniad a wnaed gan yr Awdurdod ynghylch Plas Tan y Bwlch dyddiedig 11eg o Fedi 2024. (ii) gohirio penderfyniad ar ddyfodol Plas Tan y Bwlch tan gyfarfod yr Awdurdod ar y 30ain o Ebrill 2025. (iii) parhau i gyfathrebu a thrafod gyda'r partïon hynny sydd wedi dangos diddordeb hyd yn hyn gyda'r bwriad o gael gwell dealltwriaeth o'u diddordeb a'r gallu i brynu. (iv) defnyddio'r amser hwn i gynnal asesiad o allu unrhyw brynwr posibl i ariannu atgyweiriadau a gwelliannau sy'n angenrheidiol i Blas Tan y Bwlch a pha gynlluniau sydd ganddynt ar gyfer yr eiddo. Mae'r asesiad hwn yn cynnwys asesiad o allu unrhyw Gwmni Cymunedol i fwrw ymlaen â'u cynlluniau a'r amserlen debygol dan sylw. (v) yn y cyfamser, tynnu Plas Tan y Bwlch oddi ar y farchnad yn ffurfiol. (vi) ystyried a phenderfynu ar yr opsiwn a ffafrir er mwyn sicrhau mynediad cyhoeddus i'r coetir a Llyn Mair trwy benderfyniad ffurfiol gan yr Awdurdod cyn gynted â phosibl. (vii) os na fydd y trafodaethau y cyfeirir atynt yn (iii) yn llwyddo a/neu os bydd pob darpar brynwr yn methu'r asesiad y cyfeirir ato yn (iv), bydd yr holl opsiynau gan gynnwys gosod Plas Tan y Bwlch yn ôl ar y farchnad agored yn cael eu hystyried. (viii) cynnal sesiwn galw heibio pellach ar ddyddiad i'w drefnu ond cyn cyfarfod yr Awdurdod ar y 30ain o Ebrill 2025 er mwyn cyfathrebu penderfyniad yr Awdurdod a gwrando ar unrhyw bryderon sydd gan gymunedau lleol a thu hwnt sydd yn parhau heb eu datrys.

		Mae trafodaethau wedi parhau gyda phartïon â diddordeb ers y 13eg o Dachwedd ac nid yw'r sefyllfa wedi newid gan mai dim ond un cynnig cadarn a dderbyniwyd hyd yma. Bydd adroddiad yn cael ei ystyried gan Weithgor yr Awdurdod ar y 5ed o Fawrth 2025 pan fydd y sefyllfa'n cael ei thrafod yn fanylach. Graddfa Risg: Effaith 4 x Tebygolrwydd 5 = 20 (Uchel)
*Risg ariannol ac i enw da ynglŷn â dyfodol Plas Tan y Bwlch.	Gallai dyfodol Plas Tan y Bwlch (boed hynny ar gyfer gwerthu neu gadw) greu risg ariannol sylweddol uwch a niwed i enw da.	Mae'r sefyllfa gymhleth a deinamig hon yn cael ei hadolygu ar hyn o bryd gan y Prif Weithredwr. Cymerir gofal mawr i sicrhau y caiff yr effeithiau ariannol eu lliniaru cyn belled ag y bo modd, er na ellir dileu'r risgiau hyn. Mae amryw o risgiau i enw da yn deillio o amrywiaeth o senarios hefyd, ac mae'r rhain yn cael eu hystyried yn ofalus yn fewnol gyda swyddogion. Bydd y Prif Weithredwr yn cyflwyno adroddiad yn amlinellu'r risgiau hyn a sut yr eir i'r afael â hwy i gyfarfod yr Awdurdod ym mis Ebrill. Graddfa Risg: Effaith 5 x Tebygolrwydd 3 = 15 (Uchel)

7. Barn

Rydym yn bwriadu cymryd camau i ymdrin â'r materion y cyfeiriwyd atynt yn rhan 6 yn ystod y flwyddyn nesaf er mwyn gwella ein trefniadau llywodraethu ymhellach. Rydym yn fodlon y bydd y camau hyn yn mynd i'r afael â'r anghenion gwella a bennwyd yn yr adolygiad effeithiolrwydd a byddwn yn monitro eu gweithrediad fel rhan o'n hadolygiad blynyddol nesaf.

**PRIF WEITHREDWR
AWDURDOD PARC
CENEDLAETHOL ERYRI**

DYDDIAD: 11.06.2025

**CADEIRYDD
AWDURDOD PARC
CENEDLAETHOL ERYRI**

DYDDIAD: 11.06.2025

CYFARFOD	Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri
DYDDIAD	11 Mehefin 2025
TEITL	ADRODDIAD BLYNYDDOL PANEL ANNIBYNNOL CYMRU AR GYDNABYDDIAETH ARIANNOL
ADRODD GAN	Dirprwy Brif Weithredwr Dros Dro
DIBEN	Trafod Adroddiad Blynyddol Panel Annibynnol Cymru ar Gydnabyddiaeth Ariannol

1 CEFNDIR

1.1 Heb os, bydd yr Aelodau yn cofio bod adroddiad wedi'i gyflwyno i'r Awdurdod ar 13 Tachwedd 2024 pan drafodwyd adroddiad drafft Panel Annibynnol Cymru ar Gydnabyddiaeth Ariannol. Penderfynodd yr Awdurdod y dylai dderbyn yr adroddiad drafft a'r argymhellion fel y'u cyflwynwyd gyda'r mân oblygiadau adnoddau a fydd yn golygu bod angen cynnydd i'r cyllidebau presennol.

1.2 Mae'r Awdurdod bellach wedi derbyn adroddiad terfynol Panel Annibynnol Cymru ar gydnabyddiaeth ariannol sydd i'w weld ar wefan Panel Annibynnol Cymru ar Gydnabyddiaeth Ariannol, y mae dolen ar ei gyfer isod ar gyfer y fersiynau Cymraeg a Saesneg:

[Adroddiad Blynyddol 2025-26](#)

[Annual Report 2025-26](#)

1.3 Nid yw Panel Annibynnol Cymru wedi newid unrhyw agwedd ar yr adroddiad drafft i'r graddau y mae'n ymwneud ag Awdurdodau Parciau Cenedlaethol.

2 GOBLYGIADAU ADNODDAU

Bydd y cynnydd mewn lwfansau a nodir uchod yn cael mân oblygiadau adnoddau a fydd yn golygu bod angen cynnydd i'r cyllidebau presennol.

3 ARGYMHELLIAD

Nodi cynnwys yr adroddiad.

4 PAPURAU CEFNDIR

Adroddiad i'r Awdurdod dyddiedig 13 Tachwedd 2024

CYFARFOD	Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri
DYDDIAD	11 Mehefin 2025
TEITL	ADRODDIAD BLYNYDDOL AR Y DDYLETSWYDD PARTNERIAETH GYMDEITHASOL
ADRODDIAD GAN	Dirprwy Brif Weithredwr Dros Dro
PWRPAS	Trafod a chytuno ar gynnwys yr Adroddiad Blynyddol

1. CEFNDIR

- 1.1. Mae Deddf Partneriaeth Gymdeithasol a Chaffael Cyhoeddus (Cymru) yn nodi, wrth gyflawni datblygu cynaliadwy, y bydd yn ofynnol i gyrff cyhoeddus, sy'n cynnwys Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri, i'r graddau y bo'n rhesymol, geisio consensws neu gyfaddawd gyda'u hundebau llafur cydnabyddedig neu, lle nad oes undeb llafur cydnabyddedig, cynrychiolwyr gweithwyr eraill. Mae'r ddyletswydd yn berthnasol wrth osod amcanion lles a gwneud penderfyniadau o natur strategol ynghylch y camau rhesymol y maent yn bwriadu eu cymryd i gyflawni'r amcanion hynny a osodwyd o dan adran 3(2) o Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru).

2. DYLETSWYDD PARTNERIAETH GYMDEITHASOL

- 2.1. Mae Adran 16(2) o Ddeddf Partneriaeth Gymdeithasol a Chaffael Cyhoeddus (Cymru) yn nodi nifer o ofynion penodol sy'n ymwneud â'r Ddyletswydd, y mae'n rhaid i gorff cyhoeddus gydymffurfio â nhw wrth 'geisio consensws neu gyfaddawd'. Bwriad y gofynion yw sicrhau bod undebau llafur neu gynrychiolwyr eraill o staff cyrff cyhoeddus yn cael eu cynnwys yn llawn ac yn briodol pan fydd corff cyhoeddus yn gosod ei amcanion lles, neu wrth wneud penderfyniadau strategol ynghylch y camau rhesymol y mae'r corff yn eu cymryd i gyflawni'r amcanion hynny.

- 2.2. Mae Deddf Partneriaeth Gymdeithasol a Chaffael Cyhoeddus (Cymru) yn nodi:

er mwyn ceisio consensws neu gyfaddawd rhaid i gorff cyhoeddus gynnwys ei undebau llafur cydnabyddedig neu gynrychiolwyr eraill o'i staff yn y broses o osod amcanion neu wneud penderfyniadau, drwy (yn benodol)—

- (a) ymgynghori â nhw yng nghyfnod ffurfiannol y broses, ac
- (b) eu cynnwys fel arall drwy gydol y broses drwy—

- (i) ddarparu digon o wybodaeth i'w galluogi i ystyried yn briodol yr hyn a gynigir, a
- (ii) darparu digon o amser i'w galluogi i ystyried yn ddigonol yr hyn a gynigir ac ymateb

3. DYLETSSWYDD ADRODDIAD BLYNYDDOL

- 3.1. Mae Deddf Partneriaeth Gymdeithasol a Chaffael Cyhoeddus (Cymru) yn ei gwneud yn ofynnol i'r Awdurdod gynhyrchu adroddiad blynyddol i ddangos sut y maent wedi cydymffurfio â'r ddyletswydd, y mae'n rhaid ei gyflwyno i'r Cyngor Partneriaeth Gymdeithasol i'w graffu.
- 3.2. Mae Adran 18 o Ddeddf Partneriaeth Gymdeithasol a Chaffael Cyhoeddus (Cymru) yn nodi, mewn perthynas ag Adroddiadau Partneriaeth Gymdeithasol, fod yn rhaid i gorff cyhoeddus baratoi, mewn perthynas â phob blwyddyn ariannol, adroddiad o'r hyn y mae wedi'i wneud i gydymffurfio â'r ddyletswydd.
- 3.3. Rhaid i'r adroddiad gael ei gytuno ag undebau llafur cydnabyddedig y corff cyhoeddus neu (lle nad oes undeb llafur cydnabyddedig) cynrychiolwyr eraill o'i staff, neu gynnwys datganiad yn egluro pam na chytunwyd arno.
- 3.4. Rhaid i'r corff cyhoeddus gyhoeddi'r adroddiad, a'i gyflwyno i'r Cyngor Partneriaeth Gymdeithasol, cyn gynted ag y bo'n rhesymol ymarferol ar ôl diwedd y flwyddyn ariannol.

4. ADRODDIAD BLYNYDDOL YR AWDURDOD

- 4.1. Nid yw'r Awdurdod wedi adolygu ei Amcanion Llesiant yn ystod blwyddyn ariannol 2024-25.
- 4.2. Felly, ni chynhaliwyd unrhyw ymgynghoriad ffurfiol mewn perthynas â'r Ddyletswydd fel y'i nodir yn Neddf Partneriaeth Gymdeithasol a Chaffael Cyhoeddus (Cymru) yn ystod blwyddyn ariannol 2024-25.
- 4.3. Mae'r Awdurdod wedi dechrau'r broses o adolygu Cynllun Eryri, ei Gynllun ar gyfer Rheoli'r Parc Cenedlaethol, a fydd yn cael ei wneud yn ystod blwyddyn ariannol 2025-26.
- 4.4. Mae Cynllun Eryri yn nodi'r cyfeiriad y mae'r Awdurdod a'i bartneriaid yn dymuno i Barc Cenedlaethol Eryri ei ddatblygu dros y pum mlynedd nesaf. Drwy nodi'r Weledigaeth a'r Rhinweddau Arbennig ar gyfer Eryri a nodi a chytuno ar rolau a chyfrifoldebau allweddol y bartneriaeth, mae gan Gynllun Eryri rôl sylfaenol ym mhroses gynllunio corfforaethol strategol yr Awdurdod.
- 4.5. Yna bydd Cynllun Eryri, Cynllun Rheoli'r Parc Cenedlaethol, yn bwydo'n uniongyrchol i ddatblygiad Datganiad Llesiant yr Awdurdod, sy'n cynnwys ein Hamcanion Llesiant a ffyrdd o weithio i wireddu'r Weledigaeth a chyflawni canlyniadau llwyddiannus. Bydd yr Amcanion Llesiant yn nodi ble byddwn yn canolbwyntio ein hadnoddau dros y blynyddoedd nesaf.
- 4.6. Oherwydd hyn, bwriad yr Awdurdod yw gohirio adolygiad o Amcanion Llesiant yr Awdurdod er mwyn sicrhau bod llinyn aur di-dor yn rhedeg rhwng Cynllun Eryri ac amcanion Llesiant yr Awdurdod.
- 4.7. Felly, rhagwelir y bydd y broses o adolygu Amcanion Llesiant yr Awdurdod yn ffurfiol yn dechrau yn y flwyddyn ariannol 2026-27.

4.8. Cynhelir ymgynghoriad ffurfiol â chynrychiolwyr undebau llafur bryd hynny.

5. YMGYNGHORIADAU

5.1. Trafododd a chytunodd y Cydweithgor Lleol ar y Cyd ar gynnwys yr Adroddiad Blynnyddol yn ei gyfarfod ar 14 Mawrth 2025.

5.2. Er nad yw'n ofyniad o'r Ddeddf gan fod yr Awdurdod wedi cydnabod cynrychiolaeth undebau llafur, trafododd a chytunodd Fforwm Staff yr Awdurdod hefyd ar gynnwys yr Adroddiad Blynnyddol yn ei gyfarfod ar 28 Mai 2025.

6. GOBLYGIADAU ADNODDAU

Dim

7. ARGYMHELLIAD

7.1. Mae'r Awdurdod hwnnw'n cytuno'n ffurfiol ar gynnwys yr Adroddiad Blynnyddol hwn fel y gellir ei gyflwyno i'r Cyngor Partneriaeth Gymdeithasol fel Adroddiad Blynnyddol yr Awdurdod ar gyfer y flwyddyn ariannol 2024-25.

CYFARFOD	Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri
DYDDIAD	11 Mehefin 2025
TEITL	Cynnig i ymestyn yr Amcanion Llesiant presennol i fis Ebrill 2027, gydag adolygiad llawn yn dechrau yn 2026-27.
ADRODDIAD GAN	Prif Weithredwr
PWRPAS	I nodi'r rhesymeg dros ymestyn yr Amcanion Llesiant presennol i fis Ebrill 2027, gydag adroddiad llawn yn nodi'r amserlen ar gyfer yr adolygiad hwn i ddilyn ddechrau 2026.

1. Cefndir

- Mae Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 yn ei gwneud yn ofynnol i gyrff cyhoeddus, wrth iddynt gyflawni datblygu cynaliadwy, greu a chyhoeddi eu hamcanion llesiant. Rhaid i'r amcanion hyn gael eu cynllunio i wneud y mwyaf o gyfraniad yr Awdurdod at gyflawni eu hamcanion llesiant.
- Paratowyd Datganiad Llesiant yr Awdurdod, sy'n cynnwys yr amcanion hyn, yn 2020 a'i gyhoeddi yn 2021 yn cwmpasu'r cyfnod o 5 mlynedd hyd at 2026. Nododd hwn weledigaeth gorfforaethol yr Awdurdod a helpodd i lunio mentrau a phrosiectau/rhaglenni newydd yr Awdurdod, yn ogystal ag amlygu meysydd i'w gwella. Dylai'r broses o adolygu'r Amcanion Llesiant hyn ddechrau'n fuan, gyda'r bwriad o'u mabwysiadu erbyn mis Ebrill 2026.
- Fodd bynnag, mae'r adroddiad hwn yn ceisio cymeradwyaeth yr Aelodau i ymestyn y defnydd o'r amcanion presennol am 12 mis hyd at fis Ebrill 2027, a thrwy hynny ganiatáu i adolygiad Cynllun Eryri eu rhagflaenu a'u llywio. Ystyrir y bydd hyn yn darparu sylfaen llawer cryfach a mwy cynhwysol i baratoi'r Amcanion Llesiant arni.

5. Y Datganiad Llesiant Cyfredol 2021-2026

- Er mwyn atgoffa rhywun (er y bydd y rhan fwyaf o'r Aelodau'n gyfarwydd iawn â hyn), paratowyd y Datganiad Llesiant drwy gydol 2020 ac roedd yn cynnwys cyfres o sesiynau ymgysylltu a hwyluswyd gan Aelodau a staff. Bydd y rhan fwyaf o'r Aelodau erbyn hyn yn gyfarwydd â'r 3 phrif thema a'r 5 is-thema a ddaeth i'r amlwg o hyn, sef y canlynol (mae copi llawn wedi'i gynnwys yn Atodiad 1):

a. Amgylcheddau Cadarn:

- Gwella rheolaeth hamdden ac unrhyw effeithiau negyddol hamdden
- Ymateb i heriau newid hinsawdd
- Gwella rheolaeth a dealltwriaeth o'n treftadaeth ddiwylliannol
- Mynd i'r afael â'r heriau a'r cyfleoedd sy'n gysylltiedig â senarios rheoli tir ar ôl Brexit
- Mynd i'r afael â'r dirywiad mewn natur.

b. Cymunedau Cadarn

- Cynnal a chynyddu ansawdd bywyd trigolion
- Cefnogi pobl ifanc
- Hyrwyddo twristiaeth gynaliadwy i ychwanegu gwerth at gymunedau lleol
- Hyrwyddo a chefnogi'r iaith Gymraeg yn weithredol
- Datblygu economi leol sy'n cefnogi dynodiad a rheolaeth Eryri fel Parc Cenedlaethol

c. Ffyrdd Cadarn o Weithio

- Datblygu gweithlu medrus
- Datblygu a hyrwyddo arfer gorau
- Gweithio mewn partneriaeth yn effeithiol
- Moderneiddio trefniadau llywodraethu
- Cynnal a gwella dealltwriaeth a chefnogaeth cymunedau lleol i waith y Parc Cenedlaethol.

7. Elfen allweddol o Ddatganiad Llesiant yr Awdurdod yw cysylltu'r is-themâu uchod yn uniongyrchol â'r 'canlyniadau' yng Nghynllun Eryri, a bydd y rhan fwyaf o'r Aelodau unwaith eto'n gyfarwydd â'r fformat hwn. Felly mae'r berthynas rhwng Cynllun Eryri a Chynllun Datblygu Lleol Eryri gyda'r Datganiad Llesiant yn un uniongyrchol – ac mae'r 'edau aur' rhwng y dogfennau hyn yn hanfodol i'r ffordd y mae'r Awdurdod yn gweithredu ar lefel strategol.

8. Amserlen ar gyfer Adolygu Cynllun Eryri

9. Mae Cynllun Eryri yn gynllun 5 mlynedd (2020-25 ar hyn o bryd), gyda gweledigaeth 20–25 mlynedd - mae gweledigaeth y Cynllun presennol wedi'i gosod ar gyfer 2045. Rhan allweddol o broses adolygu Cynllun Eryri yw'r 'Adroddiad Cyflwr y Parc', y mae'r Aelodau eisoes wedi'i weld yn gynharach eleni. Mae'r Adroddiad Cyflwr y Parc yn darparu'r sylfaen ar gyfer y gwaith sy'n dilyn ar Adolygiad Cynllun Eryri. Bydd cyfres o symposia hefyd ar wahanol bynciau dros yr wythnosau a'r misoedd nesaf (ar bynciau fel adfer natur, twristiaeth gynaliadwy a newid hinsawdd) a fydd hefyd yn cyfrannu'n uniongyrchol at adolygiad Cynllun Eryri. Cyflwynir canlyniadau'r prosesau hyn i'r Aelodau mewn Grŵp Gwaith ddechrau 2026, ac yna'r cynllun yw cyflwyno'r Cynllun Eryri diwygiedig i'r Aelodau ei fabwysiadu yn y Cyfarfod Cyffredinol Blyneddol ym mis Mehefin 2026.

10. Goblygiadau ar gyfer amserlen yr Adolygiad o'r Amcanion Llesiant

11. O ystyried y gwaith sydd eisoes wedi digwydd gydag Adroddiad Cyflwr y Parc, a'r gwaith sydd i ddilyn gyda'r symposia eleni ac yn y pen draw gyda mabwysiadu Cynllun

Eryri y flwyddyn nesaf, credaf ei bod yn ddoeth ymestyn cyfnod yr Amcanion Llesiant presennol am 12 mis hyd at fis Ebrill 2027. Bydd hyn yn caniatáu amser i unrhyw adolygiad ystyried cynnwys y Cynllun Eryri sydd newydd ei fabwysiadu yn llawn.

12. Bydd cyfeiriad strategol y Parc Cenedlaethol wedi cael ei drafod yn helaeth gydag amrywiaeth eang o randdeiliaid fel rhan o broses adolygu Cynllun Eryri. Bydd hyn yn gadael sylfaen gref i adolygu ein Hamcanion Llesiant arni wedyn yn 2026-27. Cyn belled â bod yr Aelodau'n fodlon â'r dull hwn, bydd amserlen a methodoleg fanylach ar gyfer adolygu'r amcanion llesiant yn dilyn maes o law. Bydd hyn yn nodi'r fethodoleg ar gyfer cynnwys yr Aelodau a rhanddeiliaid eraill yn eu paratoad, ynghyd ag amserlen fanylach ar gyfer eu paratoad.

13. Aelodau Newydd y Tîm Rheoli

14. Bydd yr aelodau hefyd yn ymwybodol ein bod mewn cyfnod o newid o ran Tîm Rheoli'r Awdurdod. Dechreuais fy rôl ychydig dros 6 mis yn ôl, ac rydym wedi penodi Cyfarwyddwr Cynllunio a Phartneriaethau newydd a fydd yn dechrau ar 23 Mehefin. Rydym hefyd yn gobeithio recriwtio Cyfarwyddwr Rheoli Tir newydd yr Haf hwn. Hoffwn i'r tîm Rheoli cyfan gael perchnogaeth dros yr Amcanion Llesiant, sy'n rheswm pellach i ymestyn yr Amcanion Llesiant presennol am flwyddyn, a thrwy hynny sicrhau y bydd y tîm llawn yn ei le ar gyfer yr adolygiad sy'n dilyn y flwyddyn nesaf.

15. Casgliad

16. Er y rhagwelwyd yn wreiddiol y byddai dechrau adolygu Amcanion Llesiant yr Awdurdod yn fuan gyda'r bwriad o'u mabwysiadu erbyn mis Ebrill 2026, mae'r adroddiad hwn yn ceisio cymeradwyaeth i ymestyn yr amcanion presennol am flwyddyn hyd at 2027. Bydd hyn yn caniatáu i'r adolygiad parhaus o Gynllun Eryri ragflaenu adolygu'r Amcanion Llesiant. Bydd hyn yn darparu sylfaen llawer cryfach a mwy cynhwysol i ddechrau adolygiad o'r Amcanion Llesiant yn 2026-27. Bydd hefyd staff llawn o fewn y Tîm Rheoli ar y pwynt hwnnw a fydd yn caniatáu mwy o ymdeimlad o berchnogaeth gorfforaethol dros y broses.

17. Argymhelliad

18. I ymestyn yr Amcanion Llesiant presennol ar gyfer 2021-2026 am 12 mis hyd at fis Ebrill 2027.
19. Dechrau adolygu'r Amcanion Llesiant unwaith y bydd Cynllun Eryri wedi'i fabwysiadu yn y Cyfarfod Cyffredinol Blyneddol yn 2026, gyda'r bwriad o'u mabwysiadu ym mis Ebrill 2027.
20. Amserlen a methodoleg fanylach ar gyfer paratoi'r Amcanion Llesiant i'w cyflwyno i'r Aelodau ddechrau 2026.

Atodiad 1 : Datganiad Llesiant Eryri 2021-26:

AWDURDOD PARC CENEDLAETHOL ERYRI

DATGANIAD LLES 2021-2026

Mabwysiadwyd gan yr Awdurdod Mawrth 2021

Mae Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 yn ymwneud â gwella lles economaidd, cymdeithasol, diwylliannol ac amgylcheddol Cymru. Rhaid i gyrff cyhoeddus yng Nghymru weithio i gyflawni gweledigaeth a rennir, a fynegir yn y Ddeddf fel y saith nod llesiant cenedlaethol:

Cymru Lewyrchus	Cymru Gydnerth	Cymru Iachach	Cymru sy'n fwy Cyfartal	Cymru o gymunedau Cyddlynus	Cymru â Diwylliant bywiog lle mae'r Gymraeg yn ffynnu	Cymru Gyfrifol ar lefel fyd-eang

Mae gan gyrff cyhoeddus sy'n ddarostyngedig i'r Ddeddf ddyletswydd gyfreithiol i fabwysiadu'r egwyddor datblygu cynaliadwy wrth osod amcanion llesiant ac wrth gymryd camau i gyflawni'r amcanion hynny. Yn y Ddeddf mae'r egwyddor datblygu cynaliadwy yn cael ei chynrychioli gan y pum ffordd o weithio, sef:

Hir Dymor

Long Term

Atal

Prevention

Integreiddio

Integration

Cydweithio

Collaboration

Cynhwysol

Involvement

Mae'r ddogfen hon yn nodi amcanion llesiant diwygiedig Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri, yn disgrifio sut y byddant yn ein helpu i gyflawni'r saith nod llesiant i Gymru ac yn sefydlu'r rhesymeg a'r camau y byddwn yn eu cymryd i'w cyflawni. Yn sail i'n hamcanion llesiant, mae ein hegwyddorion Datblygu Cynaliadwy, Gweledigaeth, Blaenoriaethau Gwasanaeth a'n Rhaglen Waith Gorfforaethol.

DATGANIAD LLESIANT 2021-2026

MYNEGAI

1.

T. 1

CYFLWYNIAD

2.

T. 1-2

**Y CEFNDIR AR GYFER MABWYSIADU AMCANION LLES
NEWYDD AR GYFER 2021-26**

3.

T. 3

BLAENORIAETHAU GWASANAETH

4.

T. 4-5

**AMCANION LLES AC EGWYDDORION DATBLYGU
CYNALIADWY**

5.

T.6-8

AMCANION GWELLA A LLES

6.

T.9

MANYLION CYSWLLT

DATGANIAD LLESIANT 2021-2026

1. CYFLWYNIAD

- 1.1 Mae Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri wedi ymrwymo i egwyddorion Datblygu Cynaliadwy a Gwelliant Parhaus. Mae'r ddogfen hon yn ffurfio elfen allweddol yn y system lle mae'r Awdurdod yn sefydlu ei raglen waith ac yn monitro perfformiad a gwelliant.
- 1.2 Datganiad Llesiant yr Awdurdod yw'r ddogfen sy'n manylu ar weledigaeth gorfforaethol a chanlyniadau blaenoriaeth yr Awdurdod. Mae'r ddogfen yn ddogfen strategol lefel uchel sy'n nodi egwyddorion arweiniol a blaenoriaethau allweddol yr Awdurdod. Mae'r Datganiad Llesiant yn helpu i lunio pa fentrau a phrosiectau / rhaglenni newydd y gall yr Awdurdod eu datblygu neu gynnig amdanynt yn y blynyddoedd i ddod yn ogystal ag amlygu unrhyw feysydd i'w gwella.

2. Y CEFNDIR AR GYFER MABWYSIADU'R AMCANION LLESIANT NEWYDD

- 2.1 Yn 2018-19 cyfunodd Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri ei amcanion gwella yn ei ddatganiad llesiant a'i gynhyrchu fel un ddogfen. Mae'r dull gweithredu hwn yn gyson ar draws y tri Awdurdod Parc Cenedlaethol ac yn cael ei gefnogi ac yn cael ei archwilio gan Swyddfa Archwilio Cymru.
- 2.2 Ers cyhoeddi'r adroddiad "Gwerthfawr a Chydnerth" ym mis Gorffennaf 2018, a nododd flaenoriaethau Llywodraeth Cymru ar gyfer Tirweddau Dynodedig Cymru, mae'n ofynnol i amcanion llesiant yr Awdurdod fodloni'r 10 thema drawsbynciol a geir yn y ddogfen.:
  1. Tirweddau i bawb
  2. Enghreifftiau o reoli adnoddau naturiol yn gynaliadwy
  3. Atal colli bioamrywiaeth
  4. Ynni gwyrdd a datgarboneiddio
  5. Gwireddu potensial economaidd y dirwedd
  6. Twristiaeth gynyddol a hamdden awyr agored
  7. Iaith Gymraeg ffynianus
  8. Mae pob tirwedd yn bwysig
  9. Cyflawni trwy gydweithio
  10. Arloesi wrth ddarparu adnoddau
- 2.3 Mae anghymsywiad (gyda chafeatau) Mesur Llywodraeth Leol 2009 yn caniatáu i'r Awdurdod fabwysiadu amcanion tymor hwy a fydd yn hwyluso gwell aliniad rhwng gwaith yr Awdurdod â Chynllun Rheoli'r Parc, y Cynllun Datblygu Lleol, mecanweithiau adrodd a sefydlu amcanion realistig a CHAMPUS ar gyfer rhaglenni gwaith blynyddol.
- 2.4 Mae Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 yn nodi bod yn rhaid i'r Awdurdod gyflawni datblygu cynaliadwy ac wrth wneud hynny rhaid iddo osod a chyhoeddi amcanion

(“amcanion lles”) sydd wedi’u cynllunio i gynyddu ei gyfraniad at gyflawni pob un o’r nodau lles, a chymryd pob cam rhesymol (wrth arfer ei swyddogaethau) i gyflawni’r amcanion hynny.

- 2.5 Mae’n ofynnol i’r Awdurdod adlewyrchu’r pwrpasau a dyletswyddau o dan Ddeddf yr Amgylchedd (Cymru) 1995.
- 2.6 Yn 2019 cytunodd yr Aelodau ar yr angen i adolygu amcanion yr Awdurdod i sicrhau eu bod yn adlewyrchu ac yn cyd-fynd yn well â’r blaenoriaethau a nodwyd yn y dogfennau 2.2 - 2.5 uchod ac yn darparu ar gyfer blaenoriaethau Llywodraeth Cymru ar gyfer tirweddau dynodedig Cymru.
- 2.7 Mabwysiadwyd llinell amser gan yr Awdurdod i fabwysiadu amcanion lles a strategol newydd ar gyfer y cyfnod 2021-26.

Cynhaliwyd cyfres o sesiynau ymgysylltu a hwyluswyd gan Aelodau a staff trwy gydol 2020 pan nodwyd meysydd allweddol. Daeth tair prif thema i’r amlwg, dwy yn allanol ac un yn wynebu i mewn. Yn unol â’r tair prif thema, datblygwyd pum is-thema bellach i ganolbwyntio ar:

AMGYLCHEDDAU CYDNERTH:

1. Gwellu rheolaeth hamdden ag unrhyw effeithiau negyddol hamdden
2. Ymateb i heriau newid yn yr hinsawdd
3. Gwellu rheolaeth a’r ddealltwriaeth o’n treftadaeth ddiwylliannol
4. Mynd i’r afael â heriau a chyfleoedd senarios rheoli tir ar ôl Brexit
5. Mynd i’r afael â’r dirywiad mewn natur.

CYMUNEDAU CYDNERTH:

1. Cynnal a chynyddu ansawdd bywyd preswylwyr
2. Cefnogi pobl ifanc
3. Hyrwyddo twristiaeth gynaliadwy i ychwanegu gwerth i gymunedau lleol
4. Hyrwyddo a chefnogi’r Gymraeg yn weithredol
5. Datblygu economi leol sy’n cefnogi dynodiad a rheolaeth Eryri fel Parc Cenedlaethol.

FFYRDD CYDNERTH O WEITHIO:

1. Datblygu gweithlu medrus
  2. Datblygu a hyrwyddo arfer gorau
  3. Gweithio’n effeithiol mewn partneriaeth
  4. Moderneiddio trefniadau llywodraethu
  5. Cynnal a gwellu dealltwriaeth a chefnogaeth cymunedau lleol tuag at waith y Parc Cenedlaethol.
- 2.8 Yn ystod haf 2020, cynhaliodd yr Awdurdod ymgynghoriad anffurfiol cychwynnol gyda rhanddeiliaid i fesur a oedd y themâu cychwynnol yn adlewyrchu nodau a gweledigaeth Awdurdod y Parc Cenedlaethol wrth ddefnyddio’r adnoddau sydd ar gael yn y ffordd fwyaf cynaliadwy. Cadarnhaodd adborth y themâu a rhoddodd awgrymiadau ar gyfer newidiadau a gwelliant pellach.
- Cynhaliwyd ymgynghoriad ffurfiol yn hwyr yn 2020 cyn sesiynau Aelod / Staff pellach i drafod, ystyried a datblygu amcanion llesiant drafft terfynol a Rhaglen Waith Gorfforaethol.
- 2.9 Mae sefyllfa’r Awdurdod fel pob sector arall wedi newid yn ddramatig oherwydd yr angen i amddiffyn iechyd y cyhoedd rhag pandemig Covid-19 a’r gofynion o ddelio â’r bygythiad i gymdeithas. Yn unol â hynny, mae hyn wedi golygu bod angen newid Blaenoriaethau Gwasanaeth yr Awdurdod ac i rai elfennau o’r amcanion llesiant eu hunain er mwyn galluogi’r Awdurdod i ganolbwyntio ymdrechion ac adnoddau ar y lle mae ei angen.

3. BLAENORIAETHAU GWASANAETH

3.1 Wrth ddatblygu ei flaenoriaethau gwasanaeth a'i amcanion llesiant, mae'r Awdurdod yn ystyried deddfwriaeth allweddol a datganiadau polisi strategol, cynlluniau perthnasol eraill a barn staff, ei aelodau, rhanddeiliaid allweddol ac aelodau'r cyhoedd gan gynnwys:

- Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015
- Polisi Adnoddau Naturiol
- Llythyr cylch gwaith a gyhoeddir yn flynyddol gan Lywodraeth Cymru i'r Awdurdod
- Gweithredu Cynllun Rheoli'r Parc (Cynllun Eryri)
- Adroddiadau Swyddfa Archwilio Cymru ar yr Awdurdod
- Cynlluniau Lles Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus Gwynedd a Môn a Chonwy a Sir Dinbych
- Ymatebion ymgynghoriad annibynnol a barn rhanddeiliaid.

3.2 **NODIR EIN BLAENORIAETHAU GWASANAETH AR GYFER Y BLYNYDDOEDD ARIANNOL I DDOD FEL A GANLYN:**

- sicrhau bod yr amcanion yng Nghynllun Rheoli'r Parc yn cael eu cyflawni'n llwyddiannus gennym ni ein hunain, ein partneriaid a'n rhanddeiliaid er mwyn gwella cyflwr y Parc;
- sicrhau bod gan y swyddogaeth gynllunio statudol ddigon o adnoddau a'i bod yn cael ei rheoli'n effeithiol er mwyn bodloni polisiâu cenedlaethol, disgwyliadau cwsmeriaid a chefnogi cymunedau cynaliadwy;
- dod o hyd i ffrydiau incwm newydd i gefnogi pwrpasau'r Parc a'r Awdurdod.
- sicrhau ein bod yn ymwneud yn llawn â Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 Deddf yr Amgylchedd (Cymru) 2016 a blaenoriaethau Gwerthfawr a Chydnerth ac yn eu cyflawni;
- dangos yn lleol ac yn genedlaethol beth yw manteision cael Awdurdod Parc Cenedlaethol yn ei le yn rheoli lle mor arbennig ag Eryri, yn awr ac ar gyfer cenedlaethau'r dyfodol;
- amddiffyn ein staff, preswylwyr, defnyddwyr a'r Gwasanaeth Iechyd Gwladol rhag lledaenu firws Cofid-19 ar lefel leol, ranbarthol a chenedlaethol;
- sicrhau bod staff ac aelodau'n cael cefnogaeth ddigonol yn eu trefniadau gweithio mewn cyfnod o'r fath a bod lles staff yn cael ei gefnogi;
- mynd i'r afael â'r anghenion gweithredol a'r pwysau ariannol sy'n deillio o gyfyngiadau a heriau gweithredu mewn amgylchedd heriol a'r mesurau gofynnol wrth ddelfio â phandemig Cofid-19 a thu hwnt;

3.3. **MAE'R MODD Y MAE'R AWDURDOD YN CYFLAWNI EI FUSNES YN YSTOD Y CYFNODAU ECONOMAIDD HYN YR UN MOR BWYSIG AC YNG NGHYD-DESTUN HYN BYDD YR AWDURDOD YN MABWYSIADU'R DULL GWEITHREDU A GANLYN:**

- ymgorffori datblygiad cynaliadwy yn ddyfnach fyth fel egwyddor graidd sy'n arwain ein holl waith;
- trwy weithio gyda'n partneriaid, mabwysiadu rôl o alluogi a hwyluso wrth gyflawni ein pwrpasau;
- gwerthuso holl ymrwymadau ariannol tymor hir ac ymrwymadau eraill ar gyfer pob prosiect posibl;
- gweithio gyda'n cymunedau wrth gyflawni gweledigaeth yr Awdurdod;

4. AMCANION LLES A'R EGWYDDORION DATBLYGU CYNALIADWY

- 4.1 Mae Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) ("y Ddeddf") yn rhoi pwrpas cyffredin cyfreithiol rwymol, sef y saith nod lles. Y saith nod lles yw fel a ganlyn:

Cymru Lewyrchus	Cymru Gydnerth	Cymru Iachach	Cymru sy'n fwy Cyfartal	Cymru o gymunedau Cydlynus	Cymru â diwylliant bywiog lle mae'r Gymraeg yn ffynnu	Cymru sy'n Gyfrifol yn fyd-eang

Mae'r Ddeddf yn berthnasol i lywodraeth genedlaethol, llywodraeth leol, byrddau iechyd lleol a chyrrff cyhoeddus penodol eraill, megis yr Awdurdod hwn.

I'r Awdurdod, dyletswydd graidd y Ddeddf (dyletswydd llesiant) yw bod yn rhaid i ni bennu amcanion llesiant sy'n gwneud y gorau o'n cyfraniad ni tuag at gyflawni'r nodau llesiant a nodir uchod. Wrth wneud hynny, mae'n rhaid i ni gymryd pob cam rhesymol i gwrdd â'r nodau llesiant hynny yn unol â'r egwyddor o ddatblygu cynaliadwy.

- 4.2 Dylai amcanion llesiant yr Awdurdod fod yn amcanion ar gyfer newid yn y tymor hir. Byddwn yn cwrdd â'n amcanion llesiant drwy gyfres o gamau a gall y camau gweithredu hyn fod yn rhai tymor byr, canolig neu hir ar gyfer newid, neu gyfuniad o'r un peth.
- 4.3 Gweler amcanion llesiant yr Awdurdod yn Adran 5 y Datganiad Llesiant. Maent yn cael eu gosod allan yn y fath fodd ag i ddangos yn glir sut mae pob un ohonynt yn berthnasol i bob un o'r saith nod llesiant. O dan yr amcan llesiant unigol, ceir gyfres o gamau sydd angen eu cyflawni ac mae'r rhain unwaith eto wedi eu hasesu'n unigol o ran sut y maent yn berthnasol i bob un o'r saith nod llesiant. Bydd y camau sydd i'w cymryd fel y nodir uchod ac yn Adran 5 yn cael eu cefnogi gan Raglen Waith Gorfforaethol flynyddol fanwl sy'n cael ei hadrodd i'r Awdurdod ac yn cael ei harchwilio ganddo'n rheolaidd drwy gydol y flwyddyn. Yna gellir mesur cynnydd drwy Ddangosyddion Perfformiad Lleol a fabwysiadwyd i'r diben penodol.
- 4.4 Mae cefnogi'r nodau llesiant yn ddyletswydd gyfochrog y mae'n rhaid i bob corff cyhoeddus ei chyflawni drwy ddatblygu cynaliadwy. Gweler isod fanylion pellach ynghylch yr hyn a olygir gan ddatblygu cynaliadwy.

Bydd angen gweithredu i gwrdd â'n hamcanion llesiant mewn modd cynaliadwy. Mae datblygu cynaliadwy yn golygu pum gofyniad allweddol, sef:

1. **Tymor Hir** - pwysigrwydd cydbwysu anghenion tymor byr gyda'r angen i ddiogelu'r gallu i gwrdd ag anghenion tymor hir, yn enwedig lle mae'r pethau a wneir i gwrdd ag anghenion tymor byr yn gallu cael effeithiau tymor hir niweidiol.
2. **Integreiddio** - sut y gall ein amcanion llesiant effeithio ar bob un o'r nodau llesiant, sut y gall yr amcanion llesiant effeithio ar ei gilydd neu ar amcanion llesiant cyrrff cyhoeddus eraill, yn enwedig lle y gallai camau a gymerwyd gennym i gyfrannu at gwrdd ag un amcan fod yn niweidiol o ran cwrdd ag un arall.
3. **Cynhwysedd** - pwysigrwydd cynnwys pobl eraill sydd â diddordeb mewn cyflawni'r nodau llesiant, ac i sicrhau bod yr unigolion hynny yn adlewyrchu amrywiaeth poblogaeth Cymru neu ardal ddaearyddol yr Awdurdod.

4. **Cydweithio** - Gallai gweithredu ar y cyd ag unrhyw unigolyn (neu'r modd y mae gwahanol rannau o'r Awdurdod yn gweithredu gyda'i gilydd) gynorthwyo'r Awdurdod i gyflawni ei amcanion llesiant, neu gynorthwyo corff arall i gyflawni ei amcanion.
5. **Atal** - ystyried sut y gall defnyddio adnoddau i atal problemau rhag digwydd, neu waethygu, gyfrannu at gwrdd amcanion llesiant yr Awdurdod, neu amcanion corff arall.

4.5 Wedi asesu'r gofynion datblygu cynaliadwy gyda amcanion llesiant yr Awdurdod, mae'n ymddangos bod datblygu cynaliadwy yn rhan annatod o'n amcanion llesiant, a cheir manylion pellach isod:

Tymor hir: Mae pob un o amcanion llesiant yr Awdurdod yn cwmpasu dyheadau tymor hir yr Awdurdod, yn benodol sut y byddwn fel Awdurdod yn cynnal ein busnes yn y dyfodol ac ethos ein ffordd o feddwl. Mae hyn yn cynnwys mwy o gydweithio gyda'n rhanddeiliaid, mwy o ymwybyddiaeth o fanteision iechyd y Parc Cenedlaethol i bobl yn gyffredinol, heriau newid yn yr hinsawdd, grymuso ein cymunedau tra'n cydnabod bod rhaid i'r Awdurdod barhau i weithredu o fewn yr adnoddau ariannol llai sydd ar gael iddo.

Integreiddio: Mae rhai o'n amcanion llesiant yn cael mwy o effaith ar nodau llesiant unigol nag eraill. Fel rhan o'r broses o fabwysiadu ein amcanion llesiant, ystyriodd yr Awdurdod sut maent yn cwrdd â'r nodau llesiant, a nodir y rhain nid yn unig mewn perthynas â phob un o'r amcanion llesiant ond hefyd ar gyfer y camau gweithredu sy'n gysylltiedig â'n amcanion llesiant.

Cyfranogiad / Ymglymiad: Mae'r rhan fwyaf o'n hamcanion llesiant yn cynnwys pobl eraill. Trwy gyfathrebu'n effeithiol ac ehangu dealltwriaeth y cyhoedd ar bynciau mor amrywiol â'r heriau sy'n wynebu Eryri wrth ymateb i newid yn yr hinsawdd, gan fynd i'r afael ag unrhyw effeithiau negyddol hamdden tra'n gwella dealltwriaeth o'n treftadaeth ddiwylliannol, disgwylir y bydd cyfathrebiadau o'r fath yn adlewyrchu poblogaeth Cymru. Yn yr un modd bydd sicrhau bod ein cymunedau'n gydnerth wrth fynd i'r afael â'r heriau sy'n eu hwynebu wrth gwrs yn cynnwys nid yn unig poblogaeth ardal ddaearyddol yr Awdurdod ond hefyd boblogaeth Cymru gyfan, oherwydd dim ond trwy gynnwys pawb y gallwn ni obeithio bod yn llwyddiannus yn y pen draw. Ein hamcan 'gweithio mewn ffordd gydnerth', er nad yw'n cynnwys pobl eraill yn uniongyrchol yw'r amcan sy'n sicrhau bod uchelgeisiau tymor hir yr Awdurdod yn parhau i fod yn gyraeddadwy.

Cydweithio: Fel Awdurdod cymharol fach mae Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri wastad wedi cydnabod y manteision sylweddol y gellir eu hennill trwy gydweithio ag eraill a thrwy weithio mewn partneriaeth yn barhaus. Erbyn hyn mae'r math hwn o feddwl wedi'i wreiddio yng ngwead yr Awdurdod a'i staff ac nid yw'n syndod bod ein holl amcanion llesiant yn cynnwys cydweithio. Bydd ein holl amcanion llesiant yn cynnwys cymysgedd o gydweithredu mewnol ac allanol.

Atal: Ni ddylai fod yn syndod bod atal yn rhan ganolog o amcanion llesiant yr Awdurdod pan fydd rhywun yn ystyried ein pwrpasau statudol. Trwy gynnwys ein cymunedau ac eraill yng ngwaith yr Awdurdod; trwy gyfathrebu'n effeithiol ynghylch y cyfleoedd real iawn y mae'r Parc Cenedlaethol yn eu cynnig; trwy sicrhau ein bod yn cynnig amodau ffafriol ar gyfer adfer cynefinoedd; trwy gymryd y camau hyn a chamau gweithredu eraill yn awr, gallwn ddechrau'r broses o addasu i heriau newid yn yr hinsawdd. Os na ddefnyddir adnoddau yn awr i fynd i'r afael â'r materion hyn, mae risg wirioneddol y bydd yr heriau sy'n wynebu cenedlaethau'r dyfodol yn anorchfygol.

Nodir amcanion llesiant yr Awdurdod yn Rhan 5. Bydd cynnydd ar weithredu ei amcanion llesiant yn cael ei adolygu'n rheolaidd gan Bwyllgor Perfformiad ac Adnoddau'r Awdurdod. Mae'r Awdurdod yn ystyried adroddiad terfynol ar ôl i'r flwyddyn ariannol ddod i ben, trwy ystyried Adroddiad Blynyddol yr Awdurdod.

5. AMCANION LLESIANT

Yr Amcanion Llesiant a'r Gweithgareddau Cyfatebol, a Chrynodeb o'r modd y maent yn cwrdd â'r Nodau Llesiant

AMGYLCHEDDAU CYDNERTH (AC)	Llewyrchus	Cydnorth	Iachach	Mwy Cyfartal	Cymunedau Cydllynus	Diwylliant Bywiog	Cyrtfol ar lefel fyd-eang
Cyflawni'r yr allbwn hwn fel a ganlyn:							
AC1 Gwella rheolaeth hamdden ac unrhyw effeithiau negyddol hamdden	✓	✓	✓		✓		✓
AC2 Ymateb i heriau Newid yn yr Hinsawdd	✓	✓	✓	✓	✓		✓
AC3 Gwella rheolaeth a'r ddealltwriaeth o'n treftadaeth ddiwylliannol	✓			✓	✓	✓	✓
AC4 Mynd i'r afael â heriau a chyfluoedd senarios rheoli tir ar ôl Brexit	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
AC5 Mynd i'r afael â'r dirywiad mewn natur		✓	✓				✓

Byddwn yn gwybod ein bod yn llwyddo i gyflawni'r amcan llesiant pan:

AC1: Fyddwn wedi datblygu a gweithredu egwyddorion a throthwyon arweiniol mewn perthynas ag effeithiau ymwelwyr ar yr amgylchedd a'r dirwedd (*yn unol ag Allbwn Cynllun Eryri A1.1*)

AC1: Rydym wedi sicrhau bod llwybrau'r ucheldir yn cael eu cynnal a'u cadw'n dda i reoli effeithiau erydiad a blaenoriaethu gwaith yn seiliedig ar nifer y defnyddwyr llwybrau troed (*yn unol ag Allbwn Cynllun Eryri A1.2*)

AC1, 2: Rydym wedi lleihau effeithiau parcio a thrafnidiaeth ar yr amgylchedd a'r dirwedd (*yn unol ag Allbwn Cynllun Eryri A1.4*)

AC1: Rydym wedi lleihau unrhyw effeithiau negyddol gweithgareddau hamdden (*yn unol ag Allbwn Cynllun Eryri A1.5*)

AC1: Gan ddefnyddio'r strategaeth marchnata brand fel sylfaen, byddwn wedi datblygu cynllun a rennir gyda phartneriaid ar y wybodaeth a ddarparwn i ymwelwyr, gyda phwyslais ar y Rhinweddau Arbennig a newid ymddygiad (*yn unol ag Allbwn Cynllun Eryri B3.3*)

AC2, 4: Mae allyriadau carbon Parc Cenedlaethol Eryri yn cael eu lleihau (*yn unol ag Allbwn Cynllun Eryri A3.1*)

AC2, 4: Rydym wedi diogelu a chynyddu faint o garbon sy'n cael ei storio yn Eryri (*yn unol ag Allbwn Cynllun Eryri A3.2*)

AC3, 4, 5: Rydym wedi cydlynu a gweithredu cynllun nwyddau cyhoeddus uchelgeisiol sy'n canolbwyntio ar gynnal, adfer ac ehangu cynefinoedd, rhywogaethau, nodweddion amgylcheddol hanesyddol a nwyddau cyhoeddus ehangach (*yn unol ag Allbwn Cynllun Eryri A2.1*)

AC5: Mae dirywiad bioamrywiaeth yn cael sylw trwy weithgareddau cynnal a chadw, adfer, ehangu a chysylltedd (*yn unol ag Allbwn Cynllun Eryri A2.2*)

AC2, 4, 5: Rydym wedi parhau i ehangu gweithredoedd cyfredol y Bartneriaeth i reoli a lleihau maint y rhywogaethau goresgynnol (*yn unol â Chynllun Eryri A4.2*)

AC3: Rydym wedi cefnogi atgyweirio ac adfer adeiladau rhestredig, wedi cefnogi diogelu Henebion Rhestredig ac wedi datblygu a gweithredu prosiectau ar raddfa tirwedd sydd o fudd i'r amgylchedd hanesyddol. (*yn unol â Chynllun Eryri A6.1. A6.2. A6.3*).

CYMUNEDAU CYDNERTH (CC)	Llewyrchus	Cydnherth	Iachach	Mwy Cyfartal	Cymunedau Cydlynus	Diwylliant Bywiog	Cyfrifol ar lefel fyd-eang
Cyflawni'r yr allbwn hwn fel a ganlyn:							
CC1 Cynnal a gwella ansawdd bywyd preswylwyr	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
CC2 Cefnogi pobl ifanc	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
CC3 Hyrwyddo twristiaeth gynaliadwy i ychwanegu gwerth i gymunedau lleol	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
CC4 Hyrwyddo a chefnogi'r Cymraeg yn weithredol	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
CC5 Datblygu economi leol sy'n cefnogi dynodiad a rheolaeth Eryri fel Parc Cenedlaethol	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓

Byddwn yn gwybod ein bod yn llwyddo i gyflawni'r amcan llesiant pan:

CC1, 2, 4: Rydym wedi hyrwyddo a galluogi ystod amrywiol o weithgareddau sy'n gwella lles pobl (*yn unol â Chynllun Eryri B1.2*)

CC1, 3, 5: Rydym wedi creu cynllun ac yn canolbwyntio adnoddau ar hyrwyddo, datblygu a chynnal a chadw llwybrau pellter hir wedi'u marcio'n dda, llwybrau hygyrch, llwybrau aml-ddefnyddiwr (yn enwedig llwybrau beicio a llwybrau beicio mynydd), hyrwyddo llwybrau a chysylltiadau a dolenni rhwng trefi a phentrefi. (*yn unol ag Allbwn Cynllun Eryri B2.1*)

CC1, 2, 3, 5: Rydym wedi annog ymwelwyr i ddod ar wahanol adegau o'r flwyddyn ac i wahanol ardaloedd er mwyn lleddfu pwysau yn ystod y tymor brig a helpu busnesau gyda materion tymhorol (*yn unol ag Allbwn Cynllun Eryri B3.2*)

CC1,3,5: Rydym wedi archwilio a gweithredu cyfleoedd i annog trafndiaeth wyrddach (*yn unol ag Allbwn Cynllun Eryri B4.2*)

CC2, 3, 4: Rydym wedi creu cyfleoedd i bobl ifanc fod yn llysgenhadon dros iaith a diwylliant yr ardal (*yn unol ag Allbwn Cynllun Eryri C1.1*)

CC4, 5: Rydym yn arwain trwy esiampl wrth sicrhau bod yr iaith, diwylliant a threftadaeth Cymru yn cael ei hyrwyddo a'u defnyddio mewn digwyddiadau, gweithgareddau a gwybodaeth (*yn unol ag Allbwn Cynllun Eryri C1.1*)

CC 4: Rydym wedi gweithredu mesurau yn y Cynllun Datblygu Lleol a Chanllawiau Cynllunio Atodol cysylltiedig sy'n annog datblygiadau newydd i gynnal neu wella datblygiad y Gymraeg (*yn unol ag Allbwn Cynllun Eryri C1.1*)

CC4: Rydym wedi darparu cyfleoedd i ddysgwyr Cymru yn yr ardal (*yn unol ag Allbwn Cynllun Eryri C1.2*)

CC4: Fyddwn ni wedi amddiffyn enwau lleoedd Cymreig (*yn unol ag Allbwn Cynllun Eryri C1.3*)

CC1, 2, 4: Rydym wedi gweithio gyda phartneriaid i fynd i'r afael â materion sylfaenol a datblygu atebion arloesol i ddarparu tai fforddiadwy sy'n diwallu anghenion lleol (*yn unol ag Allbwn Cynllun Eryri C3.1*)

FFYRDD CYDNERTH O WEITHIO (CW)	Llewyrchus	Cydnerth	Iachach	Mwy Cyfartal	Cymunedau Cydlynol	Diwylliant Bywiog	Cyfrifol ar lefel fyd-eang
Cyflawni'r yr allbwn hwn fel a ganlyn:							
CW1 Datblygu gweithlu medrus	✓	✓	✓				
CW2 Datblygu a hyrwyddo arfer gorau	✓	✓	✓	✓			
CW3 Gweithio'n effeithiol mewn partneriaeth	✓	✓	✓	✓	✓		
CW4 Moderneiddio trefniadau llywodraethu	✓	✓		✓			✓
CW5 Cynnal a gwella dealltwriaeth a chefnogaeth cymunedau lleol i waith y Parc Cenedlaethol		✓	✓	✓	✓	✓	✓
CW6 Cydbwyso adnoddau ac ymdrechion yr Awdurdod	✓	✓	✓				

Byddwn yn gwybod ein bod yn llwyddo i gyflawni'r amcan llesiant pan:

CW1, 2: Rydym wedi buddsoddi yn ein staff i sicrhau bod ganddynt yr arbenigedd a'r sgiliau sydd eu hangen i gwrdd â heriau'r presennol a'r dyfodol.

CW2, 3: Pan fo Cynllun Eryri yn cael ei roi ar waith yn llwyddiannus.

CW2, 4: Rydym wedi cynnal adolygiad o'r trefniadau llywodraethu presennol i sicrhau bod yr Awdurdod yn parhau i weithredu'n effeithiol ac y bydd yn ddigon addasadwy i gwrdd â heriau yn y dyfodol. Monitro unrhyw newidiadau i sicrhau eu bod yn gweithio yn ôl y bwriad.

CW5: Mae cyfleoedd i gymunedau lleol, ysgolion, grwpiau anodd eu cyrraedd a difreintiedig ymgysylltu ag amgylchedd a threftadaeth ddiwylliannol Eryri, a dysgu amdanynt, a sut y gallant helpu i ofalu amdanynt wedi cael eu nodi. (*yn unol ag Allbwn Cynllun Eryri A5.1*)

CW5: Rydym wedi cefnogi, hyrwyddo a darparu cyfleoedd gwirfoddoli sy'n helpu i amddiffyn a gwella'r amgylchedd a threftadaeth ddiwylliannol (*yn unol ag Allbwn Cynllun Eryri A5.2*)

CW5: Fyddwn yn cynyddu cyfleoedd i ddeialog rhwng Awdurdod y Parc Cenedlaethol a sefydliadau cymunedol (*yn unol ag Allbwn Cynllun Eryri C4.1*)

CW6: Fyddwn yn cyflawni o fewn y gyllideb a neilltuwyd a defnyddir cronfeydd wrth gefn yr Awdurdod mewn modd cynaliadwy

6. MANYLION CYSWLLT

Croesawn eich mewnbwn ynghyd â'ch awgrymiadau. Cysylltwch ag Iwan Jones â'ch sylwadau.

Gellir cael rhagor o wybodaeth ynghylch y manylion a nodir yn y Datganiad Llesiant hwn drwy ysgrifennu neu anfon e-bost at:

Iwan Jones

Cyfarwyddwr Gwasanaethau Corfforaethol

Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri

Pencadlys APCE, Penrhyndeudraeth, Gwynedd, LL48 6LF

e-bost: ewan.jones@eryri.llyw.cymru

www.eryri.llyw.cymru

Datganiad Llesiant 2021-26
Mabwysiadwyd PacA Mawrth 2021

Adolygwyd yr Amcanion Llesiant Ionawr 2022 – Dim newid
Adolygwyd yr Amcanion Llesiant Chwefror 2023 – Dim newid
Adolygwyd yr Amcanion Llesiant Chwefror 2024: Amcan newydd wedi ei gynnwys:
CW6: Cydbwyso adnoddau ac ymdrechion yr Awdurdod.

CYFARFOD:	Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri
DYDDIAD:	11 Mehefin, 2025
TEITL:	CYNHADLEDD EUROPARC 2025 Natur i Bobl, Pobl i Natur Birstonas, Lithuania, Parc Rhanbarthol Doleni Afon Neumunas 07- 10 Hydref, 2025
AWDUR:	Prif Weithredwr
PWRPAS:	Rhoi gwybod i'r Aelodau am y gynhadledd

1. CEFNDIR:

- 1.1. Corff cynrychioliadol Ardaloedd Gwarchodedig Ewrop yw Ffederasiwn EUROPARC. Mae gan y Ffederasiwn aelodaeth o 378 o awdurdodau cyfrifol dros 36 o wledydd ac mae'n hwyluso cydweithrediad rhyngwladol ym mhob agwedd ar Reoli Ardaloedd Gwarchodedig i wella a gwarchod ein hetifeddiaeth naturiol.

Mae'r Ffederasiwn yn cael ei gydnabod ledled y byd fel rhwydwaith proffesiynol o Ardaloedd Gwarchodedig Ewropeaidd sy'n darparu fforwm i rannu profiadau proffesiynol, cydweithio ar brosiectau technegol a datblygu nodau cyffredin.
- 1.2. Mae Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri wedi bod yn aelod o Ffederasiwn EUROPARC ers bron i 30 mlynedd ac yn 2006 fel gynhaliwyd Cynhadledd EUROPARC yn Eryri.

2. CYNHALDEDD FEDERASIWN EUROPARC 2025:

- 2.1 Cynhelir cynhadledd 2025 o Hydref 7fed i 10fed yng nghanol Lithwania yma mharc rhanbarthol Doleni Afon Neumas, ardal sy'n enwog am ei bioamrywiaeth gyfoethog a'i threftadaeth ddiwylliannol. Mae doleni Afon Neumunas yn datgelu elfennau gwahanol ym mhob dolen, yn cysgod coedwig enwog Punia, terasau a chribau llydan yn datgelu'r heanau cynharaf o bridd, tra bod y nifer o geunentydd a golchfeydd lethrau wedi'u herydu yn datgelu gweithiau celfyddyd graffig addurnedig. Cynhelir yn gynhadledd yn Birstonas, tref gwyliau a gydnabyddir yn rhyngwladol ac yn cael ei dathlu am ei thraddodiadau lles, ei ffynhonnau mwynol a'i thirweddau naturiol.
- 2.2 Bydd thema ganolog y gynhadledd "Natur i Bobl, Pobl i Natur", yn tynnu sylw at y gyd-ddibyniaeth ddofn rhwng pobl a natur ac yn tanlinellu ein cyfrifoldeb i amddiffyn ecosystemau er budd cenedlaethau'r presenol a'r dyfodol.
- 2.3 Bydd Cynhadledd eleni hefyd yn nodi 50fed pen-blwydd Confensiwn Ramsar – sy'n ganolog i gyfraith Adfer Natur yr Undeb Ewropeaidd.

2.4 Cost mynychu'r gynhadledd i Aelodau Ffederasiwn EUROPARC:

Cofrestru hyd at 31.07. - 280€ ar ôl 01.08. - 350€

leuenctid: 140€ 280€

3. ARGYMHELLION:

3.1 Gofynnir i'r Aelodau benderfynu a ddylid APCE gael ei gynrychioli yng Nghynadledd EUROPARC 2025.

3.2 Yn amodol ar yr uchod, gofynnir i'r Aelodau ddirprwyo'r penderfyniad ar y gynrychiolaeth i'r Cadeirydd a'r Prif Weithredwr.

4. GWYBODAETH CEFNDIR:

Gwefan y gynhadledd: [EUROPARC Conference 2025 - EUROPARC Federation](#)

JO/Awdurdod/ 11 06 25 Europarc 2025

COFNODION
PWYLLGOR PERFFORMIAD AC ADNODDAU
DYDD MERCHER 19 MAWRTH 2025
Swyddfa'r Parc Cenedlaethol

YN BRESENNOL:

Aelodau wedi'u penodi gan Gyngor Gwynedd

Cynghorwyr Elfed Powell Roberts (Cadeirydd), Elwyn Edwards, Annwen Hughes, Louise Hughes, Edgar Wyn Owen, Meryl Roberts, Einir Wyn Williams;

Aelodau a benodwyd gan Gyngor Bwrdeistref Sirol Conwy

Cynghorwyr Ifor Glyn Lloyd, Jo Nuttall, Nia Owen;

Aelodau a benodwyd gan Lywodraeth Cymru

Brian Angell, Tim Jones, Delyth Lloyd;

Swyddogion

Jonathan Cawley, G. Iwan Jones, Dewi Aeron Morgan, Sian Owen, Angela Jones, Etta Trumper, Bethan Hughes, Naomi Jones, Eifion Jones.

Cynghorodd y Cyfarwyddwr Gwasanaethau Corfforaethol fod y cyfarfod yn cael ei recordio i gynorthwyo gwirio'r cofnodion ac y byddai'r recordiad ar gael ar-lein yn ddiweddarach.

1. Ymddiheuriadau am absenoldeb a Datganiadau'r Cadeirydd

Derbyniwyd ymddiheuriadau gan y Cynghorwyr Delyth Lloyd Griffiths, John Pughe Roberts, a Naomi Luhde-Thompson.

2. Datgan Diddordeb

Ni chafwyd datganiad o ddiddordeb mewn unrhyw eitem gan aelod na swyddog.

3. Cofnodion

Mabwysiadwyd cofnodion cyfarfodydd y Pwyllgor Perfformiad ac Adnoddau a gynhaliwyd ar y 27 Tachwedd 2024, a llofnododd y Cadeirydd hwy fel rhai cywir.

4. Taflen Weithredu

Cyflwynwyd y Daflen Weithredu gan y Dirprwy Brif Weithredwr.

Adroddwyd bod yr Awdurdod yn parhau i aros am arweiniad ac ymateb Llywodraeth Cymru i'r ddwy eitem oedd ar y daflen a dylid eu cadw fel ag yr oeddynt.

Argymhellwyd: – cadw'r ddwy eitem ar y daflen fel ag yr oeddynt.

Penderfynwyd: — **derbyn** yr Argymhelliad.

5. **Adroddiad Cwblhau Prosiect Treftadaeth Treflun Dolgellau**

Cyflwynwyd adroddiad gan y Pennaeth Treftadaeth Ddiwylliannol.

Adroddwyd:

- cefndir y prosiect, a chyflwynwyd manylion ar brosiectau unigol;
- bod pandemig Covid 19 wedi cael effaith ar amserlen y prosiect;
- bod llwyddiant y cynllun presennol wedi arwain at gyflwyno Datganiad o Ddiddordeb i Gronfa Dreftadaeth y Loteri Genedlaethol ar gyfer prosiect newydd yn Nolgellau;
- bod y prosiect arfaethedig yn cwmpasu rhychwant ehangach o weithgaredd, gan gynnwys ffocws manylach ar effeithlonrwydd adeiladau rhestredig, ymgysylltu cymunedol, adfer natur a gwelliannau amgylcheddol.

Argymhellwyd: –

1. bod Aelodau'n derbyn yr adroddiad er gwybodaeth
2. bod Aelodau'n cefnogi'r bwriad i ddatblygu prosiect cadwraethol newydd yn ardal gadwraeth Dolgellau

Penderfynwyd: — **derbyn** yr Argymhelliad.

6. **Ceisiadau Rhyddid Gwybodaeth – Adroddiad Blynyddol**

Cyflwynwyd adroddiad gan y Pennaeth Gweinyddol a Gofal Cwsmer.

Adroddwyd:

- bod 42 o geisiadau wedi dod i law yn ystod y flwyddyn 2024
- bod 16 o'r 42 cais wedi eu trin o dan y Rheoliadau Gwybodaeth Amgylcheddol a 26 o dan y Ddeddf Rhyddid Gwybodaeth
- na chyflwynwyd yr un gŵyn i Swyddfa'r Comisiynydd Gwybodaeth ynghylch gwrthod rhyddhau gwybodaeth
- bod pob un cais wedi derbyn ymateb o fewn y terfyn amser statudol o 20 diwrnod

Argymhellwyd: – bod y pwyllgor yn nodi cynnwys yr adroddiad.

Penderfynwyd: — **derbyn** yr Argymhelliad.

7. **Proffil Risg Yr Awdurdod**

Cyflwynwyd adroddiad gan y Dirprwy Brif Weithredwr (Dros Dro).

Adroddwyd:

- bod 20 risg wedi eu hadnabod ar y Proffil;
- bod 3 wedi cael eu nodi fel risgiau Uchel, 14 fel risgiau canolig a 3 fel risgiau Isel

- bod risg Newydd wedi ei adnabod (Risg 20 – Risg ariannol ac i enw da ynglŷn â dyfodol Plas Tan y Bwlch)
- bod Risg 18, sef risg o Adolygiad Barnwrol ar gyflwyno'r Cyfarwyddyd Erthygl 4 wedi'i gynyddu o risg Isel i risg Ganolig ar y Gofrestr Risg;
- bod tri risg arall wedi eu lleihau ar y Gofrestr Risg: Risg 4, Risg 5 a Risg 17;
- y barnwyd bod Risg 17 (Gwydnwch y Tîm Rheoli) oherwydd y penderfyniad diweddar i gynyddu nifer y swyddogion ar y Tîm Rheoli, bellach wedi cael sylw llawn a gellid ei dynnu oddi ar y Gofrestr Risg.

Argymhellwyd: –

1. trafod cynnwys yr adroddiad ac adolygu'r newidiadau i rai o'r graddfeydd risg;
2. cytuno i ddileu Risg 17 o'r Gofrestr Risg fel yr amlinellwyd yn yr adroddiad;

Penderfynwyd: — **derbyn** yr Argymhelliad.

8. Diweddariad ar y Gyllideb 2024/25

Cyflwynwyd adolygiad o gyllideb 2024/25 gan gynnwys crynodeb o'r cyllidebau refeniw a chyfalaf diwygiedig o ddechrau'r flwyddyn ariannol h.y., 1 Ebrill 2024 i 31 Ionawr 2025, gan y Pennaeth Cyllid.

Adroddwyd:

- bod grant ychwanegol o £1.1M wedi ei dderbyn gan Lywodraeth Cymru ers cyflwyno'r adroddiad ysgrifenedig;
- bod y diffyg disgwylidig ar ddiwedd y flwyddyn ariannol tua £500,000, ond oherwydd y grant diweddar ni ddisgwylid y byddai'n rhaid i'r diffyg gael ei ariannu o'r gronfa wrth gefn bellach.

Argymhellwyd: – cymeradwyo'r adroddiad a nodi'r sefyllfa ariannol bresennol ar gyfer 2024/25

Penderfynwyd: — **derbyn** yr Argymhelliad.

9. Adroddiad Blynyddol Gwirfoddoli a Lles 2024

Cyflwynwyd adroddiad ddiweddarau'r Awdurdod ar gynnydd y Strategaeth Gwirfoddoli 2021-2026 gan y Swyddog Gwirfoddoli a Lles.

Adroddwyd bod yr adroddiad blynyddol wedi ei rannu yn 5 rhan, gan roi trosolwg o'r datblygiadau mewn cyfleoedd gwirfoddoli a lles a oedd yn cynnwys;

- Cynllun gwirfoddoli
- Digwyddiadau lles
- Llogi trampyr
- Diweddariadau manwl ar ddangosyddion perfformiad allweddol
- Targedau 2025

Argymhellwyd: – cymeradwyo cynnwys adroddiad blynyddol 2024 a chynghori ar unrhyw nodau neu amcanion o'r Strategaeth datblygu gwirfoddolwyr 2021-2026.

Penderfynwyd: — **derbyn** yr Argymhelliad.

10. **Rhaglen Waith Corfforaethol 2024-25**

Cyflwynwyd adroddiad gan y Dirprwy Brif Weithredwr Dros Dro ar y cynnydd a wnaed yn y 3ydd a'r 4ydd chwarter yn 2024-25 i gyflawni'r wahanol brosiectau a'r mentrau y cytunwyd arnynt ar gyfer cyflawni Amcanion Gwelliant yr Awdurdod.

Argymhellwyd: – archwilio a thrafod y Rhaglen Waith Corfforaethol.

Penderfynwyd: — **derbyn** yr Argymhelliad.

11. **Rhaglen Waith Corfforaethol 2025-26**

Cyflwynwyd adroddiad gan y Prif Weithredwr ar y gwaith/prosiectau a fyddai'n cael eu cwblhau yn ystod 2025-26 mewn ymateb i Amcanion Llesiant yr Awdurdod.

Adroddwyd:

- bod cyfnod yr Amcanion Llesiant presennol yn dod i ben eleni, a'i fod yn bryd adolygu'r Amcanion ar gyfer y 5 mlynedd nesaf;
- ei fod yn fwriad gohirio'r adolygiad llawn hwn am ryw flwyddyn i allu cwblhau adolygu'r *Cynllun Datblygu Lleol a Chynllun Eryri* yn gyntaf, oherwydd:
  - fod yr Amcanion Llesiant yn bwydo i mewn i *Gynllun Eryri* ac, yn ôl pob tebyg,
  - fe fyddai'n rhaid newid yr Amcanion unwaith eto pe caent eu hadolygu cyn adolygu *Cynllun Eryri*.
- bod y Prif Weithredwr yn bwriadu dod ag adroddiad gerbron yr Awdurdod fis Mehefin i ohirio'n ffurfiol.

Argymhellwyd: – mabwysiadu'r Rhaglen Waith Corfforaethol (Drafft) fel dogfen weithredol ar gyfer 2025-26.

Penderfynwyd: — **mabwysiadu'r** Rhaglen Waith Corfforaethol (Drafft).

Daeth y cyfarfod i ben am 10:55

**GWEITHGOR AELODAU
PARC CENEDLAETHOL ERYRI**
Dydd Mercher 9 Ebrill 2025

YN BRESENNOL:

Aelodau wedi'u penodi gan Gyngor Gwynedd

Cynghorwyr Elwyn Edwards, Delyth Lloyd Griffiths, Annwen Hughes, Louise Hughes, Edgar Wyn Owen, Elfed Powell Roberts, John Pughe Roberts, Meryl Roberts;

Aelodau a benodwyd gan Gyngor Bwrdeistref Sirol Conwy

Cynghorwyr Jo Nuttall, Nia Owen;

Aelodau a benodwyd gan Lywodraeth Cymru

Brian Angell, Rhys Evans, Delyth Lloyd, Wyn Thomas;

Swyddogion

Jonathan Cawley, Iwan Jones, Naomi Jones, Eifion Jones;

Cynghorodd y Dirprwy Brif Weithredwr y byddai'r cyfarfod yn cael ei gofnodi i gynorthwyo gwirio'r cofnodion.

Yn absenoldeb Cadeirydd y Gweithgor Aelodau, y Cynghorydd Ifor Glyn Lloyd, cadeiriwyd y cyfarfod gan y Cynghorydd Edgar Wyn Owen, Cadeirydd yr Awdurdod.

1. Ymddiheuriadau am absenoldeb a Datganiadau'r Cadeirydd

Derbyniwyd ymddiheuriadau gan y Cynghorydd Einir Wyn Williams, Cynghorydd Ifor Glyn Lloyd, Tim Jones, Naomi Luhde-Thompson.

Croesawodd y Cadeirydd yr Aelodau Mr Rhys Evans a Mr Wyn Thomas i'w cyfarfod cyntaf o'r Gweithgor

2. Datganiad o Fuddiant

Ni ddatganodd unrhyw aelod na swyddog fuddiant mewn unrhyw eitem.

3. Cofnodion

Cyflwynwyd cofnodion cyfarfod y Gweithgor Aelodau a gynhaliwyd ar 5 Mawrth a 19 Mawrth 2025.

Mabwysiadwyd y cofnodion, ac arwyddodd y Cadeirydd hwy fel rhai cywir.

4. **Adroddiad Blynyddol Enwau Tirweddol Eryri**

Cyflwynwyd adroddiad gan y Pennaeth Treftadaeth Ddiwylliannol

Adroddwyd:

- pwysigrwydd enwi lleoedd gan ei fod yn adlewyrchu dealltwriaeth pobl o'r lle;
- bod dylanwad teithwyr ar enwau lleoedd yn enfawr;
- y llwyddwyd i safoni enwau 5 grŵp o nodweddion tirweddol: llynnoedd, llynnoedd llai, rhaeadrau, bylchau a chopau;
- mai'r targed gwreiddiol oedd casglu 100 o enwau tirweddol ym mhob sesiwn ond bod pob digwyddiad ond un wedi rhagori ar y targed yma;
- bod cymunedau wedi ymateb yn gadarnhaol iawn i'r gwaith a'r diddordeb yn cynyddu;
- bod canlyniadau defnydd o enwau Eryri a'r Wyddfa mewn cyhoeddiadau Saesneg yn dystiolaeth o lwyddiant.

Cafwyd trafodaeth ar y cyflwyniad a *nodwyd* y canlynol:

- bod ynganu ac orgraff leol o enwau yn cael eu cofnodi;
- mai gydag Arolwg Ordnans yr oedd yr Awdurdod yn cyd-weithio ar hyn o bryd, ond bod bwriad i ymestyn hyn i gwmnïau mapio eraill.

Argymhellwyd:—

1. Bod Aelodau yn derbyn yr adroddiad er gwybodaeth.
2. Bod yr Aelodau'n cyfrannu unrhyw syniadau ar gyfer datblygu maes gwaith enwau lleoedd.

Penderfynwyd:— **cymeradwyo'r** argymhelliad.

Daeth y cyfarfod i ben am 12:00

**COFNODION
PWYLLGOR SAFONAU**
DYDD GWENER 11 EBRILL 2025
Swyddfa'r Parc Cenedlaethol

YN BRESENNOL:

Aelodau wedi'u penodi gan Gyngor Gwynedd

Cynghorwyr Elfed Powell Roberts, Edgar Wyn Owen (*ex officio*);

Aelodau a benodwyd gan Gyngor Bwrdeistref Sirol Conwy

Cynghorydd Nia Owen;

Aelodau a benodwyd gan Lywodraeth Cymru

Aelodau Annibynnol

Mr. Martin J. Hughes, Mr. Mark Jones;

Swyddogion

Iwan Jones, Eifion Jones.

Cyhoeddodd y Dirprwy Brif Weithredwr y byddai'r cyfarfod yn cael ei recordio i gynorthwyo gwirio'r cofnodion.

1. Ethol Cadeirydd ac Is-gadeirydd

Esboniodd y Dirprwy Brif Weithredwr fod yn rhaid ethol Cadeirydd i'r Pwyllgor Safonau yn dilyn ymddeoliad y cyn-gadeirydd, Mrs Sharon Warnes.

Enwebwyd ac *etholwyd* Mr Martin Hughes yn Gadeirydd.

Yn dilyn, gan fod yr Is-gadeirydd nawr wedi ei benodi yn Gadeirydd y Pwyllgor roedd angen ethol Is-gadeirydd

Enwebwyd ac *etholwyd* Mr Mark Jones yn Is-gadeirydd.

2. Ymddiheuriadau am absenoldeb a Datganiadau'r Cadeirydd

Nodwyd: gan nad oedd trydydd Aelod Annibynnol wedi ei benodi i'r swydd wag eto, bod Ms Naomi Luhde-Thompson wedi cael ei gofyn i beidio â mynychu'r cyfarfod i sicrhau'r cydbwysedd angenrheidiol o aelodau.

3. Datgan Budd

Ni chafwyd datganiad o fuddiant mewn unrhyw eitem gan aelod na swyddog.

4. Cofnodion

Cyflwynwyd cofnodion cyfarfod y Pwyllgor Safonau a gynhaliwyd ar 20 Medi 2024.

Mabwysiadwyd y cofnodion, ac arwyddodd y Cadeirydd hwy fel rhai cywir.

Materion yn codi o'r cofnodion:

- Croesawodd y Dirprwy Brif Weithredwr (DBW) y Cynghorydd Nia Owen i'w chyfarfod cyntaf o'r Pwyllgor Safonau;
- Adroddodd y DBW fod cyfweiliadau wedi'u cynnal i benodi Aelod Annibynnol newydd i'r Pwyllgor yn dilyn ymddeoliad Mrs Sharon Warnes; bod person wedi'i enwebu yn dilyn y cyfweiliadau hynny, ac y byddai adroddiad yn cael ei gyflwyno i'r Awdurdod yn argymhell ei benodi i'r swydd;
- Adroddodd ei fod wedi methu mynychu Pwyllgor y Fforwm Safonau Cenedlaethol a oedd wedi'i gynnal ym mis Ionawr;
- Adroddodd fod eitem wedi codi mewn Pwyllgor Cynllunio diweddar lle defnyddiodd Aelodau o Gyngor Bwrdeistref Sirol Conwy ollyngiad cyffredinol a ganiatawyd iddynt gan y Pwyllgor Safonau yng nghyfarfod 20 Medi 2024 i gymryd rhan yn y trafodaethau a'r penderfyniad. Methwyd â hysbysu'r Aelodau Annibynnol cyn y cyfarfod y byddai'r aelodau yn defnyddio'r gollyngiad ond addawodd y byddai recordiad o'r cyfarfod yn cael ei anfon at yr Aelodau Annibynnol. Adroddodd y Cynghorydd Nia Owen ei bod wedi elwa o gael y gollyngiad a'i bod yn falch ei bod wedi gallu cyfrannu at y drafodaeth.

5. Adroddiad Blynyddol i Gyfarfod Cyffredinol Blynyddol yr Awdurdod

Adroddwyd: y materion y mae'n rhaid eu hadrodd i'r Awdurdod a'r cynnig drafft o'r materion a fyddai'n cael eu cyflwyno.

Trafodwyd:

1. Mewn ymateb i gwestiwn a oedd yn gofyn ai mewn ymgynghoriad gyda'r Cadeirydd yn unig y paratoid yr adroddiad esboniodd y DBW fod y cyfarfod presennol yn gyfle i'r holl bwyllgor drafod yr adroddiad ac i gynnig gwelliannau iddo, gan ei fod mewn ffurf ddrafft yn unig ar y pryd.
2. Bod yr adroddiad drafft yn nodi "na fu unrhyw achosion yn ystod y flwyddyn lle mae gweithdrefn Datrysiaid Lleol yr Awdurdod wedi'i rhoi ar waith", ond bod cofnodion cyfarfod diwethaf y Pwyllgor Safonau (20.09.24) yn nodi, "nad oedd gan yr Awdurdod Weithdrefn Datrys Lleol". Esboniodd y DPW eu bod yn sôn am ddau beth gwahanol: bod y cofnodion yn sôn am gwynion cyffredinol a wneid i'r Awdurdod a bod yr adroddiad yn sôn am anghydfodau mân rhwng Aelodau â'i gilydd. Cydnabu fod y derminoleg yn debyg ac felly'n ddryslyd ac addawodd ddiwygio'r adroddiad i'w wneud yn eglurach.

Argymhellwyd:—

1. Trafod cynnwys yr adroddiad.
2. Cytuno ar gynnwys yr Adroddiad Blynyddol i'w gyflwyno i'r Awdurdod fel y nodir yn Adran 4 uchod yn amodol ar unrhyw ychwanegiadau/diwygiadau y gallai'r Pwyllgor Safonau ddymuno eu gwneud iddo.

*Penderfynwyd: **derbyn** yr Argymhelliad*

6. Datganiadau o Fuddiannau Aelodau

Nodwyd:

- nad oedd Datganiad o Fuddiannau'r cyn-aelod June Jones ar y Wefan, ond

esboniwyd bod ei manylion wedi eu tynnu oddi ar y Wefan am nad oedd yn Aelod bellach;

- mai am y cyfnod rhwng 1 Ebrill 2024 a 31 Mawrth 2025 oedd y datganiadau o ddiddordeb a gyflwynwyd i'r Pwyllgor ac nid rhwng 1 Ebrill 2023 a 31 Mawrth 2024 fel roedd y rhaglen yn dweud;
- bod dyddiad gollyngiad gan y Pwyllgor Safonau yn anghywir ar un ffurflen a bod angen sicrhau bod yr holl ffurflenni'n gyfoes a'r ffurflenni cywir yn cael eu defnyddio.

7. **Pwyllgor y Fforwm Safonau Cenedlaethol – Dydd Llun 27 Ionawr 2025**

Adroddodd y Cadeirydd:

- ei fod wedi derbyn cofnodion Pwyllgor y Fforwm Safonau Cenedlaethol yn ddiweddar a'u bod wedi eu dosbarthu i aelodau'r Pwyllgor Safonau bellach;
- fod y cyfarfod wedi trafod llawer o faterion, a'i fod wedi bod yn gyfarfod buddiol.

Daeth y cyfarfod i ben am 14:40

CYFARFOD	Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri
DYDDIAD	11 Mehefin 2025
TEITL	Eithrio Adroddiad: PENODI CYFARWYDDWR RHEOLI TIR – PECYN RHESTR FER
ADRODDIAD GAN	Dirprwy Brif Weithredwr Dros Dro
PWRPAS	Gofyn i'r Awdurdod gymeradwyo eithrio'r adroddiad uchod

1. CEFNDIR

- 1.1 Rwyf wedi rhoi ystyriaeth i'r rhesymau dros eithrio'r wybodaeth a gynhwysir yn yr adroddiad y cyfeirir ato uchod, ac rwy'n gwneud yr argymhellion a ganlyn i'r Awdurdod:
- 1.2 Eithriadau sy'n berthnasol i'r adroddiad:
  12. Gwybodaeth sy'n berthnasol i unigolyn penodol.
  13. Gwybodaeth sy'n debygol o ddatgelu pwy yw'r unigolyn dan sylw
  14. Gwybodaeth sy'n ymwennud â materion ariannol neu fusnes rhywun penodol (gan gynnwys yr awdurdod sy'n dal yr wybodaeth honno).
- 1.3 Ffactorau o blaid datgelu: Dim
- 1.4 Rhagfarn a fyddai'n digwydd petai'r wybodaeth yn cael ei datgelu:
  - i. Waeth sut y caiff yr adroddiad ei geirio, mae'n bosib canfod pwy yw'r unigolyn neu'r unigolion dan sylw.
  - ii. Waeth sut y caiff yr adroddiad ei geirio, bydd materion ariannol y person, personau neu'r Awdurdod sy'n destun yr adroddiad yn cael ei ddatgelu.
- 1.5 Mae fy marn i ar y prawf budd cyhoeddus fel a ganlyn:
  - i. Gwasanaethir y budd cyhoeddus orau pe bai'r Awdurdod yn cadw'r wybodaeth er mwyn sicrhau y diogelir pwy yw'r unigolyn dan sylw ynghyd â'r wybodaeth ariannol.

2. ARGYMHELLIAD

Bod yr Awdurdod yn cytuno i eithrio'r adroddiad "Penodi Cyfarwyddwr Rheoli Tir – Pecyn Rhestr Fer".